AN CATH SPIORADAIL

3 1761 06862073 1

BV
4504
S3519
1908

[illegible]

D. J. Nicholson

to

Charles W. Dunn

1943

AN CATH SPIORADAIL

LE

LORENTZO SCUPOLI.

Eadar-theangaichte leis an
Athair Eòghan Mac Eachainn
nach maireann.

Clo-bhualadh ùr, fo làimh Ruaraidh Arascain
is Mhàirr.

Clò-Chlàr Caitliceach na h-Alba
1907

PEAIRT, ALBAINN,
1908.

BV
4504
S3519
1908

NIHIL OBSTAT,

ARCHIBALDUS CAMPBELL, S.J.

IMPRIMATUR,

✠ AENEAS

EPISCOPUS DUNKELDENSIS.

LIBRARY
17 AUG 1978
UNIVERSITY OF TORONTO

ROIMH-RADH.

Leis an Athair Mac Eachainn nach maireann.

Is ionann an leabhar so, agus sgàthan anns am faicear caithe-beatha naomh air a chur a mach 'na riochd dealbhach fhéin, mar tha i anns an t-Soisgeul. Tha'n leabhar so a'fiachainn, an seòl sònraichte, mar is còir dhuinn sinn féin umhlachadh, agus a chlaoidh. Tha e gar cur air rathad a tha direach is cinnteach, anns am faod sinn gluasad gu Rioghachd Fhlathanais air ceuman na naomhachd a's àirde. Ma shaoileas daoine saoghalta, a tha bàite an ùpraid is an caonnaig na beatha so, gu'm bheil an naomhachd a tha'n leabhar so a' cur mu 'n coinneamh tuille is àrd is duilich air an son, thugadh iad fainear nach e an rathad do Fhlathanas a dheanamh doirbh, ach réidh dhoibh, a bha am beachd an ughdaire. B'àill leis suim is brìgh an t-Soisgeil a thionail gu beagan briathran, agus a sheagh uile a chur a mach fo cheithir chomhairlean, anns am faic sinn mar a ghluaiseas sinn air gach ceum de'n t-slighe do Fhlathanas ; mar a sheachnas sinn foill ar nàimhdean spioradail ; mar a chlaoidheas sinn ar n-ana-miannan, agus mar a bheir sinn a mach subhailcean. An aon fhocal, tha'n leabhar so a'soilleireachadh, agus a'fiachainn mar a chleachdar agus a chuirear an gnìomh uile chomhairlean an t-Soisgeil.

Tha Soisgeul ag iarraidh oirnn sinn féin àicheadh: tha'n leabhar so a'fiachainn nan dòighean air an d'théid so a dheanamh. Tha Soisgeul ag iarraidh oirnn dòchas làidir a chur an Dia: tha'n leabhar so ag innseadh mar a nithear so. Tha Soisgeul a'cur mu'r coinneamh feum math a thoirt as na tàlantan a fhuair sinn: tha'n leabhar so a'soilleireachadh nan tàlantan sin, agus a'fiachainn mar a chuirear gu deagh-fheum iad. Tha Soisgeul a'cur dleasnas na h-ùrnaigh mar fhiachaibh oirnn: tha'n leabhar so a'mìneachadh na h-ùrnaigh, agus mar is còir a cleachdadh. Mar sin, chithear anns an leabhar so suim is brìgh an t-Soisgeil gu h-iomlan, mar gu'm b'ann an sgàthan.

Air an aobhar sin, an neach air am bheil a mhiann direadh gu mullach na coimhlionachd a's àirde, leanadh e na comhairlean a tha air an cur a mach anns an leabhar so.

Is iad na buaidhean so, maille ri iomadh buaidh àghor eile, a dh'fhaodhainn ainmeachadh nam biodh e riatanach, a thug air Naomh Frannsidh à Sales (duine cho mòr naomhachd sa dh'éirich anns na linntean deireannach so), an leabhar so ghiùlan 'na phòca tuilleadh is fichead bliadhna, a'leughadh roinn dheth a h-uile làtha. Is i *A'Chairt-iùil* an t-ainm a bha aige air; agus b'i a chomhairle do'n a h-uile h-aon a thigeadh d'a ionnsuidh mu gnòthach cudròmach sam bith spioradail, gu'n leughadh e an leabhar so. Agus, ged a tha'n leabhar ud eile, d'an ainm *Leanmhuinn Chrìosda*, ag iarraidh, mar tha'm fear so, an t-anam a

shnàimh ri Dia, is ann do'n leabhar so a thug Naomh Frannsidh an t-urram. Agus is e reuson a bh'aige air sin gu'n robh an leabhar so a'fiachainn mar a chuirte an gnìomh na comhairlean a bha e toirt seachad—rud nach robh am fear eile deanamh, ged a bha e làn de sheòlaidhean matha. Is e crannchur an leabhair so, mar iomadh leabhar math eile, gu'm bheil e ga chàradh air mòran ughdairean. A réir coltais, is e Don Juan de Castanisa, Benedeach Spàinnteach, a chuir a'chiad pheann air. Ach, is e Don Lorentzo Scupoli, Eadailteach, a chuir an làmh mu dheireadh ris.

Tha e a nis air a eadar-theangachadh gu Gàidhlig. Agus gu Gàidhlig, cuideachd, ris an do ghabhadh rud-eigin saothrach, gus fhàgail réidh, soilleir dealbhach, saor o fhoclan Beurla agus o Ghàidhlig leathan thuathach.

CLÀR-AMAIS.

CAIB. TAOBH.

Roimh-Radh, - - - - iii.

I. Coimhlionachd Chrìosdail air a mineachadh. Gun saothair, cha toirear a mach i. Na ceithir meadhonan a tha riatanach gu coimhlionachd a chosnadh, - 1

II. Air neo-earbsa as sinn féin, - - 8

III. Air earbsa an Dia, - - - - 11

IV. Mar a gheibh sinn a mach co-dhiù tha no nach 'eil ar neo-earbsa as sinn féin, agus ar n-earbsa à Dia, fìrinneach, - 14

V. Chan 'eil laigse inntinn, mar tha mòran an dùil, 'na subhailc, - - - 15

VI. Tuille chomhairlean ro fheumail gu ruighinn air neo-earbsa as sinn féin agus earbsa à Dia, - - . - 16

VII. Gu'm bheil ar buaidhean ri'n rian. Gu'm bheil an tuigse ri saoradh an tòiseach o aineolas agus o seachran, - 18

VIII. Na nithean a tha dol eadaruinn agus breith cheart a thoirt. Meadhonan gu sin a leigheas, - - - - - 20

IX. Meadhonan eile a chumas an tuigse o iomrall 'na breith, - - - - 22

X. Gnìomh na toile, agus am beachd a bu chòir a bhi againn o leth-a-mach agus o leth-a-staigh nar deanadas, - 25

CLÀR-AMAIS.

CAIB.		TAOBH.
	Roimh-Radh, - - - -	iii.
I.	Coimhlionachd Chrìosdail air a mineachadh. Gun saothair, cha toirear a mach i. Na ceithir meadhonan a tha riatanach gu coimhlionachd a chosnadh, -	1
II.	Air neo-earbsa as sinn féin, - -	8
III.	Air earbsa an Dia, - - - -	11
IV.	Mar a gheibh sinn a mach co-dhiù tha no nach 'eil ar neo-earbsa as sinn féin, agus ar n-earbsa à Dia, fìrinneach, -	14
V.	Chan 'eil laigse inntinn, mar tha mòran an dùil, 'na subhailc, - - -	15
VI.	Tuille chomhairlean ro fheumail gu ruighinn air neo-earbsa as sinn féin agus earbsa à Dia, - - . -	16
VII.	Gu'm bheil ar buaidhean ri'n rian. Gu'm bheil an tuigse ri saoradh an tòiseach o aineolas agus o seachran, -	18
VIII.	Na nithean a tha dol eadaruinn agus breith cheart a thoirt. Meadhonan gu sin a leigheas, - - - - -	20
IX.	Meadhonan eile a chumas an tuigse o iomrall 'na breith, - - - -	22
X.	Gnìomh na toile, agus am beachd a bu chòir a bhi againn o leth-a-mach agus o leth-a-staigh nar deanadas, -	25

CAIB. TAOBH.

XI. Smaointean àraidh gus a thoirt air an toil nach iarr i nì ach a réir toil Dhè, - 29

XII. Gu'm bheil dà thoil am mac-an-duine a tha an comhnuidh a'cogadh an aghaidh a chéile, - - - - - - 31

XIII. Mar a chuirear casg air ar n-ana-miannan, agus na gnìomhan a th'aig an toil ri dheanamh gu deadh-bheusan a chosnadh, - - - - - - 34

XIV. Ciod is còir dhuinn a dheanamh nuair a bhitheas an toil an coinneamh fàillinneachadh agus air bheag comais air cur an aghaidh na feòla, - - 40

XV. Tuille comhairle gu cruaidh ghleachd. Dé na nàimhdean d'an toir sinn ceann, agus dé mhisneach tha riatanach gu làmh-an-uachdar fhaighinn orra, - 43.

XVI. Chan fhuilear do shaighdear Chriosda deanamh deas gu moch airson a' chatha, 45.

XVII. An rian a tha ri leanail gu srian a chur r'ar n-ana-miannan agus r'ar leannanan peacaidh, - - - - - 48

XVIII. An dòigh air an còir dhuinn buathadh grad ar n-ana-miannan a chasg, - 48

XIX. An dòigh air an còir dhuinn gleachd an aghaidh na mi-gheanmhnachd, - 51

XX. Mar is còir cogadh an aghaidh na leisg, - - - - - - - 57

XXI. Mar abheirear deadh-fheum as na ceudan corporra, agus mar a dh' fhaodas iad ar comhnadh gu smaointean diadhaidh, - - - - - - - 62

CAIB. TAOBH.
XXII. Mar a dh' fhaodas nithean talmhaidh ar comhnadh gu diomhaireachd beatha agus pàis ar Slànair a thoirt fainear, - - - - - - 66
XXIII. Dòighean eile leis am faod ar ceudan corporra tighinn gu stà dhuinn an iomadh càs, - - - - - 68
XXIV. Mar is còir srian a chur ris an teanga, - - - - - - 74
XXV. Gu'm feum saighdear Iosa Chriosda a tha an geall dol ri aodan a nàimhdean, agus buaidh a thoirt orra, gach ni seachnadh, cho math sa dh' fhaodas e, a chuireas furban air inntinn, - 77
XXVI. Ciod a th'againn ri dheanamh nuair a théid ar lot anns a'chath spioradail, - 81
XXVII. Na dòighean air am bheil an deomhan a' buaireadh, sa mealladh na feadhnach sin a tha an geall air deadh bheusan a leanail, no tha fathast bàite sa pheacadh, - - - - - - - 84
XXVIII. Innleachdan an deomhain gu cur as do 'n fheadhain a thairngeas e an luib a' pheacaidh, - - - - - 85
XXIX. Na dòighean leis am bheil an deomhan a'bacail làn thionndadh na feadhnach sin a tha faicinn staid an cogais fhéin, agus a tha rud-eigin an geall air an caithe-beatha a leasachadh, agus mar a tha e tachairt gu tric gu'm bheil am beachd gun bhrìgh, - - 86
XXX. Am mearachd anns am bheil mòran

CAIB. TAOBH.

a tha gan saoilsinn féin an staid naoimh, 89

XXXI. Na h-innleachdan a tha'n deomhan a' cleachdadh gus ar tarruing o shlighe nan subhailcean, - - - - 91

XXXII. Foill mu dheireadh Shàtain, se subhailcean fhéin a thionndadh gu aobhar peacaidh, - - - - 95

XXXIII. Comhairlean feumail dhoibhsan a tha ag iarraidh an-ana-miannan a chlaoidh, agus na subhailcean a tha rìatanach dhoibh a chosnadh, - - 102

XXXIV. Is ann uidh air n-uidh is lion té is té a bheirear a mach subhailcean, - 106

XXXV. Na meadhonan a tha freagarrach gu toirt a mach shubhailcean, agus mar is còir grathann a thoirt air aon subhailc, - 107

XXXVI. G'um bheil subhailcean ag iarraidh an sior chleachdadh, - - - - 110

XXXVII. O 'n a tha subhailcean daonnan ri 'n cleachdadh, tha h-uile fàth air an cur an gniomh ri ghlacail, - - - 111

XXXVIII. An toirt a mach nan subhailcean, gu h-àraidh an fheadhainn sin a tha duilich, tha a h-uile fáth ri gleachd ris an nàmhaid ri ghlacail gu ro dhéonach, - - - - - - 113

XXXIX. Mar a dh' fhaodar an aon t-subhailc a chleachdadh an iomadh càs, - 116

XL. An ùine a tha ri chosd a thoirt a mach subhailc àraidh air bith, agus comharraidhean air cho fad sa chaidh sinn

CAIB. TAOBH.

air adhart, - - - - - - 118

XLI. Nach d'thigeadh dhuinn a bhi ro fhada an geall air na h-uilc sin a chur uainn a tha sinn a' gùilan gu faidhidinneach. Mar is còir togradhean ar cridhe a rian, - - - - - 120

XLII. Mar a bheir sinn buaidh air ceilg an deomhain, nuair a bhitheas e cur cràbhaidh mhi-chunbhalaich romhainn, 122

XLIII. Gu 'm bheil ar nàdar coirbte le brosnachadh an deomhain deas gu breith obann a thoirt air an atharrach. An dòigh air an t-olc so leigheas, - 125

XLIV. Air ùrnaigh, - - - - 128

XLV. Air ùrnaigh chridhe, - - - 133

XLVI. Air meòrachadh, - - - - 135

XLVII. Dòigh eile air ùrnaigh chridhe, - 136

XLVIII. Dòigh ùrnaigh gu iarraidh eadarghuidhe na Bainrigh Beannaichte Moire, - - - - - - 137

XLIX. Tuille brosnachaidh do na peacaich gu earbsa à comhnadh na h-Oighe Beannaichte, - - - - - 139

L. Dòigh cràbhaidh agus ùrnaigh troimh eadarghuidhe nan Naomh agus nan Aingeal, - - - - - - 140

LI. Smaointean air fulangas Chriosda, agus na gluasadan cridhe bu chòir tighinn uapa, - - - - - - 142

LII. An toradh a thig o smaoineachadh air a' Chrois, agus o leanail subhailcean Iosa Criosda, a chaidh a cheusadh, - 148

CAIB. TAOBH.

LIII. Air Corp Chriosda, - - - - 153

LIV. An dòigh air an còir an t-Sàcramaid Naomh so a ghlacail, - - - 154

LV. An dòigh a nithear deas airson Comaine gu gaol Dhè lasadh nar chridheachan, - - - - - - 157

LVI. Air Comaine Spioradail, - - - 164

LVII. Air buidheachas, - - - - - 166

LVIII. Mar is còir dhuinn sinn féin a thairgse do Dhia, - - - - - 167

LIX. Tlus agus cruas cridhe an cràbhadh, 171

LX. Air rannsachadh cogais, - - - 177

LXI. Gu'm bheil an cath spioradail ri sheasamh gu ruig am bàs, - - - 178

LXII. An dòigh air an còir dhuinn deanamh deas gu gleachd ris na nàimhdean sin a bheir ionnsuidh oirnn aig uair a' bhàis, - - - - - - - 180

LXIII. Mu cheithcir sheòrsa bhuairidhean a tha'm bitheantas aig uair a' bhàis: a' chiad bhuaireadh an aghaidh creidimh; an dòigh air chasg, - - - 181

LXIV. Buaireadh an an-dòchais, agus mar a chuirear 'na aghaidh, - - - - 183

LXV. Air buaireadh na glòir dhiomhain, - 185

LXVI. Gu'm fiach an deomhan ri 'r meall-adh le iomadh sgleò aig uair a' bhàis, - 186

AN CATH SPIORADAIL.

Cha d'théid neach a chrùnadh ach esan a ghleachdas ceart.

—2 Tim., ii.

A' CHIAD CHAIBIDEAL.

Coimhlionachd Chrìosdail air a mineachadh. Gun saothair, cha toirear a mach i. Na ceithir meadhonan a tha riatanach gu coimhlionachd a chosnadh.

Ma is àill leat, Anaim Chrìosdail, ruighinn air a'cheum a's àirde do choimhlionachd an t-Soisgeil, agus thu fhéin a shnàimh ri Dia cho teann is gur ionann spiorad dhutsa is dhasan, chan fhuilear dhut, gus an gnòthach a's uaisle a théid a luaidh no smaoineachadh a dhol leat, gu'm biodh fios agad an toiseach air brìgh is feartan caithe-beatha spioradail.

Saoilidh cuid de dh'fheadhainn, agus iad a'toirt breith o leth-a-mach, gur i brìgh na naomhachd a bhi deanamh breitheanas-aithrich, a'caitheamh léintean gaoisid, gan claoidh féin, a'cur caithris ri traisg, agus ri ciosnachadh am pearsa féin.

Tha mòran an dùil, agus gu h-àraid na boirionnaich, gu'm bhei iad gu buileach

diadhaidh, ma ni iad ùrnaighean fada beòil; ma dh'éisdeas iad mòran Aifrionnan; ma fhreasdaileas iad do'n Ofig Naomh air fad; ma chaitheas iad grathann math ùine anns an eaglais; agus ma théid iad an caramh Cuirp an Tighearna gu tric.

Tha feadhainn eile, gun seachnadh air ouid dhiubhsan a liubhar iad féin do Dhia an taighean-cràbhaidh, a'deanamh dheth gur i brìgh na coimhlionachd Chrìosdail, freasdail air a'chosheirm, déidh air uaigneachd, cumail gu math riaghailtean an taighe. Mar sin, tha cuid a'saoilsinn na naomhachd an aon rud, cuid an rud eile. Ach, is cinnteach an gnothach gu'm bheil iad uile air am mealladh. Oir, mar nach 'eil an gnìomhan na leth-a-mach ach meadhonan gu ruighinn air fior naomhachd agus fior choimhlionachd, air neo toradh na fior dhiadhachd, chan fhaodar a chantuinn gu'm bheil fior choimhlionachd, no fior dhiadhachd, ri fhaotainn 'na h-aon de na cleachdainnean sin. Gu deimhinn, is meadhonan cumhachdach iad gu ruighinn air fior choimhlionachd agus air fior naomhachd; agus nuair a théid an cleachdadh an seòl ceart, tha brìgh mhòr unnta gus ar nàduir a rian, a tha daonnan gràineach air a'mhath, agus tìtheach air an olc, gu buaidh a thoirt air ar nàmhaid spioradail, agus a ribeachan a sheachnadh, gus an cuideachadh sin fhaotainn o Athair na tròcaire, a tha riatanach do na daoine matha, gu h-àraid an fheadhainn a tha tòiseachadh.

An daoine matha, is toradh prìseil na gnìomhan

so a tha tighinn o àrd shubhailcean. Oir, is àbhaist a leithid sin de dh'fheadhainn an colunn féin a chlaoidh, mar pheanas air son nam peacannan anns an do thuit iad, no mar bharrachd umhlachd agus striochdaidh d'an Cruthadair—iarraidh iad gu diomhaireachd agus gu tosdach mar dhion o bhruaillean saoghalta, agus mar dhìdean an aghaidh a'pheacaidh a's lugha, agus gus gu'm bi an comhradh a mhàin ri Dia agus ri Ainglibh. An ùine tha iad a'buileachadh an gnìomhan cràbhaidh, agus an seirbheis Dhé: tha iad ri ùrnaigh, agus a'smaoineachadh air beatha is bàs an Slànair, chan ann mar chulaidh ioghnaidh, no gu toileachadh dhoibh féin, ach gus am barrachd eòlais fhaighinn air mòr mhathas Dhé, agus air meud am mi-thaingealachd féin; gu tuille glòir a thoirt do Dhia, agus am barrachd fuath dhoibh féin; los gu'n lean iad an Tighearna, gu'n tog iad a'chrois 'na dhéigh, agus gu'n àicheadh iad an toil féin; los gu'n glac iad na Sàcramaidean mar leasachadh air glòir Dhé, agus mar chulaidh fhasdaidh orra féin ris na's mò, agus mar bharrachd dìon o chumhachdan Shàtain.

Ach, chan ionann cor dhoibhse a shuidhich an naomhachd an oibrichean na leth-a-mach, rud a tha tionndadh gu tric gus an aimhleas sìorruidh, agus gus na's motha dholaidh dhoibh na peacannan follaiseach. Chan e gu'm bheil na gnìomhan sin olc unnta féin; ach is e an cron brìgh na naomhachd a chur unnta. Oir, tha iad cho fad an geall orra is nach 'eil faire sam bith aca air gluasadan diomhair an cridhe

féin, ach a toirt làn chead dha, agus ga fhàgail faoin, fosgailte, d'a smaointean truaillidh fhéin, agus do cheilg an deomhain. An sin, an uair a chi am buaireadair an seachran, chan fhoghainn leis an sparradh air adhart 'nan iomrall na's fhàide; ach lionaidh e an inntinn le smaointean uaibhreach: bheir e orra a chreidsinn gu'm bheil iad a nis a'blasad air sòlas Fhlathanais, air toil-inntinn nan Aingeal, agus a'faicinn Dhé aghaidh ri aghaidh. Chan 'eil eisimeil aig a'mhealltair air dol na's fhàide, agus an ùrnaigh an cridhe smaointean àrda, neonach, àilleasach a chur 'nan ceann, a los gu'n di-chuimhnich iad an saoghal, agus gach ni air uachdar, agus gu'n saoil iad gu'n deach iad suas gu Neámh, agus gu'n d'ràinig iad an Treas Flathanas.

Ach, am beachd a's lugha ghabhar air an giùlan, chitear am mearachd, agus an uidhe mhòr a tha eadar iadsan agus a'choimhlionachd air am bheil sinn a nis an tòir. Oir, anns a h-uile ni, is maith leo a bhi os cionn feadhnach eile. Chan 'eil eòlas aca air rian sam bith, ach an comhairle féin, no riaghailt eile, ach am beachd féin, no iùil ach an toil féin. Ach ge dall iad d'an taobh féin, is glé gheur-shuileach iad an gnòthaichean feadhnach eile, deas daonnan gus an giomhan fhaicinn. Ach, air an làimh eile, faigh ach an cron a's lugha do'n naomhachd a tha iad a'saoilsinn aca féin, agus mu'm bheil iad anabarrach beadarrach, iarr orra roinn air bith de'n chràbhadh a tha iad a'cleachdadh a leigeil dhiubh, agus cha bhith cuibheas air am furban, agus air an antlachd.

Ma leigeas Dia fhéin, gus an sùilean fhosgladh, agus slighe na fior choimhlionachd fhiachainn dhoibh, croisean, easlaintean, no geur-leanmhainn 'nan rathad (nithean a tha fiachainn aigne a sheirbheisich, agus nach tachair a chaoidh ach le 'aonta agus le 'thoil), bristidh an àrdan a mach air ball, a' toirt teisteanais mar sin air truailleachd an cridhe. Anns gach ni a thig 'nan rathad anns a'bheatha-sa, biodh e math no olc, chan aithne dhoibh lùbadh do thoil Dhé. Cha mhotha, tha eòlas aca air striochdadh d'a chumhachd mhòir, no géilleadh d'a bhreitheanas, a tha cho ceart agus a tha e diomhair agus do-rannsaichte; no iad féin umhlachadh an làthair gach duine, coltach ri Iosa Chrìosda, a chaidh a cheusadh; no gaol a thoirt d'an nàimhdean, mar innealan an làmhan iochdar Dhé gus an claoidh, agus gus an cur air adhart gu tuille naomhachd anns a'bheatha so, agus an toirt gu Flathanas an déigh so. Is ann an so a tha'm mòr chunnart a bhith càilte. Oir, ag amharc orra féin, agus air an deanadas neo-lochdach an seòl, ataidh iad suas le pròis; saolidh iad gu'm bheil iad gle theann air Dia: an déigh sin, is ro dheas iad gus an t-atharrach a dhìteadh. Seadh, air uairidh, tha an àrdan gan dalladh cho mòr is nach dean na's lugha na miarailte de ghràsan Dhé an tionndadh gu staid cheirt.

O so tha e tachairt, gur fhasa na rag-pheacaich a tharruing gu deadh staid, na iadsan a cheil orra féin an cridhe fo chleòc na naomhachd. O so tha e réidh dhut ri thuigsinn nach 'eil diadhachd ri fhaotainn 'na h-aon sam bith de na

féin, ach a toirt làn chead dha, agus ga fhàgail faoin, fosgailte, d'a smaointean truaillidh fhéin, agus do cheilg an deomhain. An sin, an uair a chi am buaireadair an seachran, chan fhoghainn leis an sparradh air adhart 'nan iomrall na's fhàide; ach lionaidh e an inntinn le smaointean uaibhreach: bheir e orra a chreidsinn gu'm bheil iad a nis a'blasad air sòlas Fhlathanais, air toil-inntinn nan Aingeal, agus a'faicinn Dhé aghaidh ri aghaidh. Chan 'eil eisimeil aig a'mheallltair air dol na's fhàide, agus an ùrnaigh an cridhe smaointean àrda, neonach, àilleasach a chur 'nan ceann, a los gu'n di-chuimhnich iad an saoghal, agus gach ni air uachdar, agus gu'n saoil iad gu'n deach iad suas gu Neámh, agus gu'n d'ràinig iad an Treas Flathanas.

Ach, am beachd a's lugha ghabhar air an giùlan, chitear am mearachd, agus an uidhe mhòr a tha eadar iadsan agus a'choimhlionachd air am bheil sinn a nis an tòir. Oir, anns a h-uile ni, is maith leo a bhi os cionn feadh-nach eile. Chan 'eil eòlas aca air rian sam bith, ach an comhairle féin, no riaghailt eile, ach am beachd féin, no iùil ach an toil féin. Ach ge dall iad d'an taobh féin, is glé gheur-shuileach iad an gnòthaichean feadhnach eile, deas daon-nan gus an giomhan fhaicinn. Ach, air an làimh eile, faigh ach an cron a's lugha do'n naomhachd a tha iad a'saoilsinn aca féin, agus mu'm bheil iad anabarrach beadarrach, iarr orra roinn air bith de'n chràbhadh a tha iad a'cleachdadh a leigeil dhiubh, agus cha bhith cuibheas air am furban, agus air an antlachd.

Ma leigeas Dia fhéin, gus an sùilean fhosgladh, agus slighe na fior choimhlionachd fhiachainn dhoibh, croisean, easlaintean, no geur-leanmhainn 'nan rathad (nithean a tha fiachainn aigne a sheirbheisich, agus nach tachair a chaoidh ach le 'aonta agus le 'thoil), bristidh an àrdan a mach air ball, a' toirt teisteanais mar sin air truailleachd an cridhe. Anns gach ni a thig 'nan rathad anns a'bheatha-sa, biodh e math no olc, chan aithne dhoibh lùbadh do thoil Dhé. Cha mhotha, tha eòlas aca air striochdadh d'a chumhachd mhòir, no géilleadh d'a bhreitheanas, a tha cho ceart agus a tha e diomhair agus dorannsaichte; no iad féin umhlachadh an làthair gach duine, coltach ri Iosa Chrìosda, a chaidh a cheusadh; no gaol a thoirt d'an nàimhdean, mar innealan an làmhan iochdar Dhé gus an claoidh, agus gus an cur air adhart gu tuille naomhachd anns a'bheatha so, agus an toirt gu Flathanas an déigh so. Is ann an so a tha'm mòr chunnart a bhith càilte. Oir, ag amharc orra féin, agus air an deanadas neo-lochdach an seòl, ataidh iad suas le pròis; saolidh iad gu'm bheil iad gle theann air Dia: an déigh sin, is ro dheas iad gus an t-atharrach a dhìteadh. Seadh, air uairidh, tha an àrdan gan dalladh cho mòr is nach dean na's lugha na miarailte de ghràsan Dhé an tionndadh gu staid cheirt.

O so tha e tachairt, gur fhasa na rag-pheacaich a tharruing gu deadh staid, na iadsan a cheil orra féin an cridhe fo chleòc na naomhachd. O so tha e réidh dhut ri thuigsinn nach 'eil diadhachd ri fhaotainn 'na h-aon sam bith de na

gnìomhan a dh'ainmich mi. Ach, is ann an so gheabhar a'bhrigh—an eòlas air moralachd Dhé agus a mhathais, maille ri leirsinn air ar laigse féin, agus air ar claonadh gu olc; an toirt gaoil do Dhia agus fuath dhuinn féin; 'nar lùbadh féin sios, chan ann a mhàin an lathair Dhé, ach as a leth-se an lathair gach duine; an a'cur cul gu buileach r'ar toil féin, agus a'deanamh toil Dhé; agus gus an gnothach a chrùnadh; an deanamh a h-uile ni mar leasachadh air glòir ar Cruthadair, gun iarraidh air ni ach a thoil-eachadh, gun aobhar sam bith eile, ach gu'm bu choir do'n a h-uile creutair a mholadh agus a sheirbheiseachadh.

So agad lagh a'ghràidh a sgriobh an Spiorad Naomh air cridheachan nan daoine taghte. Sin mar tha an t-àicheadh ud oirnn féin a tha ar Slànair ag earalachadh oirnn cho teann, anns an t-Soisgeul, ri cleachdadh. So an ni a tha fàgail a chuing cho mìn agus eallach cho aotrom. A dh'aon fhocal, is ann an so tha blàth na h-umhlachd sin, a tha ar Maighistir Naomh ag earalachadh oirnn le bhriathran maraon agus le dheanadas. Air an aobhar sin, o'n a tha thu strì ris a'choimh-lionachd a's àirde a thoirt a mach, feumaidh tu cogadh ad aghaidh fhéin gun lasachadh, agus a h-uile ionnsuidh a thoirt air gach droch cleach-dadh a tha fuighte riut a chlaoidh. Uime sin, chan fhuilear dhut deanamh deas airson na comhraig le bhi làn mhisnich is cruadail; oir neach cha d'théid a chrùnadh ach esan a ghleacas gu cruadalach.

Ach, cuimhnich, mar nach 'eil cogadh ann a's

cruaidhe spàirn na so (oir is ionann an neart air gach taobh, an fheoil agus an spiorad), is amhuil sin nach 'eil buaidh ann a's taitniche do Dhia, agus a's urramaiche do'n neach a bheir a mach i. Oir, neach sam bith a tha cho misneachail is gu'm faigh e làmh-an-uachdar air ana-miannan fhéin, agus gu'n d'thoir e buaidh air a leannanan peacaidh anns na gluasadan a's lugha; tha e deanamh gnìomh a's fiachaile an lathair Dhé, na, gun sin, ge do reubadh e fheoil fhéin le sgiùrsadh, no ge do dheanadh e tuille traisg na rinn na h-aithriche naomh o shean anns an fhàsach, no ge do thionndadh e mòran pheacach.

Tha e cinnteach, ma sheallas sinn air gnothaichean unnta féin, gur mòran is taitniche leis an Ard-righ anam a thionndadh o staid a' pheacaidh na ged chlaoidhte leannan peacaidh; ach an déigh sin uile, bu choir do'n a h-uile h-aon teannadh ris a'ghnòthach sin a thachair a'cur mu choinneamh sa cheart àm. A nis, an gnothach a tha Dia cur mu'r coinneamh roimh na h-uile ni, is e tòiseachadh da rireamh air srian a chur r'ar n-ana-miannan, agus is e sin dleasnas a's àraidh dhuinn a dheanamh na seirbhis bu mhotha, agus sin fo chuibhrichean ar peacannan.

A' tuigsinn mar so nàdur na coimhlionachd Chrìosdail, agus a'faicinn gur h-ann le cogadh làidir ad aghaidh fhéin a bheir thu a mach i, tòisich leis na ceithir nithean so a ghabhail os làimh, mar airm nach gabh seachnadh gu buaidh a chosnadh anns a'chath. Is iad na h-airm sin, neo-earbsa asad féin, earbsa à Dia,

deadh-fheum a thoirt à buadhan do chuirp, agus dleasnas na h-ùrnaigh a chleachdadh. Na nithean so, le gràsan Dhé, cuiridh sinn a mach gu soilleir, agus gu h-aithghearr anns na caibideil so a leanas.

II. CAIB :

Air neo-earbsa as sinn féin.

Tha neo-earbsa as sinn féin cho ro riatanach anns a' chath spioradail is nach ruig sinn a leas dùil a bhith againn gu'm faigh sinn làmh-an-uachdar air na gnìomhan a's lugha, as aonais na subhailce so; agus is lugha na sin a choisneas sinn làn bhuaidh. Bu chòir do 'n fhirinn so a bhi sgriobhte air ar cridheachan; oir, ged, nach 'eil unnainn ach neo-ni as sinn fein, chan 'eil sinn ach motha is deas gu uaill a chur as ar càileachdan, a'smaoineachadh, gun reuson, gur rud-eigin sinn féin. Is ann o choirbhte ar nàduir a tha'n giomh so tighinn. Ach, mar is doimhne dhrùidh e oirnn, is ann a's dorra fhaighinn a mach. Ach, tha Dia, air nach 'eil ni falach, a' coimhead air le sgreatachd. A thaobh is gur i a thoil, gu 'n d' thuigeamaid leinn féin nach 'eil subhailc againn no gràsan nach ann uaithe fhéin a tha iad a' sruathadh; agus nach urrainn duinn aon smaoineachadh ceart a bhi againn as 'aonais.

Ach, ged is gibht à Flathanas neo-earbsa as sinn féin, is as ar neart féin a tha Dia a' toirt seachad do'n fheadhainn a's toil leis, air

uairean le gluasadan a ghràs; air uairibh, le trom an-shocair, no le buairidhean do-cheannsaichte ach gann, no le dòighean eile do-leirsinneach dhuinne. An déigh sin, is àill leis gu'n racha-maid gus ar dubhlan, ga toirt a mach—rud a ni sinn ma chleachdas sinn le gràsan Dhé na ceithir mheadhonan a tha mi dol a dh' ainmeachadh.

A'chiad mheadhon, gu 'n gabhamaid sàr bheachd air ar laigse féin; gu 'n tuigeamaid gur neo-ni sinn, agus nach urrainn sinn, a thaobh ar neonachd, am math a's lugha dheanamh, no an ceum a's lugha thoirt gu Flathanas gun a chomhnadh.

An àth mheadhon, gu'n iarramaid air Dia le mòran umhlachd is dùrachd gu'n d'thugadh e dhuinn an t-subhailc fheumail so; oir, is ann uaithe a dh'fheumas i tighinn.

Tòisicheamaid, mata, le gabhail ris nach 'eil i againn, agus nach 'eil i nar comas a toirt a mach am feasda, le 'r neart féin. Agus an sin, tilgeamaid sinn féin aig casan an Tighearna, agus guidheamaid air gu tric gu'n d'thugadh e dhuinn ar n-iarrtas, agus biodh dòchas làidir againn gu'm faigh sinn e—ma se gu'm feith sinn gu faidhidinneach ri toradh ar ùrnaigh, a'leanail oirre cho fad agus is math leis an Ti a's Airde.

An treas meadhon, is e gu'n ionnsaicheamaid, uidh air n-uidh, a bhi neo-earbsach as sinn féin, a' gabhail eagail à ceilg ar n-inntinn féin, ar togradh làidir gus am peacadh, lionmhorachd nan nàimhdean gàbhaidh a tha mu'n cuairt duinn, a tha dol fada thairis oirnn an innleachd

an eòlas agus an neart, agus a tha comasach air iad féin a thionndadh an riochd aingil soluis; agus a tha daonnan a'caitheamh foile oirnn nar slighe gu Flathanas.

Is e an ceathramh meadhon, nuair a thuiteas sinn an coire air bith, gu'n smaoinich sinn oirnn féin, fiach am faic sinn cho lag sa tha sinn; oir, chan éil Dia a' leigeil leinn tuiteam uair air bith, ach gus am barrachd soilleireachadh a thoirt dhuinn oirnn féin; fiach an deanamaid diu dhuinn féin mar chreutairean suarach, agus gu'n iarramaid o ar cridhe gu'n d'thugadh feadhainn eile tàir dhùinn. Gun so, cha ruig sinn a leas dùil a bhi againn gu'n coisinn sinn neo-earbsa as sinn féin; oir, is ann air an umhlachd, agus air barail bheag oirnn féin, a tha stéidh na subhailce so.

Gu cinnteach, ma tha neach air bith an geall air tighinn teann air an Fhirinn Shìorruidh, agus air Fuaran an t-Soluis, cha'n fhuilear dha a bhi làn eòlach air fhéin, agus gun cheum nan uaibhreach a leanail, nach 'eil a' faighinn fiosrachadh air bith, ach na bheir am peacannan dhoibh; agus nach tòisich air fosgladh an sùilean gus an tuit iad am peacadh gràineil air chor-eigin, gun fhaireachduinn dhoibh—rud a tha tachairt le òrdugh Dhé, los gu'm faic iad an laigse féin, agus gu'n ionnsaich iad air an cosg gun earbsa a chur as an neart féin. Ach, cha tric le Dia leigheas cho goirt fhiachainn d'an dànadas, ach nuair a dh'fhairtlicheas meadhonan a's caoine air.

A dh'aon fhocal, tha e leigeil le feadhainn

tuiteam am peacannan beaga no mòra a réir an àrdan. Agus, nam biodh duine air bith ri fhaotainn cho saor o'n pheacadh so sa bha an Oigh Bheannaichte Moire, faodaidh mi ràdh, le firinn, nach tuiteadh e idir. Air an aobhar sin, nuair a thuiteas tu an coire, gabh, san uair, beachd air do laigse fhéin; a'guidh air an Tighearna gu'n d'thugadh e dhut soilleireachadh: fiach am faic thu thu fhéin mar tha thu 'na làthair-se, air chor is nach cuir thu earbsa as do neart fhéin tuille. Air chaochladh dòigh, tuitidh tu anns na peacannan ceudna a rìs; agus, theagamh, am peacannan a's motha, a dhiteas t'anam gu bàs sìorruidh.

III. CAIB.

Air earbsa an Dia.

Ged a tha neo-earbsa as sinn féin gu tur riatanach anns a'chath sporiadial, mar a chaidh fhiachainn, an déigh sin mur 'eil taic sam bith eile againn, cuirear air theiceadh sinn gu luath, agus ceannsaichear sinn leis an nàmhaid: spuillear agus creachar sinn. Air an aobhar sin, tha dòchas làidir ri chur an Dia, ùghdair a h-uile mathais, agus an aon Ti a bheir buaidh dhuinn. Oir, mar is gnòthach cinnteach gur neoni sinn féin, is fheudar gu'n tuit sinn an sgiorraidhean gu tric, agus gu gàbhaidh; agus innsidh réuson féin dhuinn nach 'eil earbsa ri chur as ar neart féin. Ach, ma tha ar laigse féin mu choinneamh ar sùl, coisnidh sinn le comhnadh Dhé buaidhean

comharraichte air an nàmhaid ; a chionn is nach 'eil ni a's fhàide théid gu comhnadh Fhlathanais fhaotainn, no dòchas làidir an Dia. Ceithir meadhonan tha againn gus an t-subhailc àluinn so a chosnadh.

A'chiad meadhon, is e gu'n iarr sinn i le mòran ùmhlachd. An àth mheadhon, is e gu'n smaoinich sinn gu tric air mòr chumhachd agus air mòr ghliocas an Ti a's Airde, d'am bheil mathas gun àireamh, agus gaol do'n fheadhainn a ni seirbheis, gu fhreasdal orra anns gach àm, agus anns gach ni a tha feumail dhoibh gu leas an anma, agus gu làn bhuaidh a thoirt orra féin.

An rud a tha e sireadh orra, is e ruith d'a ionnsuidh le dòchas làidir. Agus ciod is iomchuidhe na sin? An urrainn am buachaille caomh sin, a thug corr is tri bliadhna deug thar fhichead as déigh na caora sheachranaich feadh rathaidean doirbhe, driseach, gun lasachadh agus le saothair a chosg dha am boinne mu dheircadh de'fhuil; am b'urrainn, tha mi ag ràdh, am buachaille math so, agus e faicinn na caorach so a chailleadh a'tilleadh a rìs d'a ionnsuidh, am beachd a bhith fo iùil gu brath tuille, agus a'cur roimpe le aigne direach, ged lag a leantail, gun sealltainn oirre le bàigh, éisdeach ri guth, agus a'giùlan gu threud air a ghuaillean? Gu cinnteach, is mòr an toileachadh leis gu'm biodh i a ris an cunntas a chaorach, agus gairmidh e na h-aingle maille ris gu aoibhneas airson sin.

Ma dh'iarr e cho diochiallach am bonn airgid a chaidh a chall, mar shamhladh air a'pheacach, a réir an t'Soisgeil ; ma thionndaidh e gach ni

gu fhaotainn, an urrainn e iadsan a dhiùlt a tha ruith a dh'ionnsuidh am buachaille, agus a'tilleadh gus an treud? Am faod leannan ar n-anma, a tha an geall air seilbh a ghabhail nar cridhe, agus fada an geall air e fhéin a thoirt dhuinn, agus a mhathas a bhuileachadh oirnn; am faod, tha mi ag ràdh, agus e faighinn an dorus fosgailte, agus a'cluinntinn ar glaodh a'sireadh sòlas a chuideachda, gun chluais a thoirt d'ar n-achanaich?

An treas meadhon gu ruighinn air an dòchas fhallain so, is e smaoineachadh gu tric air an Sgrìobhtur Naomh. Tha briathran na firinne so gar deanamh cinnteach am mile àite, nach d'théid neach air bith a chuireas a dhòchas an Dia a nàrachadh.

An ceathramh meadhon gu ruighinn air neo-earbsa as sinn féin agus earbsa à Dia, is e so—nuair a bhitheas gnothach math sam bith againn ri dheanamh, no leannan peacaidh ri smachdachadh, gu'n gabh sinn beachd, mu'n teann sinn ri gnìomh, air ar laigse féin air an dàra taobh agus, air ar taobh eile, gu'n seall sinn air cumhachd glìocas is mathas mòr Dhé; agus, mar sin, eadar eagal as sinn féin agus dòchas à Dia, stiùramaid ar cùrsa roimh na càsan a's teinne, agus is cruadalaiche. Leis na h-airm sin, maille ri ùrnaigh (mar théid innseadh an déigh so), neartaichar sinn gu na gnòthaichean a's motha a chur an gnìomh, agus na buaidhean a's ainmeile a chosnadh.

Ach, mur lean sin an dòigh so air a threasad, ged saoil sinn ar n-earbsa à Dia, bithidh sinn, mar is trice, air ar mealladh, a chionn is gu'm

bheil mac an duine cho ladarna dhe fhéin is gu'n goid, gun fhios da, roinn de dhànadas as fhéin am measg an dòchais a tha e saoilsinn a bhith aige à Dia, agus na neo-earbsa a tha e sàmhlachadh a bhith aige as fhéin. Leis a sin, gus gach dànadas a dhruideadh a mach gu h-iomlan, agus gus a h-uile gnòthach a naomhachadh leis an dà subhailc so, a tha an aghaidh a ghiomh sa, feumar an tòiseach sealltainn air ar laigse féin; agus, an sin, air cumhachd Dhé; agus, mar sin, tha an dà smaoineachadh so ri dol roimh ar n-uile dheanadas.

IV. CAIB.

Mar a gheibh sinn a mach có-dhiù tha no nach 'eil ar neo-earbsa as sinn féin, agus ar n-earbsa à Dia, fìrinneach.

Saoilidh an duine dàna gu'm bheil e neo-earbsach as e fhéin agus earbsach à Dia; ach chan 'eil ni a's fheàrr a dh'fhiachas a mhearachd na nuair a dh'éireas dha tuiteam an coire air bith; oir, ma théid e gu mi-ghean no an-tlachd, ma bheir e céill subhailcean a chosnadh, is comharradh soilleir sin gur ann as e fhéin a bha earbsa, agus nach ann à Dia; agus mar is motha a tha an-tlachd is a mhi-earbsa, is ann a's motha a tha an comhdach air a chionta.

An uair a thuiteas esan a tha tur neo-earbsach as e fhéin, agus earbsach à Dia, an coire, chan 'eil ioghnadh sam bith air airson sud a thachair dha; agus cha mhotha théid e gu mulad is

bruaillean air a shon. Mar is còir dha, tha e cur na coire air a laigse fhéin agus air laghad a dhòchais an Dia. Mar sin, tha e ag ionnsachadh ni's lugha de dh'earbsa a chur as e fhéin, agus a dhòchais uile a leigeil air comhnadh an Ti a's Airde. Tha gràin aige os cionn gach ni air a'pheacadh anns an do thuit e. Tha an giomh no leannan peacaidh a thug as an rathad e a'cur oillt air. Tha fior aithreachas air airson a'mhaslaidh a fhuair Dia; ach tha am bròn so daonnan sìtheil anns an rathad, agus nach tilg e as iùl e, agus nach bac e dha a nàimhdean a leanail gu léirsgrios.

Tha mi fada an geall gu'n rachadh na comhairlean so a leanail le iomadh h-aon a tha gabhail orra féin a bhith sàr dhiadhaidh; ach a dh'aindheoin sin nach luaithe a thuiteas an coire air bith na dh'éireas iad am buaireadh cho mòr is gu'n ruith iad gun dàil a dh'ionnsuidh an athar-iùil, gun gnòthach sam bith eile, ach gu teas an àrdan a mhùchadh. Air son sin, is e am beachd a thigeadh dhoibh a bhith aca anns a'chùis so, an anam a ghlanadh o smal a'pheacaidh le Sàcramaid an aithreachris, agus iad féin a neartachadh le Corp an Tighearna mu'n tuit iad tuilleadh.

V. CAIB.

Chan 'eil laigse inntinn, mar tha mòran an dùil, 'na subhailc.

Is tric a tha am mearachd so, cuideachd, an cois cràbhaidh, is e sin a bhi toirt ainm subhailc

do'n eagal agus do'n imcheist sin a tha an lorg a'pheacaidh. Oir, ged a tha rud-eigin de dh'aithreachas an cois a'champair so, is ann o phròis agus o dhànadas dall as ar neart féin a tha e tighinn. Agus a'tighinn mar so, ma dh'éireas do'n fhear a bha sealltainn air e fhéin fada air adhart anns na subhailcean, agus a tha deanamh tuille sa chòir de neo-pris, de bhuaireadh, gu'n tuig e air a chosg gu'm bheil e lag mar fheadhainn eile, cuiridh e mòran ioghnaidh air gu'n d'thuit e ; agus, a'faicinn gu'n do mheall a bharail e, tuitidh a chridhe gu mulad agus gu eu-dòchas.

Cha thachair so gu bràth do'n anam iosal, nach 'eil ag earbsa as e fhéin, ach a' cur uile dhòchas à Dia 'na aonar. Ma thuiteas e an cionta, chan aobhar iongantais sin no dorrain dha, a chionn is gu'm bheil e fàicinn o sholus na firinne a tha deanamh iùil dha gur e an neo-chunbhalachd féin, agus laigse a nàduir a thug as an rathad e.

VI. CAIB.

Tuille chomhairlean ro fheumail gu ruighinn air neo-earbsa as sinn féin agus earbsa à Dia.

O'N is ann o neo-earbsa as sinn féin agus earbsa à Dia a tha ar n-uile neart a'tighinn gu buaidh a thoirt air an nàmhaid, tha mi faicinn mar fhiachaibh orm tuille seòlaidh a thoirt seachad mar rud a tha ro riatanach gus na subhailcean sin a chosnadh. Anns a'chiad dol-a-mach, biodh

gach duine làn fhiosrach, nach urrainn e, leis a h-uile buaidh mhath a dh'fhaodadh a bhi aige bho nàdur, no bho ionnsachadh, no bho ghràsan, no bho làn eòlas air an Sgrìobhtur, no o bhi fad linntean de dh'ùine ri seirbheis Dhé; toil Dhé a dheanamh, agus a dhleasnas a choimhlionadh gun chomhnadh an Tì a's Airde, gach uair a bhitheas gnìomh math aige ri chur an céill; no buaireadh ri cheannsachadh, no cunnart ri sheachnadh, no crois ri ghiùlan a leigeas am Freasdal nar rathad. Air an aobhar sin, biodh an fhirinn so mu choinneamh a shùl a h-uile làtha, uair, agus mionaid, air chor is gu'm bi cuimhne aige oirre, gus nach bi a'dhànadas aige à so suas earbsa a chur as e fhéin.

Ach, gu ruighinn air làn earbsa à Dia, chan fhuilear dhuinn creidsinn gu daingean gu'm bheil esan comasach air ar nàimhdean a cheannsachadh a dh'aon alt air am bi iad—biodh iad lionmhor no tearc, làidir no lag, eòlach no aineolach air cogadh. Leis an sin, ged a bhiodh anam bàite am peacannan, ged bhitheadh e buailte do'n a h uile giomh air an do smaoinich thu; ged a bhiodh a shaothair gun fheum a seachnadh an uilc agus a'deanamh a'mhaith; ged fhairgheadh e a mhiann air an olc a'fàs na's treasa a h-uile làtha, an àite dol air adhart anns na suibhailcean; an déigh sin uile, cha bu chòir dha fàillineachadh na dhòchas an Dia, no dol gu droch mhisnich, no a ghnòthaiche spioradail a leigeil dheth; an àite sin, is ann bu chòir dha togail air as ùr, agus fàs na's cruadalaiche na bha e riamh an aghaidh an nàmhaid.

Oir, anns an nàdur gleachd so, tha esan an comhnuidh buadhach a leanas gu misneachail ri airm, agus nach càill a dhòchas an Dia, an Ti nach diùlt gu bràth a chobhair do'n fheadhainn a ghleachdas air a thaobh, ge do leigeadh e an lot air uairaibh. Lean, mata, daonnan do bhuille: agus gur e sin a choisneas dhut buaidh. Rud eile, am fear a théid gu dubhlan an cogadh Dhé, agus a chuireas a bhun as, tha leigheas deas is cinnteach aige gus a chreuchdan.

VII. CAIB.

Gu'm bheil ar buaidhean ri'n rian. Gu'm bheil an tuigse ri saoradh an tòiseach o aineolas agus o seachran.

Mur 'eil airm sam bith eile againn anns a'chath spioradail, ach neo-earbsa as sinn féin agus earbsa à Dia, théid ar mealladh: an àite buaidh a chosnadh air ar n-ana-miannan, is ann a thuiteas sinn gu tric anns a'sgiorraichaibh gàbhaidh, gun fhios duinn. Uime sin, chan fhuilear dhuinn deadh fheum a thoirt à buaidhean ar n-anma agus ar colainne; an treas meadhon a chaidh ainmeachadh gu coimhlionachd a chosnadh. Teannamaid, an tòiseach, ri rian a chur air an tuigse agus air an toil. Chan fhuilear do'n tuigse a bhi air a saoradh o dhà ghiomh mhòr a tha am bitheantas a'streapadh rithe. A h-aon diubh sin, is e aineolas, a tha dol eadar i agus an fhìrinn, rud bu chòir dhi a bhi sireadh. Le mòran saothair, feumar ceò an aineolais so a

sgapadh, a tha duinte mu'n cuairt di: gus gu'm faic i gu soilleir mar is còir dhi a h-ana-miannan a spionadh as am bun, agus na subhailcean a tha freagarrach a shuidheachadh 'nan àite. Na meadhonan gu sin a dheanamh, is iad so.

A'chiad meadhon agus am meadhon a's motha blagh, is i an ùrnaigh, a dh'iarras solus an Spioraid Naoimh, an Tì nach duilt gu bràth achanaich na feadhnach a tha ag iarraidh Dé le dùrachd, agus a tha an geall air a lagh a chumail, agus a striochdas iad féin daonnan do thoil na feadhnach sin a tha os an cionn.

An ath mheadhon, is e a bhi rannsachadh daonnan gu tùrail, agus gu beachdail, a h-uile ni gus am math a thearbadh o'n olc; agus breith a thoirt, chan ann o leth-a-mach, no bho theis-teanas ar ceudan corporra, no o bharail an t-saoghail mheallta, ach o bheachd an Spioraid Naoimh air a'chùis. Mar sin, chi sinn gu soilleir gur fior fhaoineis is faileis na nithean a tha muinntir an t-saoghail so sireadh cho teth is cho dian; gur bruadair mòrchuis agus toil-inntinn, nach luaithe a théid seachad, no thig briste-cridhe is mi-ghean 'nan àite; gu'm bheil tàir na h-aobhar uaill is fulangas 'na cùis aighir; nach 'eil ni ann a's cliuitiche, no a thig cho teann air nàdur Dhé na mathanas a thoirt do'n fheadhainn a bheir tàir dhuinn, agus math a dheanamh an aghaidh an uilc; gur e sealltuinn sios air an t-saoghal is urramaiche, na bhi 'na mhaighistir air; gur e striochadh do'n chreutair a's suaraiche airson Dhé a's uaisle na bhi os cionn righrean is phrionnsachan; gur feàrr eòlas iosal oirnn

féin, na foghlum a's àirde. A dh'aon fhocal, gur e am fear a chuireas casg air 'ana-miannan anns na gluasadan a's lugha, is toillteannaiche air cliù, na esan a bheir a mach na bailtean a's treasa, a cheannsaicheas armailtean, no a nitheas miarailtean agus a thogas eadhon na mairbh gu beatha.

VIII. CAIB.

Na nithean a tha dol eadaruinn agus breith cheart a thoirt. Meadhonan gu sin a leigheas.

Na nithean a tha dol eadaruinn agus breith cheart a thoirt air na rudan a dh'ainmich mi agus cùisean eile, is e leum neo-chunbhalach sin leis an tric leinn spéis no fuath a thoirt do rudan cho luatha sa thig iad mu'r coinneamh ; agus an uair a théid réuson aon uair a dhalladh le ceò ar n-ana-miannan, chithear gach ni fo dreach bréige nach buin dha. Air an aobhar sin, neach sam bith a tha an geall gun dol air seachran an ceò cho gabhaidh agus cho cunnartach, se chuid a chridhe a chumail saor o gach seòrsa de dh'ana-miannan.

An uair a thig ni air bith fo'r sùilean, is e gnothach na tuigse a rannsachadh gu socrach, mu'n leigear leis an toil a ghlacail no dhiùlt, biodh e taitneach no mi-thaitneach. Oir, fhad sa bhitheas an toil saor o bhruaillean nan ana-miannan, cha bhi e duilich dhi an fhìrinn a dhealachadh o'n bhréig, an t-olc aithneachadh fo chleòc a'mhaith, agus am math fo sgéimh an uile. Air an làimh eile, cha luaithe a bheir an

toil spéis no fuath do rud, na chailleas an tuigse a léirsinn gu bréith cheart a thoirt, a chionn is gu'm bheil na faileas bhréige a tha ag iarraidh o'n toill gam mealladh, agus a'toirt orra aontachadh do dh'iomhaighean meallta. Agus tha an aonta so a'sparradh na toile gus am barrachd aimhleis, a'toirt gaol na gràin seachad gun chuibheas agus gun sealtuinn air reuson.

Anns a'bhoile fhuathasach so, tha an tuigse a'sior-dhol air seachran na's fhàide agus na's fhàide, agus a'sior-mheadachadh do'n toil coltasan matha no olca.

Is mar so, cho tric sa dh'éireas dhuinn bristeadh air an riaghailt a thugadh seachad, agus a tha gu buileach feumail anns a'chùis so, caillear an dà bhuaidh a's àillidh a tha san anam, an ceò seachrain, doille is dorchadais. Is buidhe dhoibhsan a bheir ionnsuidh, gun eisimeil ri creutair, air fior nàdur gnòthaichean a thuigsinn, mu'n leig iad leo drùdhadh air an cridheachan, agus a bheir bréith orra o sholus reusoin, agus gu h-àraid o'n t-solus a tha an Spiorad Naomh a'toirt dhuinn uaithe fhéin, no o'n fheadhainn sin a thug e dhuinn mar chinn-iùill.

Ach thoir an aire gu'm bheil a'choimhairle so am bitheantas ri leanail le tuille cùraim anns na gnothaichean sin a tha ceart 'na nàdur fhéin, na unnta sin nach 'eil air an dòigh sin, a thaobh a'chunnairt mhòir gu'm bi sinn air ar mealladh, agus a thaobh an teas, agus an tilg leis an d'théid an deanamh. Uime sin, na rachadh nì air bith a dheanamh le leum no braise, a chionn is gu'n dean aon fhàillinn a thaobh tim no àite

an gnothach a milleadh air fad; agus gu'm faod cuideachd giomhan mòra a bhi anns an dòigh, agus anns an rian a gabhair gu rud a dheanamh. Agus is lionmhor iad a chàill iad féin, a'cur air adhart na gnothaichean bu naomha.

IX. CAIB.

Meadhonan eile a chumas an tuigse o iomrall 'na breith.

Giomh eile o feumar an tuigse a shaoradh, is e iomsgaoileadh inntinn. Oir, ma leigeas sinn ar n-inntinnean air faondra, an ruith as déigh rudan faoine, gòrach, peacach; chan 'eil e 'nan comas na meadhonan sin a mheadhrachadh a tha riatanach gu h-ana-miannan a chlaoidh, agus subhailcean stéidhcil a chosnadh. Air an aobhar sin, bitheamaid marbh do ghnothaichean shaoghalta, agus gun toirt dhiubh, mur bi iad gu tur riatanach, seadh ged neo-lochdach unnta féin. Cuireamaid srian ris ar n-inntinn, agus na leigeamaid leatha ruith air faondra a h-uile rathad. Bitheamaid gun mhùthachadh do smaointean saoghalta. Na tùgamaid cluas do naidheachd. Seachnamaid, cuideachd, na feadhnach sin a tha daonnan an geall air sgeulachdan. Seallamaid air caochlaichean lionmhor an t-saoghail thruaigh so le neo-thoirt agus mar bhuadair. Seadh, an gnòthaichean spioradail féin, deanadh reuson iùl dhuinn: na h-iarramaid motha is àrd: leagamaid ar beachd a mhàin air Chriosda, a chaidh a cheusadh: sireamaid éolas air a bheatha

agus air a bhàs, agus air an dleasnas a tha e cu mu'r coinneamh. A'bharrachd air so, na sireamaid ni, agus toilichidh sinn an t-Ard Mhaighistir sin. Tha fior dheisciobuil iadsan nach iarr dad air, ach an ni a chuideachas iad gus a thoil naomh a chur an gnìomh. Gach iarraidh is togradh a théid os cionn so, is meur de'n uabhar agus de'n phròis e. Is ribe Shàtain e.

Am fheadhainn a rianas am beatha air an dòigh so, bheir iad buaidh air ionnsaidhean na seann nàrach, a dh'fhiachas, an uair a chi i toil stéidheil, dhéan, anns na daoine cràbhach, ri'm mealladh le pratan air an tuigse, an geall air bristeadh a staigh air an toil roimh an dorus so; agus, mar sin, an dà chumhachd so a chur fo smàig.

Gus an gnòthach a dhol leis, tha nàmhaid so a'seideadh suas an inntinn an àm ùrnaigh le pròis, a'togail smaointean uaibhreach 'nan cridheachan, gu h-àraid ma is daoine iad a tha 'nan nàdur neònach, giar, pròiseil agus fada 'nam beachd féin.

Is e am beachd a th'aige am briagadh le smaointean faoine, agus leis an toileachadh a tha 'na luib, agus le thoirt orra a chreidsinn gu'm bheil iad an sòlas Dhé; gu'n leig iad di-chuimhne air an cridhe féin a chumail glan, agus a nàdur fhéin a thuigsinn, agus breitheanas-aithrich a chleachdadh. Mar sin, le meud an àrdain, tha iad a'deanamh seòrsa de dhia-bréige de'm bheachd féin, a'saoilsinn (leis nach àbhairt doibh an comhairle a chur ri duine sam bith ach riu féin) nach éil feum aca tuille air iomhuadh no seòladh o fheadhnach eile.

Is olc millteach so, agus is gann a tha dòigh air a leigheas, a chionn is gu'm bheil uabhar na h-inntinn mòran na's dorra leigheas na àrdan a'chridhe; oir cha luaithe gheibh an inntinn a mach pròis a'chridhe, na tha rathad air a thoirt air falbh, le lùbadh sios do dh'uachdrain dhleasnach. Ach, air an làimh eile, ma ghabhas duine 'na cheann, agus ma chumas e a mach gu diorrasach gur e fhéin a's glice na na daoine a tha os a cheann, cia mar a bheirear as a bheachd sin e? Dé rathad a tha aige air a mhearachd fhaicinn? Co am breitheamh d'an géill e, fhad agus a bhitheas e am barail gur e fhéin duine a's glice air an t-saoghail? Ma bhitheas an tuigse, an aon t-sùil a tha aig an anam gu àrdan a chridhe fhaicinn agus a leigheas, dall is làn uabhair, co an leigh a dh'iochdas ma thionndas an solus féin gu dorchadas: ma théid a'chairt-iuil air aimhreit, ciod a dh'éireas do'n chuid eile?

Air an aobhar sin, bitheamaid air ar faicill o olc cho millteach, agus na leigeamaid leis uair air bith greim a dheanamh air ar n-inntinn. Striochdamaid sinn féin do bheachd an atharraich, gun a bhith ro fhada nar beachd féin an gnòthaichean spioradail.

Thugamaid gaol do'n bhaoghaltachd agus do'n treibhireas sin a tha miadhail aig an Ostal (I. Cor. iii. 13), is bheir sin barrachd air Righ Sola fhéin an gliocas.

X. CAIB.

Gnìomh na toile, agus am beachd a bu chòir a bhi againn o leth a-mach agus o leth-a-staigh nar deanadas.

O'N a chuir sinn fo rian gìomhan na tuigse, bu chòir dhuinn a nis teannadh ris an toil a chur air deagh riaghailt gus a fàgail tur leagte ri toil Dhé, agus saor o h-ana-mhiannan.

Thoir an aire, mata, nach fhoghainn duinn an rud a tha taitneach do Dhia a' deanamh, ach chan fhuilear dhuinn iarraidh agus a dheanamh, le gluasad nan gràs agus am beachd a thoil-eachadh. So far am bheil an gleachd cruaidh againn an aghaidh ar nàdair, a tha an comhnuidh an geall air e fhéin a riarachadh agus a thoil-eachadh. Gu h-àraid na gnòthaichean spioradail os cionn gach ni eile, gabhaidh e tlachd a chionn is nach 'eil olc ri léirsinn. Mar sin, chan e beachd Dia a thoileachadh a tha gar brosnachadh gu beirtean spiordail, ach an toileachadh a bheir a leithid sin de ghnòthaichean dhuinn féin.

Agus, mar is coltaiche an gnòthach ri bhi ceart, is ann a's modha an cunnart dol iomrall. Co shaoileadh gu'n stuigeadh féin-spéis sinn—ged olc i—gus sinn féin a shnàim ri Dia agus a shealbhachadh, chan ann mar leasachadh air a ghlòir agus a thoil a dheanamh, ach gu buannachd dhuinn féin. Ged is i a thoil a chur an gnìomh, bu chòir a bhi am beachd na feadhnach sin a tha toirt gaoil dha, ag iarraidh d'a ionnsuidh, agus a'gabhail orra a lagh a chumail. Gu sgeir cho baoghlach a sheachnadh, agus gus nach iarr agus

nach dean sinn a bheag, ach le gluasad a'Spioraid Naoimh, agus le fìor bheachd cliù a thoirt dhasan d'a bhuin e, agus a thigeadh a bhi 'na chiad tùs agus na chrìoch dhéireannaich d'ar gnìomhan gu léir ; chan fhuilear dhuinn an rian so e leanail.

An uair a bhitheas gnothach math sam bith ri dheanamh, thugamaid an aire nach leag sinn ar cridhe air, gus an tog sinn ar n-inntinn suas ri Dia, a dh'fhaicinn am bheil e taitneach 'na shùilean, agus am bheil sinn a'sireadh d'a ionnsuidh am fìor bheachd a shoilleachadh. An uair a bhitheas ar toil air an dòigh so fo rian agus fo sheòladh toil Dhé, chan iarr i gu ni ach a thoilleachadh, agus a ghlòir a chur air adhart. Tha an dòigh cheudna ri leanail ann a'cur cùl ris an rud a tha an aghaidh toil Dhé. Anns a'chiad dol a mach, tha ar n-inntinn againn ri togail suas ri Dia, a dh'fhaicinn am bheil an gnothach mi-thaitneach leis, agus am bheil sinn deònach a leigeil dhinn am beachd a ghlòir a chur air adhart.

Ach, is còir dhuinn bràth a bhi againn nach ann gun mhòran saothair a gheibh sinn a mach ceilg ar nàdair choirbte, a thairngeas gu seòlta a h-uile ni d'a ionnsuidh fhéin, an tràth sa bheir a chreidsinn oirnn gur e Dia a thoileachadh an aon ni a tha 'nar beachd anns gach cùis. Agus air an dòigh sin, an uair a tha sinn a'riarachadh ar cridhe féin anns gach ni a tha sinn a'deanamh, no seachnadh ; tha sinn a'smaoineachadh gu faoin gur h-i toil agus eagal an Tighearna an t-aon rud a tha gar gluasad. An leigheas a's feàrr air a'ghiomh so, is e cridhe glan—ni a dh'fheumas gach aon a tha dol an seilbh a'chath

spioradail cur mu dhéidhinn fhaotainn, le cur dheth an t-seann duine agus a'cur uime an duin-ùir.

An dòigh air cleachdadh an leigheis dhiadhaidh so, is e gach beachd talmhaidh fhuadach uainn anns a h-uile tùrn a gabhas sinn os làimh; agus gun ni deanamh no dhiùlt ach air réir toil Dhé. Anns a h-uile rud a ni sinn, gu h-àraid an gluasadan diomhair ar cridhe, agus an gnòthaichean na leth-a mach a théid seachad gu h-ealamh, theagamh nach 'eil am beachd so tur 'na dhùsgadh agus fhaireachadh unnainn: ach an car a's lugha iarramaid an grunnd ar cridhe agus o neart cleachdaidh Dia a thoileachadh 'na aonar. Ach an obair a bheireas grathunn ùine, cha dean a leithid so de bheachd marbh an gnòthach: feumaidh beachd beò riochdail a bhi againn, agus gu tric tha e ri ùrachadh is ri chumail laisgte 'na chiad theas. Gun sin, tha sinn an cunnart mòr a bhi air ar mealladh le 'r toil féin, a tha daonnan a'toirt a'chreutair a raghuinn air a' Chruthadair, an seòl cho meallta is gu'm briagar gu luath sinn, agus gun fhaireachduinn o'n inntinn a bh'againn an tòiseach.

Is tric le daoine gun fhoill, agus nach 'eil cho math is bu chòir dhoibh air am faicill, gu'n tòisich iad gun bheachd sam bhi eile a bhi aca ach Dia a thoileachadh; ach uidh air n-uidh, leigidh iad le gloir dhiomhain goid a stigh orra gun fhios doibh, air chor is gu'n dichuimhnich iad toil Dhè, a bhrosnaich an tòiseach iad, agus gu'n gabh iad tlachd mhòr as an obair ris am bheil iad, agus as a'mheas a choisneas i dhoibh.

Agus ma thuiteas e a mach, nuair a tha iad a'saoilsinn a bhi ri gnòthaicean mòra, gu'n d'théid casg a chur orra le òrdugh an Fhreasdail, a'leigeil tinneas no grabadh eile 'nan caramh, éiridh iad gu antlachd gun dàil, a'gearain air gach aon mu'n cuairt doibh, agus air Dia fhéin air uairibh : rud a tha comhdach gu soilleir nach robh an aigne ceart direach 'nan gnìomh. Oir, duine sam bith a tha fo ghluasad naomh nan gràs, agus an geall air Dia a thoileachadh, tha e coimheas ciod a bhitheas e a'deanamh. Agus ma tha e cur roimh tùrn àraidh sam bith a chur an gnìomh, fàgaidh e an t-àm san dòigh aig òrdugh an Fhreasdail, làn thoilichte ann fhéin a dh'aon dòigh air an tionndaidh an gnòthach a mach, a thaobh is gur e Dia a thoileachadh an t-aon rud a tha 'na bheachd.

Uime sin, biodh gach duine air fhaicill, agus stiùradh e a ghnòthaichean air fad gu crìch cho uasal agus cho urramach. Agus ma tha miann air òbair naomh air bith a chur air adhart, gu seachnadh péine no cosnadh duais anns an t-saoghail eile, deanadh e toil Dhé 'na h-aobhar gluasaid agus brosnaidh gu gniomh: sealladh e air toil Dhé a tha ag iarraidh orinn iutharna a sheachnadh agus Flathanas a chosnadh. Chan fhaodar innseadh a'mheud sa tha brìgh aig a' bheachd so, oir an gnìomh a's lugha agus a's suaraiche a nitear airson Dhé, tha blagh aige mòran na's motha na iomadh tùrn a's uaisle a théid a dheanamh le chaochladh inntinn. Air a'bhonn so, is motha a tha tlachd aig Dia mile uair do dhéirce bhig a théid a thoirt seachad gu onair, na ge do dh'fhàgte

oighreachdan mòra le inntinn eile, seadh, gu Fhlathanas a chosnadh—cha'n e nach biodh a leithid sin de dh'aigne toillteanach air moladh agus air cliù mòr.

Chan 'eil mi ag ràdh nach bi an cleachdadh naomh so, a h-uile ni a dheanamh am beachd Dia a thoileachadh rud-eigin duilich an toiseach, ach fàgaidh tìm e ni's fhasa, agus ni's taitniche cuideachd. Ma chleachdas sinn a shireadh le inntinn gun cheilg sam bith air a lòrg an comhnuidh le cridhe brònach, mar ar culaidh mhathair a's motha 'na aonar, is toillteanach os cionn gach ni air miann, meas, agus gràdh gach creutair. Mar is motha ghabhas sinn beachd air mòralachd is mathas Dhé, is ann is trice agus is deinne a leumas ar chride a dh'ionnusuidh a chuspàir naomh ud; agus mar sin thig sinn gu ro luath agus gun èislean gu cleachdadh gach ni a dheanamh gu gloir Dhè.

Mar cheann sguir, na meadhonan a dh'òrduichinn gu ruighinn air crìch cho prìseil, agus cho urramach, is e gu'n iarramaid na gràsan so air an Tighearna gu dùrachdach, agus gu'n smaoincheamaid gu tric air na tiodhlaicean gun àireamh a bhuilich e oirnn a cheana, agus a tha e toirt dhuinn a h-uile mionaid le fialachd nach b'fhiach sinn.

XI. CAIB.

Smaointean àraidh gus a thoirt air an toil nach iarr i ni ach a réir toil Dhè.

Gus an toil a tharruing gu làn aontachadh do thoil Dhè, agus a ghlòir a chur air adhart, thug-

amaid fainear gur e esan a thòisich air meas agus onair a thoirt duinn air mile dòigh. Thug e à neoni sinn, chuir e iomhaigh fhéin oirnn, agus gach ni eile chruthaich e gus ar feum; agus nuair a bha e an geall air ar ceannach, cha bu rud leis an t-aingeal a b'àirde glòir a chur gar saoradh, ach aon Mhac fhéin, a phàidh fiachan an t-saoghail, chan ann le airgiod no le òr (rudan a théid gu neoni), ach le fhuil phrìseil fhéin, agus le bàs, a bha cho maslach sa bha e doruinneach. Tha e an comhnuidh a' fritheala dh oirnn gus ar dion o mhi-rùn ar nàimhdean, sa gleachd air ar taobh le feartan a ghràs; agus, gus ar n-àrach is ar neartachadh, tha e an comhnuidh gar beathachadh le chorp prìseil fhéin an Sàcramaid na h-altarach.

Nach comhdach soilleir so air a' mheud sa thug e ghràdh dhuinn? Co is urrainn teas a charrannachd a mheas do chreutairean cho truagh? No dé an tàing a thigeadh dhuinn a thoirt do charaid cho bàigheil? Agus ma shaoileas urracha mòra an t-saoghail so, gu'm bheil e mar fhiachaibh orra an onair a bheirear dhoibh a phaideadh, agus sin cuideachd do'n fheadhainn a tha fada fodha fhéin an uaisle is an cuid; dé am pàidheadh a bheir sinn, cneimheagan bochda an talmhuinn, do dh'àrd uachdran an domhain uile, airson a'mheas agus an spèis a dh' fhiach e dhuinn? Ach gu h-àraid na deanamaid dichuimhne gu'm bheil mòralachd Dhè toillteannach air seirbheis a dh'éireas o fhior gràdh, agus a rùn a thoil a dheanamh, sa riarachadh anns gach ni.

XII. CAIB.

Gu'm bheil dà thoil am mac-an-duine a tha an comhnuidh a'cogadh an aghaidh a chéile.

Tha dà thoil am mac-an-duine, a h-aon 'na h-uachdaran, agus an aon eile 'na h-iochdaran. Ris an toil a tha 'na h-uachdaran, theirear am bitheantas reuson; ach, ris an toil a tha 'na h-iochdaran, an fheòl, a'cholunn, ana-miannan. Ach o'n is e an duine reuson (mar a dh'fhaodas mi ràdh) chan fhaodar a channtuinn le fìrinn gu'm bheil toil aige do ni air bith airson a' chiad ghluasad a dh'fhairgheas e de thogradh na feòla, ni's lugha na dh'aontaicheas reuson do'n ghluasad sin.

Agus, is ann o so a tha ar cogadh spioradail air fad a'tighinn, gu'm bheil an toil reusonta 'nam meadhon, mar gu'm b'eadh, eadar toil Dhè os a cionn agus toil na feòla foipe, agus a'fulang deachainn cruidhe air gach taobh: oir tha Dia le ghràsan gad tarruing suas uige fhéin, agus tha'n fheòil ga tàladh sios uige fhéin le h-ana-miannan, agus gach aon dhiubh a'stri mu'm bhuaidh. Mar sin, is deachainneach cath na feadhnach sin, aig an robh droch cleachdannan 'nan òige, agus a tha cur rompa an caithe-beatha 'atharrachadh, an ana-miannan a chlaoidh, agus cùl a chur ris an t-saoghal, gus iad féin a thoirt seachad do sheirbheis Dhè; a thaobh is gu'm bheil ionnsaidhean cruaidhe gan toirt air an toil, o thoil Dhè air an dara làimh, agus à ana-miannan na feòla air an làimh eile; agus a dh'aon taobh gus an tionnd-

aidh i, gheibh i gu leòr ri dheanamh seasamh an aghaidh deachainnean cho làidir.

A'leithid so de dh'fhiachuinn, chan fhairich iadsan a lean caithe-beatha diadhaidh no mi-dhiadhaidh fad mòran ùine, agus a tha suidhichte 'nan dòigh ; oir tha na daoine matha a'gèilleadh do thoil Dhè, agus na droch dhaoine a'leanail an ana-miannan. Ach, na saoileadh neach air bith gur urrainn da subhailcean a thoirt a mach, agus Dia a sheirbheiseachadh mar is còir, mur 'eil e cur roimhe e fhéin èigneachadh, agus a h-uile àilleas, biodh e beag no mòr, a dhiùlt d'a ana-miannan. Is ann airson so a tha cho ro bheag a'ruighinn air ceum ro àrd de choimhlionachd Chriosdail. Oir, an dèigh dhoibh buadhachadh air na leannan peacaidh a bu treasa, agus cath mòr a chur seachad, tha iad a'call am misnich, agus a' fàillinneacheadh an leanail am buadhan ; ged nach 'eil ach deachainnean beag a'feitheamh orra, gu fuigheal neoneach de'n toil féin a chlaoidh, agus giomhan beaga lionmhor a cheannsachadh, a ghleidheas neart as ùr, gus am faigh iad mu dheireadh làn sheilbh 'nan cridhe.

Tha mòran nach 'eil a'toirt air falbh cuid an atharraich, mar gu'm b'eadh, ach tha iad motha is dèidheil air an cuid féin. Dòighean mi dhleasnach, cha chleachd iad gu deanamh suas beirtis, ach a dh'aindheoin sin, tha iad cho fad o sheall-tuinn sios air àrdachadh saoghalta, is gur h-ann a tha iad a'deanamh àilleagan an cridhe dheth agus iarraidh iad d'a ionnsuidh air a h-uile rathad a shaoileas iad a bhi ceart. Cumaidh iad

an traisg a tha aîr a'comharrachadh a mach leis an eaglais: ach, air làithean eile, gabhaidh iad a h-uile biadh a's miadhaile 'na chèile. Bheir iad an aire nach brist iad air lagh na carannachd; ach chan fhaodar am bacail o chridhealas àraid a's toil leo, ged a tha sin a'cur mòran èis air caithe beatha diadhaidh, agus air an dlù-cheangal ri Dia.

A nis o' n a tha na rudan so uile cunnartach, gu h àraid do 'n fheadhainn nach 'eil a' faicinn an dolaidh, is e cuid gach duine gu'n seachnadh e iad gu ro chùramach. Gun so, faodaidh sinn a bhith cinnteach, gu'm bi leisg, ar toil féin, eisimeil ri daoine, pròis, iarraidh air cliù is meas o fheadhainn eile, agus gìomhan falachaidh an lòrg a chuid is modha de ar n-oibrichean matha. An fheadhainn a tha mi-sgaideach anns a' gnòthach so, an àite dol air adhart an caithe-beathe diadhaidh, is ann a tha iad a' sleamhnachadh air ais, agus an cunnart mòr tuiteam a ris anns na sheànna chleachdanan a bh'aca roimh; a chionn is nach 'eil iad a' sireadh gu h-àrd choimhlionachd; a chionn is nach 'eil iad a' tuigsinn an iochdmhòir a dh' fhiach Dia dhoibh, le saoradh a sglamhachd an deomhain; a chionn is nach 'eil iad a' faicinn nan cunnartan gàbhaidh a tha mu'n cuairt doibh, agus a chionn is gu'm bheil iad air an dalladh le sìth bhrèige.

Chan fhaod sinn dearmad a dheanamh an so air mearachd eile, a tha 'na aobhar eagail nis modha, a chionn is gu'm bheil e duilich fhaighinn a mach. Is tric le mòran, a tha tòiseachadh air caithe-beatha diadhaidh (ach modha is gaolach

orra fhein, ma fhaodar gaol a ràdh ris) a'deanamh ruighinn do 'n a h-uile cràbhadh a's taitniche leo féin, agus a' seachnadh a h-uile ni a thig an aghaidh an nàdair, agus a tha iomchuidh gu an ana-miannan a cheannsachadh, ris am bu chòir dhoibh gleachd anns a' chath spioradail le'n uile neart. Tuille sa chòir de shaothair, chan urruinnear a ghabhail ri leithid so do dh' fheadhainn, fiach an gabh iad os làimh gleachd gu deònach an aghaidh an ana-miannan ; an aon ni anns am bheil brìgh na cùis air fad ; oir mar is modha am misneach a' bristeach roìmh na ciad stairnichean a thig 'nan rathad, is ann is luaithe agus is urramiche a bhitheas am buaidh. Uime sin, biodh iad cruadalach anns a' chogadh so, gun dùil ri ni ach ànradh, a' feitheamh gu faighidneach ris a' bhuaidh, agus ri tòradh. Air an dòigh so, bithidh iad cinnteach nach tèid am mealladh.

XIII. CAIB.

Mar a chuirear casg air ar ana-miannan, agus na gnìomhan a th'aig an toil ri dheanamh gu deadh-bheusan a chosnadh.

An uair a dh' fhairgheas sinn ar Cruthadair air an dara làimh, agus an fheoil air an làimh eile a' co-strì mu dhèidhinn ar cridhe, bithidh a' bhuaidh air taobh Fhlathanais, ma leanas sinn na combairlean so.

1. Tha a' chiad ionnsuidh a bheir ar n-ana-miannan an aghaidh reusoin ri chasg gu ro chùramach, eagal gu'n aontaich an toil do'n ghluasad.

2. Nuair a thèid so dheanmh, faodar leigeil leis a' ghluasad cheudna dùsgadh as ùr, gus an ath bhuaidh a thoirt air leis a' bharrachd fearalachd.

3. An treas uair cuideachd fhaodar leigeil leis na gluasadan sin èiridh, fiach an ionnsuich sinn an casg leis a'bharrachd smearalachd. Ach tha e ri innseadh an so, nach fhaodar na h-ana-miannan a thogail air an dòigh so an cùisean a bhuineas do gheanmhnachd, mar thèid innseadh an dèigh so.

4. An aon fhocal, rud eile a tha tur feumail, is e na subhailcean sin a chur an gnìomh a tha an aghaidh nan an-miannan sin ris am bheil sinn a' strì. Cuiridh an sàmplair so sin fo'r sùilean.

Theagamh gur duine thu a tha buailteach do mhi-fhaighidin. Ma seadh, gabh beachd ort féin, agus air gluasadan do chridhe; agus chi thu gu soilleir, gu'm bheil a' chorruich a dh' èirich an toiseach san fheoil a' sireadh buaidh a thoirt air an toil, agus an geall air reuson a chur air a comhairle fhéin. Anns a' chàs so, thoir an aire, mar a dh' fhiach mi dhut anns a' chiad comhairle, gu'n caisg thu am buaireadh, agus nach leig thu leis buaidh a thoirt ar an toil. Na sguireadh de strì gus an striochd an nàmhaid, agus gus an gèill e do reuson.

Ach, gabh beachd air ceilg an droch spioraid. Cha luaithe a chi e thu a' gleachd gu cruadalach ri leannan peacaidh daobhaidh air bith, na sguireas e, chan e a mhàin gad fhadadh suas nad chridhe, ach bithidh a làmh leat gus a mhùchadh car tamuill. Is e beachd a th'aige do chumail o thoirt a mach, le buan ionnsuidh, na

subhailc sin a chlaoidheadh do leannan peacaidh, agus do shèideadh suas le àrdan, a'toirt a chreid-sinn ort gur gaisgeach foghainteach thu a cheann-saich do nàmhaid a chlisgeadh. Uime sin, tha e riatanach an ath ionnsuidh a thoirt, agus a' chiad rud a thog d' fhearg is do bhruaillean a chuimhneachadh, agus nuair a dh' fhairgheas tu a' chiad bhuathadh de'n fheirg ag èirigh nad chridhe, smachdaich e le t' uile neart.

Ach a dh' aon strì ge dean sinn an aghaidh an nàmhaid, ged b'ann le beachd Dia fhéin a thoil-eachadh, agus ar dleasnas a dheanamh, tha e tachairt gu tric nach 'eil sinn an dèigh sin uile gu h-iomlan a mach a cunnart géilleaidh anns an treas ionnsuidh ; agus leis a sin chan fhuilear dhuinn aon uair eile comhrag a chumail ris an leannan pheacaidh sin ris am bheil ar strì, agus gràin is fuath o'r cridhe thoirt dha.

An aon fhacal, ma 's àill leat t'anam éideadh le subhailcean, agus thu fhéin a thoirt gu cleachd-anan diadhaidh, chan fhuilear dhut na subh-ailcean a tha an aghaidh t' ana-miannan a chur an gniomh gu tric. Ma tha'm miann ort, mar gu'm b'eadh, fàs anabarrach ciùin, na saoil leis fhéin gu'm foghainn na trì sèorsa arm a chaidh ainmeachadh a chleachdadh gus ceannsachadh a thoirt as do mhi-fhaighidin. Feumaidh tu dol cho fad is gu'm bi gaol agad air tàir, gu 'n iarr thu i, agus o na ceart dhaoine a thug dhut roimh masladh ; a' cur romhad tàir na's motha fhulang fhathast le faighidin.

An reuson a tha fiachuinn gu'm feum sinn, gu naomhachd a thoirt a mach, na subhailcean a

tha calg-dìreach an aghaidh ar n-ana-miannan a chleachdadh, is e so, nach 'eil gniomhan shubhailcean eile, air an treasad agus air an lionmhorachd, a' bualadh aig friamh an uilc. Ge do chumadh tu, mar gu 'm b' eadh, d' fhearg ort fhéin, ge do mhùchadh tu t' àrdan ad chridhe air an t-seòl a dh' fhiach mi, dèigh sin, gus an ionnsuich thu fàilt is furan a chur air tàir, cha d' thig an làtha a spionas tu as do nàdar giomh na mi-fhaighidin, a tha cinneachadh o eagal a' mhaslaidh saoghalta, agus à dèidh air moladh chlann-daoine. Oir fhad sa bhitheas bun na luibha so gun spionadh, cha sguir i dh' fhàs, agus do ghaiseadh do dheadh bheusan. Seadh, ri tim caillidh tu do chleachdannan math air fad, agus a h-uile làtha bitheas tu an cunnart sleamhnachadh air t'ais gu do shean abhaistean.

Air an aobhar sin, cha ruig thu leas smaoineachadh gu 'm bi thu stèidheil ad bheusan, gus an cuir thu as do na giomhan a tha streapadh riut, le sior chleachdadh na subhailcean a tha 'nan aghaidh. Le sior chleachdadh, cha mi cantuinn, oir, mar thig sinn gu droch abhaist le tuiteam gu tric sa pheacaidh, is amhuil sin a ruigeas sinn ar deadh-bheusan le iomadh deadh ghniomh. Agus feumaidh na deadh ghniomhan sin cuideachd a bhith n'as lionmhoire na na peacannan; a thaobh is gu'm bheil ar nàdar peacach a' cur leum anns an olc, agus a' cur nar n-aghaidh anns a' mhath.

Thoir an aire, cuideachd, nach coisinn thu an t-subhailc sin air am bheil thu an geall, gun a gniomhan a chleachdadh air an taobh-mach cho math is air an taobh-staigh.

A thaobh na faighidinne mar gu 'm b' eadh chan fhoghainn dhut labhairt gu ro chaoimhneil tlà ris an fheadhainn sin a thug tàir dhut, air a' mheud is ge 'm bi i, ach a thuilleadh air sin, feumaidh tu freasdal d'a ghnothach cho math agus is urrainn thu ; agus ge do dh' fhairgheadh tu an gniomh so o leth-a-stigh, is o leth-a-mach maraon air bheag brìgh, agus fada an aghaidh do nàdair, thoir an aire nach leig thu dhiot e airson sin ; air a laigead ged saoil thu e, is cùl-taic mòr dhut e sa chath, agus comhnadh nach beag gu buaidh a chosnadh.

Uime sin, biodh deadh fhaicill agad air do chridhe, agus na foghnadh leat casg a chur air t'ana-miannan am buairidhean mòra, smachdaich iad anns na glusadan a's lugha, a chionn is gur tric leo sin ar tarruing gu peacannan a's motha, agus gu droch cleachdanan a shuidheachadh nar cridhe. Nach 'eil sinn a'faicinn le'r sùilean iomadh h-aon, a bha neo-chùramach mu'n anamiannan a chlaoidh an diachuinnean beaga, ged bha misneach aca ceann a thoirt do chàsan mòra, air am buaireadh gu h-ealamh, agus air an cur uige gu goirt le nàimhdean nach deach riamh a cheannsachadh ceart?

Tha rud eile ann fhathast a tha ri caral ort gu teann, is e sin casg a chur air miann do chridhe, nuair a bhitheas e ag iarraidh gu rud ceadaichte, ach neo-riatanach. Is mòr an stà a ni so, agus comhnadh làidir e gu buaidh a chosnadh an càsan eile ; bheir e eòlas is neart dhut gu cur an aghaidh buairidh, agus ni e taitneach thu an sùilean do Shlànair. Tha mi ag innseadh na

fìrinne dhut o mo chridhe: fiach an cuir thu an gniomh gu sgairteil na dleasnasan naomh a chomharraich mi mach dhut, agus a tha tur riatanach dhut gus do thaobh-staigh a chur air deadh rian. An ùine gheàrr, bheir thu buaidh àghor ort fhéin, agus siubhlaidh tu gu luath air slighe nan deadh bheus, agus bithidh do chaithe-beatha chan ann an coltas ach gu riochdail diadhaidh.

Ach ma leanas tu rian air bith eile, air fheobh-as ged saoil thu e, ge do gheibheadh tu aoibhneas spioradail gu t' àilleas, ge do shamhlaicheadh tu, gu'm bheil thu an dlùth chomunn ri Dia; a dh' aindheoin sin is cinnteach an gnothach, nach d'thig an làtha a ruigeas tu air beusan bunail-teach, no bhitheas èolas agad air fìor bhrìgh na naomhachd; a tha air a togail, mar a dh' fhiach mi sa chiad chaibideal, chan ann air gniomhan socrach agus àilleasach, ach air oibrichean a chlaoidheas an fheòil, agus a h-ana-miannan air fad.

Is ann mar so a ghleidheas duine buadan ùra, sa dhlùthas e teann air a Chruthadair, agus air a Shlànair a chaidh a chéusadh. Oir tha e soilleir gu'n gleidhear droch cleachdanan le gèil-leadh gu tric do'n fheòil, agus mar an ceudna gu'n gleidhear coimhlionachd an t-Soisgeil le aontachadh tric do thoil Dhé, a bhitheas an dràsd sa ris gar gluasad gun an t-subhailc so, san t-subhailc ud eile chleachdadh. Agus mar a tha'n toil, a dh'aon ainneart ge dian an fheoil gus a toirt as an rathad, saor o lochd, mur toir i féin a h-aonta seachad; is amhuil sin nach ruig i,

a dh' aona ghràsan ged faigh i, air coimhlionachd is air comunn ri Dia mur co-oibrich i féin leis na gràsan a gheibh i an gniomhan o leth-a-staigh, is o leth-a-mach cuideachd, ma bhitheas e riatanach.

XIV. CAIB.

Ciod is còir dhuinn a dheanamh nuair a bhitheas an toil an coinneamh fàillinneachadh agus air bheag comais air cur an aghaidh na feòla.

Ma bhitheas eagal ort gu 'n gèill do thoil do 'n fheòil, no do nàimhdean sam bith eile, a bhitheas ag iarraidh làmh-an-uachdar oirre; no ma dh' fhairgheas tu do chàil is do mhisneach gad thrèigsinn, na gèill airson sin, is na teich o 'n àraich; oir is còir dhut smaoineachadh, gur leat fhéin a' bhuaidh, fhad sa sheasas tu gun ghèilleadh tur. Gu deimhinn, mar nach iarr an toil aonta na feòla gu sud no so a raghuinneachadh, is amhuil sin nach bristear air saorsuinn na toil a dh' aona bhuaireadh ged an dian an caraid meallta so an fheòil; oir fhuair an toil feartan cho mòr o 'n Tì a's Airde, is nach 'eil e an comas uile bhuiridhean na feòla, no 'n droch spioraid, no 'n t-saoghail gu lèir, ged bhitheadh iad uile am bonnaibh a chèile, glideachadh air a saorsa, no bacail o sud no so a dheanamh, no fhàgail, mar a shanntaicheas i, agus anns an àm, is leis a' bheachd a raghuinnicheas i.

Ach uair air bith a thig am buaireadh ort 'na thuilbheum cho làidir, is gu 'm bi do thoil ionann agus air a smàladh fodha, gun chomas ach

gann air tuille strì, na taisich airson sin is na dealaich ri t' airm; tog do ghuth, abair ris a bhuaireadair; "As m' fhianuis, a Spioraid an dorchadais, am bàs dh' fhuilginn mìl uair, mu 'n géillinn ghad a bhuaireadh." Bi coltach ri fear, a bhitheas a'gleachd ri nàmhaid dhiorrasaich, agus nuair nach urrainn e lot le ruinn a chlaidhimh, bheir e ionnsuidh air le bhun. Feuch mar tha e a' strì gus e fhéin a thearnadh! Feuch mar tha e a' leum air ais, gu tilleadh leis a' bharrachd confhaidh, agus a nàmhaid a lannadh as le aona bheum gàbhaidh. Is leasan dhut so gu smaoineachadh gu tric ort fhéin, agus gu thuigsinn nach 'eil unnad ach neoni, is gun chomas dad a dheanamh. Agus air an aobhar sin, cuir dòchas làidir à mòr chumhachdan Dhé, gus gu'm faigh thu comhnadh a ghràsan naomha, a bheir neart dhut gus an t-ana-miann sin a tha gad shàrachadh a cheannsachadh is cur as da gu h-iomlan.

So far am feum thu do ghlaodh a thogail, a' cantuinn, "dean mo chomhnadh, O Thigearna! dean fòir orm, O mo Dhia! O Iosa! O Mhoire na diobhraibh ur seirbheiseach! Na leigibh dhomh bàsachadh anns a' bhuaireadh so!"

Cho tric sa bheir an nàmhaid urad de lasachadh dhut, gairm air do thuigse gu comhnadh a dheanamh ri do thoil, agus leis a h-uile h-aobhar misnich a 's urrainn thu smaoineachadh brosnaich as ùr i thun a' chatha. Ma tha thu, mar gu'm b'eadh, fo gheur-leanmhuinn nach do thoill thu, no fo thrioblaid sam bith eile, agus le meud do dhòruinn an coinneamh do shìth a chall agus d' fhaighidin, thoir ionnsuidh air thu fhéin, a

thoirt gu siochaint, leis na smaointean so, no leithid eile thoirt fainear.

1. Seall nach do thoill thu an trioblaid a tha thu fulang, agus nach do tharruing thu ort fhéin i; oir ma tha bheag air bith de 'n choire agad fhéin, cha bhiodh ann ach rud iomchuidh gu 'n cuireadh tu suas gu faighidneach ri péin nan lot sin a tharruing thu ort fhéin.

2. Ach mur 'eil a' bheag sam bith agad ri agairt ort fhéin anns a' chàs so, seall air na peacannan anns na thuit thu roimh so, agus nach deach fhathast a dhioladh ort le ceartas Dhé, agus nach motha nigh thu fhéin uat le breitheanas-aithrich na's leòir. Agus o 'n is àill le Dia 'na thròcair, an àite do phianadh fada an purgadair, no gu siorruidh an lasraicheadh iuthearna, pian aotrom a leigeil ort car beagan aimsir anns a' bheatha so, giùlain i, chan ann a mhàin gu ro dheònach, ach le aighir cuideachd, agus le taingealachd.

3. Ach ma shaoileas tu, ged is ann gun reuson, gur beag cùnntas do pheacannan, agus gur mòr a rinn thu a bhreitheanas-aithrich air a son; cuimhnich gur cumhang an rathad do Rioghachd Fhlathanais, agus gu'm bheil e làn de dh' anshocair.

4. Thoir an aire, ged bhiodh rathad eile ann, bu chòir dhut o theas gràidh teicheadh uaithe, agus gun urad is smaoineachadh air; a chionn is nach e ceum sam bith eile, ach rathad driseach na croise, a ghabh Mac Dhé, agus na Naoimh uile 'na dhéigh, do Fhlathanas.

5. Ach an so, agus anns gach ni eile, is i toil

Dhé bu chòir a bhith tighinn fainear dhut; an Ti aig am bheil spèis dhiot cho mòr is gur ait leis a bhi gad fhaicinn a' cur gach subhailc an gniomh gu cruadalach, is a' pàidheadh le do threubhantas is le do mhisnich a ghaoil mhòir sinn a thug e dhut. Ach cuimhnich, gur ann mar is neo-thoillteannaiche d' fhulangas, agus is truime do dhòruinn, is motha a bhitheas do thuarasdal an làthair Dhé; a thaobh is gu'm bheil thu am boillsgean cruaidh na h-anshocrach a'toirt aoraidh d'a bhreitheanas, sa gèilleadh o do chridhe d'a fhreasdal, a thairngeas math as an olc a 's motha, agus a thionndas gamhlas ar nàimhdean fèin, gu barrachd glòir dhuinn an Rioghachd Fhlath-anais.

XV. CAIB.

Tuille comhairle gu cruaidh ghleachd. De na nàimhdean d'an toir sinn ceann, agus de mhisneach tha riatanach gu làmh-an-uachdar fhaighinn orra.

Chunnaich tu a cheana ciod a tha riatanach dhut gu buaidh a thoirt ort fhéin, agus na subhailcean a tha feumail dhut a chosnadh; ach gu so dhea-namh na's rèidhe is na's ealamh, na bitheamaid am barail gu'm foghainn e dhuinn ar cruadal fhiachainn aon uair: chan fhoghainn. Feumaidh sinn tilleadh gu tric ris a' chomhraig, gu h-àraid a' cogadh an aghaidh féin-spèis, an rathad is gu'n seall sinn orrasan uile mar chàirdean a bheir an tàir dhuinn a's motha, agus a's goirte.

Ma sheachnar a leithid so de chath, mar thuirt mi cheana, tha e gu tric a' tachairt, nach 'eil a' bhuaidh ach éigneach, neo dhiongmhail, ainneamh, agus furasda a call. Uime sin, gleachd gu cruadalach; na biodh laigse do nàdair 'na leith-sgeul dhut. Ma dh' fhàillinneas do neart thu, iarr tuille spionnaidh o Dhia; agus cha dhiùlt e t' achanaich.

Cuimhnich, ged bras confhadh do nàimhdean, ged lìonmhor an àireamh, gur ann neartaire gu mòr na sin an gaol a th'aig Dia ort, agus gur pailte mar chus armailtean nan aingeal, a tha gad dhion, agus sluagh nan Naomh a tha ag eadar-ghuidh air do shon.

Dhùisg a leithid so de smaointean, misneach nach robh beag anns na boirionnaich féin; choisinn iad air gliocas an t-saoghail, shaltair iad air ana-miannan na feòla, agus thug iad buaidh air ionnsuidhean nan droch spiorad. Air an aobhar sin, na tigeadh taise air do chridhe, ge do thigeadh e fodhad, gur cas cruaidh ort buaidh a thoirt air nàimhdean cho lìonmhor, no gu'm bheil do chogadh ri mairsinn gu deireadh do làithean, no gur duilich dhut tearnadh o gach gàbhadh a tha bagradh cur as dut: oir biodh brath agad nach dean neart, no innleachd do nàimhdean ort beud, gun chead an Tì sin, a tha dh' onair agad a bhi gleachd air a thaobh; agus o'n is mòr a thlac as a leithid so de chomhraig, agus gu'm bheil e brosnachadh gu teann gach neach d'a h-ionnsuidh, an àite leigeil le do luchd-millidh cur as dut; is ann a gleachdas e air do thaobh, agus luath no mall, bheir e dhut

buaidh làraich, ge do mhaireadh an cogadh gu crich do làithean.

An aon rud a tha e sireadh ort, is e gu'n dionadh tu thu fhéin gu misneachail, agus a dh' aon lotan ged faigh thu gun thu dhealachadh ri t'airm is gun teicheadh o'n bhlàr. An aon fhocal, los nach bi fàillinn nad dhleasnas, cuimhnich gur cogadh so nach gabh seachnadh, agus nach 'eil roghainn ri thogail, ach gleachd, no bàsachadh: oir sìth no cordadh cha ghabh deanamh ri nàimhdean cho diorrasach is cho drochmheinneach.

XVI. CAIB.

Chan fhuilear do shaighdear Chriosda deanamh deas gu moch airson a' chatha.

A' CHIAD rud is còir dhut a dheanamh an àm dùsgaidh dhut sa maduinn, is e gu'm fosgladh tu sùilean t' anma, agus gu'n sealladh tu ort fhéin, mar gu'm biodh tu am blàr catha, nad sheasamh ri aodann do nàimhdean, gun roghainn ri thogail, ach gleachd no bàsachadh. Smaoinich leat fhéin, gu'm bheil thu faicinn do nàmhaid, is e sin, an giomh no leannan-peacaidh sin a tha thu a' cur romhad a cheannsachadh. Smaoinich, tha mi ag ràdh, gu'm bheil thu faicinn a' bhòcain ghàbhaidh so a' ruith chugad gu do mharbhadh. Ach san àm cheudna amharc air Iosa Criosda air do làimh dheis, do cheannard nach gèill, agus Moire a Mhàthar Bheannaichte ri thaobh, Naomh Ioseph, agus uile shluagh nan aingeal,

agus nan Naomh, gu h-àraid Naomh Mìcheil an t-Ard Aingeal glòrmhor. Ach air an làimh eile amhairc air lucifear agus air fheachd deas gus an giomh no 'n fhàillinn ris am bheil do chomhrag a dhion, sa thèid gu dubhlan gu cur as dut.

Sàmhlaich leat fhéin, gu'm bheil thu a' cluinntinn t'Aingeal Choimhidich a' toirt brosnachaidh catha dhut air an dòigh so: "So an làtha a dh' fheumas thu dol gu do dhùbhlan, fiach an ceannsaich thu an nàmhaid so, is gach aon eile tha ag iarraidh do dhiùbhail. Glac misneach; na drùigheadh fiamh no giorag fhaoin air do chridhe. Tha Criosda do cheannard am fagus, le neart Fhlathanais uile mu'n cuairt da, gu do dhion o do nàimhdean los nach cuir iad le neart no innleachd gu bràth fo smachd thu. Seas gu smearail ad t' àite: cuir thu fhéin chuige, a dh'aon rud ged cosg e dhut. Eibh gu sgairteil air Iosa is air Moire; iarr comhnadh nan Naomh uile: dean so, is faodaidh tu bhi cinnteach gu'm faigh thu buaidh."

Ged lag thu, ged fuathasach do nàimhdean an àireamh agus an neart, na càill do mhisneach; oir is treasa gu mòr na cumhachdan a tha Flathanas, na na's urrainn taomadh a mach à iutharna de dheomhain gu gràsan Dhè sgaradh o t' anam. An Dia a chruthaich agus a cheannaich thu, cha lugha na uile chumhachdach, agus na's tìthiche air do thearnadh na's urrainn na deomhain a bhi air do sgrios.

Gleachd, mata, gu treubhach; na caomhainn thu fhéin a chlaoidh; oir cha is ann le coghadh an aghaidh t' ana-miannan agus d' fhàgailean

peacach a bheir thu buaidh, a ruigeas tu air Rioghachd Fhlathanais agus a mhealas tu Dia fad na siorruidheachd. Tòisich, mata, o'n mhionaid so, an ainm an Tigherna, a' glacail mar airm neo-earbsa asad fhéin, earbsa à Dia, urnaigh, agus deadh fheum a thoirt à buadhan do choluinne agus t' anma.

Leis na h-airm sin, buail air do nàmhaid, is e sin air an leannan-pheacaidh sin a tha thu an geall a chur fo chìs, le gràin fhuathasaich a thoirt da, le cath dian 'na aghaidh, le cleachdadh na subhailc a chlaoidheas e, no le meadhonan sam bith eile, a chuireas Flathanas ad chridhe gu fhuadach o t' anam. Na lasaich gu bràth ad ionnsuidh gus an do striochd e: airson do bhuan chruadal, tha do dhùais a' feitheamh ort o làimh an Ard Bhrithimh, a tha 'na fhianuis maille ri cùirt Fhlathanais uile air do threubhantas.

Aon uair eile, tha mi ag ràdh, nach feum thu fàs sgìth de 'n chogadh so: cuimhnich gur dleasnas teann air a h-uile h-aon Dia sheirbheiseachadh agus a thoileachadh: oir tha am fear a theicheas ga chur fhéin an cunnart a bhi air a riabadh agus air a mharbhadh. A thuilleadh air sin, tha cogadh an aghaidh Dhé, agus pàirt an t-saoghail a glacail le leanail caitheamh-beatha àilleasach, an leasachadh na h-anshocrach: oir is mòr an dolaidh a ni sògh is uaill-mhiann do 'n anam is do 'n choluinn; agus chan 'eil aimideachd na's motha na oillteachadh ro thrioblaid bhig anns a' bheatha so gu dòruinn shiorruidh a sheachnadh anns an t-saoghal eile, agus teicheadh o anshocair aotrom a bheireadh gu sòlas gun crioch sinn agus gu aoibhneas Dhé.

XVII. CAIB.

An rian a tha ri leanail gu srian a chur r'ar n-ana-miannan agus r'ar leannanan peacaidh.

Air chor is nach bi thu dall sa chùis so, is a' gleachd ri faileis, is a' call, mar tha iomadh h-aon, toradh de shaothair air fad; is tur riatanach dhut, gu'm biodh thu làn fhiosrach air an dòigh an cath thu ri t' ana-miannan agus ri d' fhàgalaichean peacach.

A' chiad rud, mata, a ni thu, is e gu'n rannsaich thu gu math do chridhe fhéin, fiach am faigh thu mach co iad na smaointean agus na tograichean a tha an cumantas a' tadhail t' inntinn, agus de an t-ana-miann a 's doimhne a fhriamhaich nad chridhe, agus air an seall thu mar do nàmhaid a's motha, agus mar do chiad chuspair comhraig. Ach ma bhuaileas an deomhan ort an àit eile, is e an geall air do thilgeil as do ghabhail, feumaidh tu freasdal do 'n chunnart far is motha am bi e, agus tilleadh a rithist gun dàil gu do chiad gnothach.

XVIII. CAIB.

An dòigh air an còir dhuinn buathadh grad ar n-ana-miannan a chasg.

Mur urrainn thu fhathast cur suas gu faighidneach ri tàir, ri beumaibh, agus ri uile eile na beatha-sa, tha agad ri thu féin uidheamachadh chuige so, le sùil a bhi agad riu, agus deanamh deas air a son. An déigh dhut an t-ana-miann

sin a's motha a tha cur éise ort fhaighinn a mach, chan fhuilear dhut dol na's fhàide, agus sealltuinn co iad na daoine ris am bheil do gnothach, no dé na h-àiteachan a th'agad ri sheasamh. Agus an sin, faodaidh tu thuigsinn dé na buairidhean a's dualaiche tighinn ad rathad.

Ach ma ghlacas buaireadh thu le failmse, (ged is mòr an stà dhut nach beireadh buaireadh na trioblaid ort air an t-seòl sin) fiachaidh mi rathad dhut air a dheanamh mòran na's aotroma. Cho luath sa dh' fhairgheas tu do chridhe ag at le feirg, a thogas buaireadh ris nach robh sùil agad, thoir an aire gu math ort fhéin, cuimhnich gur ann o òrdugh Fhlathanais a thachair so, agus gu'n do leig Dia fhéin, t' Athair caomh, air adhart e, gun bheachd sam bith eile, ach do ghlanadh na's motha o do pheacannan, agus do cheangal, na's teinne ris fhéin; agus gur ro ionmhuinn leis a bhi gad fhaicinn a' cur nan greadain a's cruaidhe.

An dèigh so, tionndaidh do smaointean ort fhéin, agus air an dòigh so thoir achmhasan dhut féin airson do lag mhisnich: "A dheoiridh bhochd, dé so? An ann a' teicheadh o 'n chrois a tha thu, a thàinig ort, chan ann o 'n duine ud, no duine ud eile, ach o t' Athair am Flathanas?" Seall an sin air a' chrois fhéin, agus glac i, chan ann a mhàin le t' uile thoil, ach le mòr aoibhneas, a' cantuinn: "O chrois, a dh' òrduich am Freasdal dhomhsa o 'n t-siorruidheachd: O chrois, a 's blasda dhomhsa na uile àilleas na coluinne, le meud mo gràidh air Iosa a chaidh a cheusadh ort. Fasdaidh gun dàil riut fhein mi, air chor is gu 'm

bi mi ceangailte ris-san a cheannaich mi le bhàs fhein ort."

Ach ma dh' fhairgheas tu an gluasad cho làidir na thoiseach nach urrainn thu do chridhe thogail suas ri Dia, agus gu'n do dhrùigh e air do thoil, an car a 's lugha, cuir casg air an olc an so, agus a dh' aon dol-roimh-chéile ged fairich thu nad chridhe, thoir a h-uile h-ionnsuidh a 's urrainn thu air t' àrdan a mhùchadh, ag iarraidh comhnaidh Fhlathanais leis an dùrachd a 's motha. Gu cinnteach, an dòigh a 's fheàrr air casg a chur air ciad ghluasadan ar n-ana-miannan, is e ionnsuidh a thoirt ro làimh air an aobhar a thoirt as an rathad. Ma thug thu an aire, mar gu'm b'eadh, gu'm bheil do spèis cho mòr de rud àraidh air bith, is gu'm bheil thu a' lasadh suas gu feirg cho tric agus a thigear ad aghaidh, leig dhiot a' spèis so, agus siolaidh air falbh do chorruich.

Ach mur h-ann o ghaol air rud àraidh air bith a tha do chorruich ag èirigh, ach o ghamhlas de neach-eiginn a's beag ort fhaicinn; an leigheas na's freagraiche do 'n olc so, is e fiachuinn air fhad, is ged bheil e an aghaidh do nàdair, ri gaol a thoirt do 'n urra so, chan ann a mhàin airson is gu 'n deach a cruthachadh ri iomhaigh Dhé, sa cheannach le fuil prìseil Chriosda, a chearta cho math riut fhéin; ach gu'm bheil thu, le cur suas gu faighidneach ri giomhan de 'n t-seòrsa so, gad dheanamh fhéin coltach ri t' Athair siorruidh, a tha sgaoileadh a chaomhneis sa mhathais oirnn uile gun seachnadh air neach, agus gun sòradh.

XIX. CAIB.

An dòigh air an còir dhuinn gleachd an aghaidh na mi-gheanmhnachd.

Feumar gleachd an aghaidh a' pheacaidh so air chaochladh dòigh ri peacannan eile, agus le barrachd cruadail. Gu so a dheanamh, tha trì àmanan sònruichte agad ri thoirt fainear; is iad sin, roimh a' bhuairidh, an àm a' bhuairidh, agus an déigh a' bhuairidh.

1. Roimh àm a' bhuairidh, feumaidh sinn a bhi ro fhaicilleach oirnn féin, a' seachnadh a h-uile ni a bhitheas 'na cheann aobhair do 'n pheacadh so, air a laghad, agus, cuideachd, gach aon a bhitheas cunnartach dhuinn; agus ma tha againn ri bruidheann ri leithid sin de dh' fheadhainn mar rud nach gabh seachnadh, biodh ar comhradh cho goirid sa dh' fhaodas e, biodh fiamh air ar gnùis, is ar cainnt cudthromach, stòlda, saor o thlàs agus cridhealas.

Na gabh dànadas as do neart fhéin, ge do thachradh dhut iomadh bliadhna a chur seachad anns an t-saoghal, saor o ionnsuidhean na drùis. Oir is tric le deomhan na neo-ghlaine gu 'n dean e am mionaid an rud nach b' urrainn e a dheanamh fad mhòrain bhliadhnachan. Air uairibh, gabhaidh e mòran tìme gu deanamh deas airson na h-ionnsuidh; ach mar a's motha a bhitheas a cheilg a' falach, agus mar a's lugha a bhitheas sùil rithe, is ann a 's goirte am beum, agus a 's doimhne an lot.

Rud eile tha ri thoirt fainear, agus tha sgiorr-

aidhean gach là ga chomhdach, gu'm bheil an cunnart daonnan na's motha anns na coinneamhan sin far a's lugha a tha an t-olc ri lèirsinn, is air a bheileas a' gabhail dànadais fo chleòca dàimh, comaine, dleasnais, no deadh-bheusan is deadh ghiùlan na h-urra sin d'am bheil ar spèis. Ach goididh gaol neo-ghlan a staigh am measg a leithid so de chaidrimh, a ghabhas air adhart le coinneamhan tric, comhradh fada is sùgradh mi-shuairce, gus an ruig am puinsean an cridhe, san dàra reuson cho fad is gu 'n aontaich e do shealltuinnean mi-shuairce, do chàinnt thlà, do shùgradh baoth, o 'n èirich buairidhean làidir is do-cheannsuichte ach gann. Teich, mata, gu ro chùramach o cheann aobhair a' pheacaidh so, a tha 'na deise gu lasadh unnad na tha fodar anns an teine.—Na h-earb à càil do shubhailcean, na gabh dànadas asad féin, ge do chuireadh tu romhad bàsachadh na's luaithe na peacachadh an aghaidh Dhé; oir a dh' aon déidh a dh' fhaodadh a bhi agad air subhailcean, dùisgidh caidreabh tlà tric teine nach gabh diocladh. Fàsaidh tu cho tìtheach air do mhiann salach a riarachadh is nach èisd thu ri comhairle do chàirdean; caillidh tu eagal Dhé, fàsaidh tu coma mu do chliù, is mu do bheatha cuideachd; lasraichean iutharna féin cha mhùch an teine truaillidh a chaidh fhadadh ad uchd.—Tiarainn thu fhéin, mata, le fuireach as a' chunnart; rathad sàbhalaidh eile chan 'eil ann, agus gur e sgrios shiorruidh is deireadh do ro dhànadas.

2. Seachainn diomhanas; cuir gnothaichean do staid air adhart gu ro chùramach.

3. Gabh comhairle na feadhnach a tha os do cheann gu ro dheònach; dean an rud a shireas iad ort, agus dean na gnothaichean a's lugha ort, sa fhàide an aghaidh do nàdair le tuille toil.

4. Gu bràth, na toir breitheanas air feadhainn eile, gu h-àraid a thaobh drùis. Is math thachair do neach air bith a bhi cho cruaidh fhortanach is gu'n do thuit e anns a' pheacadh so, agus gu'm bheil a' chùis follaiseach, chan fhaod thu seall-tuinn sios air, ach gabh truas ri laigse, agus biodh sin 'na leason dhut gus thu fhéin umhlachadh an làthair Dhé; ag aideach nach 'eil unnad ach ùir, luath, fior neoni; ach leasaich t' urnaigh, agus seachuinn le tuille cùraim a h-uile cuideachd a bhitheas cunnartach dhut, air a lughad is ged saoil thu an gàbhadh. Oir ma ghabhas tu dhànadas ort fhéin, gu 'n toir thu binn chruaidh air do dhràithrean, leigidh Dia leat, mar dhiùgh-altas maraon is mar leason dhut, tuiteam anns a' choire cheudna, mu'm bheil thu a' diteadh an atharraich; fiach am fosgail a leithid sin de mhasladh do shùilean anns am faic thu t' àrdan is do dhànadas, agus an iarr thu leigheas dhoibh le chèile.

Ach ged a bhiodh a shealbh ort peacannan gràineil de 'n t-seòrsa so a sheachnadh, gu cinn-teach, ma leanas tu air a bhi a' toirt breth obainn, tha thu an cunnart mòr a bhi càillte.

5. Ma dh' fhairgheas tu do chridhe a' snàmh le aoibhneas is le toil-inntinn spioradail, thoir an aire nach gabh thu tlac dìomhair as nad chridhe fhéin: bi air t' fhaicill nach seall thu ort féin mar dhuine coimhlion, air nach urrainn an

nàmhaid tuille dolaidh a dheanamh, a thaobh is gu'm bheil thu ga chur suarach is àn neopris mhòir: ach gu cinnteach chuireadh tu feum sa cheart uair so air an fhaicill a's motha gus do thearnadh o thuiteam anns a' pheacadh a ris.

Tha againn a' nis ri sealltuinn air ciod a bhuineas do dh' àm a' bhuairidh. Anns a' chiad dol-a-mach, tha againn ri rannsachadh, co dhiù tha aobhar a' bhuairidh a' tighinn o leth-a-staigh no bho leth-a-mach.

Is iad so aobhair na leth-a-mach, dànadas nan sùl is nan cluas an càsan mi-theisteil, tuille sa chòir de riomhadh an aodach, caidreabh tlàth brìodal, mi-shuairc. An leigeas a tha freagarrach do'n olc so, is e giùlan stuama, beusach, oirnn fhéin, a dhùineas na cluasan agus na sùilean do 'n a h-uile ni a thruailleas an cridhe; ach an leigheas a's cumhachdaiche uile, mar a thubhairt mi, is e ceann aobhair a' pheacaidh a sheachnadh.

Thig aobhair na leth-a-staigh o ro mheanmnachd na coluinne, o mhòran de dhroch smaointean a dh' éireas o ana-cleachdainnean, no o bhuaireadh an aibhistear.

Nuair a gheibh a' cholunn a h-àrach ro àilleasach, feumar a claoidh le traisg, le sgiùrsadh, le caithris, agus le peanasan eile; ach is còir d'a leithid so a bhi daonnan fo rian reusoin is seòlaidh ar luchd-iùil.

A thaobh smaointean neo-ghlan, tha iad ri fuadadh air falbh a dh' aona chearn as an do thig iad, agus sin air an dà dhòigh so; le coimhlionadh gach dleasnas a bhuineas d'ar staid, agus leigeil air urnaigh is meòrachadh diadhaidh.

Dean ùrnaigh air an dòigh so. Nuair a fhairgheas tu smaointean de 'n t-seòrsa so ag èiridh nad chridhe, agus coltach ri drùghadh air, smaoinich ort fhéin, agus labhair ri Crìosda, a chaidh a cheusadh; tog do ghuth, abair; "Iosa mo ghràidh! dean mo chobhair gu luath, mu'n tuit mi an làmhan mo nàimhdean." Air uairibh eile glac an Crann-ceusaidh, iomhaigh do Shlànair an àm a bhàis, pòg athailtean a lot na chasan, agus abair le earbsa mhòir is gràdh; "O lotan an àigh! O chreuchdan diadhaidh! Buailibh ur n-iomhaigh gu domhain am chridhe, is e làn truailleachd, agus na leigibh dhomh gèilleadh do 'n pheacadh."

A thaobh meòrachaidh, nuair a bhitheas am buaireadh 'na uile neart, chan ionann barail dhomh is do dh' iomadh h-aon a tha comhairleachadh mar bhuille-gràiniche air a pheacadh so, gu 'm bu chòir teannadh ri smaoineachadh, air cho gràineil agus cho do-cheannsaichte sa tha am peacadh so, an dorran, an cnàmh cogais sam briste-cridhe a tha 'na lòrg, gu tric call codaich, slàinte, beatha is cliù. An reuson air smaointean mar so a sheachadh, is e so, nach 'eil e freagrach a bhi luaidh nithean mar sin san àm; a thaobh is gu'm bheil iad iomadh uair, an àite ar tarruing o 'n chunnart, gar sparradh ni's fhàide ann: oir ma tha'n tuigse air an dàra làimh a' fuadach nan droch smaointean, tha leithid so de chrà bhadh gan gairm air an ais a rithist.

Air an aobhar sin, dòigh is cinntiche gu làmh-an-uachdar fhaighinn air a' bhuaireadh, is e na droch smaointean féin, agus an cràbhadh a tha

dìreach 'nan aghaidh, a sheachnadh ; oir ma bheir thu ionnsuidh air an dàra cuid fhuadadh leis a' chuid eile, tha thu ag ùrachadh na smaointean salach, agus gan sàthadh na's doimhne nad chridhe gun fhios dut.

Uime sin, foghnaidh dhut smaoineachadh air beatha is air bàs do Shlànair : agus ma thuiteas e mach, nuair a tha thu ris a' chràbhadh naomh so, gu 'n till na smaointean ceudna a rìs, agus gu 'm fiach iad riut na's cruaidhe na rinn iad an toiseach (rud a dh' fhaodas tachairt) ; na càill do mhisneach, agus na leig dhiot do chràbhadh ; ach an àite dol gu do dhichioll gam fuadach, dean dìù is neo-pris do dh' ionnrachdan truagh an deomhain. Lean air meòrachadh bàis do Shlànair leis an dùrachd a 's fheàrr is urrainn thu ; a thaobh nach 'eil ni eile ann a 's motha blagh gus an t-eucorach salach a chur air chùl, ged biodh e an geall gun sgur a feasda.

Cuir crioch air do chràbhadh leis an achanaich so no leithid eile.

"O mo Chruthadair agus mo Shlànair ! teasraig mi o mo nàimhdean as leth do mhòir mathais féin agus luaidheachd do bhàis dhòruinnich." Ach thoir an aire nuair a bhitheas tu cantuinn so, nach smaoinich thu air a' pheacadh àraidh ris am bheil do strì, oir a' smaoineachadh a's lugha ni thu air, tha e cunnartach dhut. Ach os cionn gach ni, thoir an aire nach càill thu a' bheag de dh' ùine, gad cheasnachadh fhéin ciod a dh' fhaodadh tu snaoitheadh leis a' bhuaireadh. Cha bhiodh na leithid so de rannsachadh ach cealg an deomhain, a dh' iarras, fo chleòc dealbhach dleasnais, an ath

ionnsuidh a thoirt, no an car a 's lugha tha e an geall, gu 'n deanadh na smaointean truaillidh, a thaom e nad chridhe rud-eigin drùghadh ort. Uime sin, uair air bith nach 'eil e soilleir gu'n do ghèill thu do 'n olc, foghnaidh dhut an rud a thachair innseadh am beagan fhocal do t' athair-èisdeachd; agus bi air do stiùradh le chomhairle-se gun tuille dragh a chur ort fhéin.

Ach thoir an aire nach eil thu ceiltinn ni cudthromaich air bith le nàire no le leithsgeul sam bith eile: oir ma tha an umhlachd feumail gu làmh-an uachdar fhaighinn air t' uile nàimhdean, tha i mòran na's riatanaiche anns a' chàs so; a thaobh is nach 'eil anns an druis am bitheantas ach ceart bhreitheanas a thàtar a' leigeil air an àrdan. Nuair a sguireas am buaireadh, so mar a ni thu: Ge do bhiodh am féath a 's motha air t' inntinn, ge do shaoileadh tu thu fhéin tur tiaruinnte, seachuinn an deigh sin uile gu ro chùramach, gach ni a fhaodhdas am buaireadh a thogail dhut: druid a mach o do chridhe iad gu h-iomlan, ged bhiodh dreach shubhailcean fhéin orra, na dealbh math sam bith eile. Thig a leithid sin de sgleòthan bréige o chleig ar nàdair choirbte, no o fhoill an deomhain, a ghabhas air féin coltas aingil sholuis, gus ar tarruing leis gu dorchadas ifrinn.

XX. CAIB.

Mar is còir cogadh an aghaidh na leisg.

Is beirt ro fheumail dhuinn cogadh an aghaidh na leisg; oir chan ann air coimhlionachd spior-

adail a mhàin a tha i a' cur èis, ach thà i gar liubhairt seachad do nàimhdean ar n-anma.

Uime sin, ma tha miann ort gleachd an seòl ceart an aghaidh na leisg, tòisich le leigeadh dhiot faoineis is àbhcaid gun seagh; tarruing do chridhe o nithean talmhaidh, agus cuidhtich a h-uile gnothach nach 'eil sgéite ri do staid.

Cuir gu durachdach le impidh nan gràs a Flathanas, gabh comhairle nam feadhnach a tha os do cheann, dean a h-uile gnothach san àm fhreagrach agus anns an dòigh cheart: na cuir dàil mionaid anns an obair a tha ri deanamh; thoir an aire gu'm bheil a' chiad dàil a' tarruing dàlach eile, agus i sin an treas dàil; agus mar sin, tha sinn a' tuiteam air ais; oir tha gràin air gnìomh agus dèidh air diomhanas a sior dhol am meud, mar is motha a thèid an leigeil air adhart. Mar sin, fasaidh duine mèirgeach gu gniomh, no leigidh e dheth e tur, leis cho mi-thaitneach sa tha an t-saothair.

Sin mar a thig cleachdadh na leisg oirnn, agus is duilich a chrathadh dhinn, na's lugha na thachras do 'n nàire a tha lòrg caithe-beatha dhiomhanaich ar dùsgadh gu tuille sùrd is adhartachd san àm a tha rombuinn.

Tha e ri innseadh cuideachd, gur puinsean an leisg a tha a' sgaoileadh a nimh feadh bhuadhan an anma air fad, a'milleadh na toile le gràin a thoirt dhi air cosnadh, agus na tuigse le doille cho mòr is nach faic i gu'm bheil togradh nan lunndairean am bitheantas gun bhrìgh: agus gu'm bheil an gnothach bu chòir a dheanamh gun dàl air a dhearmad, no fhàgail gu àm eile.

Thoir an aire, cuideachd, nach leòr an gnothach a thig mu do choinneamh a dheanamh air ball, a thuilleadh air sin a tha'n t-àm iomchuidh ri shealltuinn air, agus an t-saothair a's motha ri ghabhail ris, gus a dheanamh cho coimhlion sa ghabhas e. Oir chan e saothair cheart, ach leisg sheòlta, a dh' fhaodar a chantuinn ris a' chabhaig mhòir sin a ni gnothach le braise, gun umhail co dhiu a bhitheas e gu math no gu h-olc air a dheanamh, ach an geall a mhàin air an obair a chur seachad gu h-ealamh, agus socair a ghabhail cho luath sa dh' fhaodar. Is e friamh an uilc so cion toirt fainear cho luachmhor sa tha deagh gniomh a thèid a dheanamh san àm agus anns an t-seòl cheart, sa bhristeas roimh a h-uile cuimrig a thilgeas an leisg an caramh na feadh nach sin a tha strì an aghaidh an ana-miannan.

Cuimhnich, mata, gu tric, gur motha luach aon togail cridhe ri Dia, aon saighdeadh inntinn gu Flathanas, lùbadh glùin, an striochdadh a's lugha do mhòralachd Dhè, na iomhnas an domhain gu léir; oir a h-uile h uair a chlaoidheas duine ana-miannan, tha crùn glòrach a' feitheamh air o làimh nan aingeal, airson na buaidh a choisinn e air fhéin. Air an làimh eile, tha Dia a' tarruing a ghràsan lìon beag is beag o na daoine leisg, nach 'eil a'deanamh feum dhiubh, agus gan taomadh air na daoine adhartach, mar mheadhonan a bheir a staigh iad là-eigin, mar sheirbheisich dhìleas gu aoibhneas an Tighearna. (Mat. xxv. 21.)

Ach ma a dh'fhairgheas tu thu fhéin anacomasach air dol roimh a h-uile cuimrig is triob-

laid a thig ad rathad air slighe na coimhlionachd, feumaidh tu bhi cho sheòlta is gu'm falaich thu ort fein iad, an rathad is gu'n saoilear iad mòran na's lugha na tha daoine leisg ga sàmhlachadh. Leis a sin, ma chi thu gu'm bheil mòran ghniomhan riatanach gu subhailc àraidh air bith a chosnadh, agus gu'm feumar na gniomhan sin a chleachdadh fad mòran làithean an aghaidh do nàimhdean lionmhor làidir; tòisich air gniomhan a dheanamh mar gu foghnadh beagan, agus sguiridh t' imcheist an ùine ghearr.

Cath ri do nàimhdean lion fear is fear, no mar nach biodh ann ach a h-aon, is faodaidh thu bhi cinnteach gu'm buadhaich thu orra uile le gràsan Dhé. Air an dòigh so, bheirear buaidh air an leisg, agus suidhichear an t-subhailc a tha na h-aghaidh na h-àite.

Lean an dòigh cheudna nad ùrnaigh. Ma tha uair a' chluig agad ri thoirt dhi, agus gu'n saoil thu sin fada, na cuir ach cairteal na h-uarach ort féin, agus nuair a ruitheas sin, cuir urad eile ris, agus mar sin seolaidh an uair uile seachad. Ach ré na h-ùine so, ma dh' fhairgheas tu an ùrnaigh fada an aghaidh do nàdair, na dean builleach mi-thaitneach i. Faodaidh tu sgur dhi tiota beag, rud nach d' thig gu dolaidh, ma sheas gu'n till thu gu h-ealamh gus an dleasnas maomh so.

Freagraidh an chomhairle cheudna dhut an gnothaichean diachuinneach eile. Ma tha eagal ort gu'm bristear do chridhe le mòran oibrichean, agus leis an t-saothair a chosgas e dhut an deanamh, agus ma tha do mhisneach, cuideachd,

am fàilllinneachadh leis an leisg, tòisich air a' chiad rud a tha ri dheanamh, gun smaoineachadh air na gnothaichean eile ; gabh saothair mhòr ri so, agus ma thèid a dheanamh gu math, fàsaidh na gnothaichean eile na's fhasa na shaoil thu, Is ann mar so, a dh' fheumas tu ceann a thoirt do ghniomhan deacair, gun saothair a chaomhnadh uair air bith. Oir is aobhar eagail dhut gu'm faodadh an leisg greim cho làidir a dheanamh ort, agus nach bi thu comasach air dìreadh gus a' chiad cheum do na subhailcean, agus gu'n clisg thu le fuathas mu'n d' thig an trioblaid a's lugha ad chòir.

So mar tha ag éirigh do dh' anman dealtach cladharra : tha iad daonnan fo eagal an nàmhaid, air a laigead, agus air fhaidead ge 'm bi e uapa ; a h-uile mionaid tha iad fo fhiamh, gu'n d' théid tuilleadh eallaich orra na's urrainn doibh a ghiùlan, agus mar sin am pein nuair is motha an socair. Agus o so, biodh fios agad gur boinne puinsein am peacadh so, à tha cur gaisidh anns na subhailcean, chan ann a mhàin 'nan ciad fhàs, ach an déigh doibh tighinn gu ire.

Biodh bràth agad gur ionann dolaidh an reudain air an fhiodh, agus milleadh na leisg air caithe-beatha spioradail, agus gur mòr a beud an làmhan an deomhain gu daoine tharruing gu lion, gu h-àraid iadsan a tha sireadh gu caithe-beatha spioradail.

Biodh sùil agad, mata, ort fhéin : cleachd ùrnaigh, agus dean deagh-oibrichean ; na cur dàil nad èideadh-bainnse, uidheamachadh gus an t-àm anns an d' theid do ghairm dol an coinneamh

fir-na-bainnse a' tighinn à Flathanas. Ach a h-uile là cuimhnich, nach do gheall an Tì a thuig gus a' mhaduinn thu 'na thròcair, na gràsan ceudna dhut gu h-oidhche. Agus nuair a thig an oidhche, chan'eil barrantas sam bith agad gu'm faic thu an ath làtha. Air an aobhar sin, caith gach làtha mar gu 'm b'e déarrsadh mu dheireadh de'n t-saoghail. Na biodh dad ad bheachd ach toil Dhé, agus bi daonnan fo fhiamh mu'n chunntas chruaidh a ghabhas Dia dhiot mu 'n h-uile mionaid de do thìm.

Aon fhocal eile. Ge do rachadh tu ro mhòran gnothaichean, ge do ghabhadh tu anabarr saothrach, tuig leat fhéin gu'n do chaill thu an làtha, is gu'm bheil t' obair air fad gun fheum, mur do choisinn thu iomadh buaidh air t'ana-miannan, agus air do thoil fhéin: mur robh thu ro thàingeil do Dhia airson a thiodhlaicean dhut, agus gu h-àraid airson is gu 'n d'fhuilig e am bàs air do shon: mur d' fhurain thu a h-uile crois a thàinig ort mar ghràsan o Athair na tròcaire, mar mheadhon gu do ghlanadh o do pheacannan lionmhor.

XXI. CAIB.

Mar a bheirear deadh-fheum as na ceudan corporra; agus mar a dh' fhaodas iad ar comhnadh gu smaointean diadhaidh.

Gus ar ceudan corporra a thoirt gu rian ceart, tha anabarr faicill is saothair riatanach; a thaobh is gu'm bheil an fheòil fréamh gach miann coirbte a th'annainn, anabarrach titheach air toileachadh

dhith fhéin. Agus o nach 'eil seòl eile aice air i féin a riarachadh, tha i fosladh nan ceudan corporra gu ruighinn air a miann, a chitear leis an anam troimh an dorus sin mar gu'm b'ann an sgàthan. Mar sin leis an t-snàith a tha eadar an t-anam agus a' cholunn, tha an toileachadh talmhaidh, an deigh ruith roimh na ceudan corporra, a' bristeadh a staigh mar phlàigh air buadhan an anama, agus a' truailleadh an duine air fad.

So an leigheas a tha ri fhiachainn ris an olc fhuathasach so: Biodh deagh aire agad air do cheudan corporra: na dean ionnramaidean dhiubh uair air bith ach gu math, gu crìch mhath, gu stà dhut, no airson gnothaich tur feumail; ach gu bràth na tarruing toil-inntinn uapa. Ma ruitheas iad uair air bith uat air faondradh, mar gu'm b' ann gun fhios dut, ma leumas iad thairis air a' chrìch a shuidhich reuson, gairm air an ais iad gu luath, agus cuir air rian iad an seòl is gu'n iarr iad, chan e toileachadh brèige à rudan, ach comhnadh nach beag do'n anam gu fàs diadhaidh, agus coimhlion o amharc air nithean talmhaidh: air chor is gu 'm faod an t-anam le neart smaoineachaidh dìreadh suas o eòlas air rudan talmhaidh gu eòlas an Dé mhòir. Gabhaidh so deanamh air an dòigh so. Nuair a thig cuspair dealbhach fo h-aon sam bith de do cheudan, na gabh beachd air le sùil fheòla, ach le sùilean na tuigse, agus thoir an aire, ma tha dad air bith aige, a thaitneas ri do phollan, nach ann uaithe fhéin a tha sin aige, ach o Dhia, a chruthaich e, sa thug dha le làimh fhial a h-uile buaidh mhath

dhealbhach a th'aige. Gabh toileachadh à sin, a' smaoineachadh gur e an Tì mhòr uile-chumhachdach aon ughdair gach àilleachd a tha 'na chreutairean, agus gu'm bheil na buadhan sin uile aige ann fhéin le tuille glòir is maise na tha iad ri fhaotainn anns na creutairean a's bòidhche a chaidh a chruthachadh.

Nuair a sheallas tu air gniomh dealbhach sam bith feadh an domhain, cuimhnich gur neoni as fhéin e; tog t'inntinn suas gus an làimh fheartach a rinn e agus dean uail as, a' cantuinn; "O mo Dhia, is tu aona chuspair mo mhiann. Nach aoibhinn ri smaoineachadh nach 'eil am maise chreutairean ach faileas fann air do ghlòir, is gur tu fhéin aon fhuaran a h-uile mathais."

Nuair a chi thu craobhan no geugan fo bhlàth, no luibhean bòidheach ri faicinn, cuimhnich gur e an gliocas gun chrioch a tha gu diomhair gan altrum: agus abair ris; "O Dhia bheò, ughdair na beatha, sa rùin m'anma, is ann uatsa, annadsa, agus leatsa a tha beatha is maise gach ni air talamh."

Ri faicinn ainmhidhean, tog t' inntinn is do chridhe suas ri Dia, a tha toirt muthachaidh is gluasaid dhoibh; ag ràdh le mòran umhlachd is gràidh: "O Dhia mhòir a tha toirt gluasaid do gach ni gun ghluasad thu fhéin, is mòr m' aighear, a' smaoineachadh air do bheatha bhithbhuan air nach d' thig caochladh." Nuair a ghabhas tu iongantas à maise chlann-daoine, sgath o chèile san uair an dreach a chi an t-sùil an sgeìmh nach fhaic ach an tuigse, stad an so, a cuimhneachadh gur ann o fhreumh dhiomhair

agus o mhaise an Dè gun tùs, a tha h-uile sgèimh coluinne, agus abair nad chridhe fhéin; "Feuch an so boinne beag a thuit à aibheis gun chrioch, à cuan gun iomall, o'm bheil feartan gun aireamh an sruthadh gun tàmh. O mar tha m'anam a' leaghadh le sòlas, a' smaoineachadh air do mhaise shiorruidh, màthair-aobhair gach rud àghor air talamh!"

Nuair a choinnicheas tu duine làn gliocais, no caoimhneis, no subhailc air bith eile, cuir air leth mar an ceudna an ni th' aige uaithe fhéin o 'n rud a fhuair e à Flathanas; agus an sin abair, "O Dhé nan uile shubhailcean! chan urrainn mi m' aoibhneas a luaidh, nuair a smaoinicheas mi, gur h-ann uatsa a tha h-uile mathas, agus gur fior neoni coimhlionachd chreutairean cruthaichte, an coimeas ri do mhòralachd. Mile beannachd dhut airson so, is gach mathas eile, a bhuilich thu air mo choimhearsnach no orm fhéin. Gabh truas ri mo bhochdainn: seall air cho feumach sa tha mi air a leithid so (no sud) do shubhailc àraidh."

Nuair a ni thu gniomh math, cuimhnich gur e Dia a's urrainn dha, agus nach 'eil annadsa ach inneal 'na làimh: an sin, a' togail do shùilean suas ris, abair, "O Mhaighistir an domhain! is ait leam ri thuigsinn, nach 'eil e am chomas fhéin a' bheag a dheanamh, agus gur tusa ciad thùs is ceann-aobhair gach ni."

Nuair a bhlaiseas tu rud milis air bith, cuimhnich gur e Dia mhàin a b' urrainn am blas taitneach so a thoirt da, dean t' aobhar uail air fad dheth, agus can nad chridhe; "O m' anam bi

aoibhinn, gur an Dia tha brìgh gach sòlais, agus as eughamais gur faoin a h-uile sòghalachd!" Nuair a dh' fhairgheas tu fàile cùbhraidh, thoir an aire nach stad thu aig an toileachadh fhaoin sin; ach tog do chridhe gu Flathanas, agus tuig gur ann o Dhia a thàinig am boladh so; gabh toileachadh as, agus guidh air (oir se Ard-Mhaighistir a h-uile sòlais), gu'n tairngeadh e t' anam, is e saor o gach dèidh thalmhaidh, chuige fhein, ìnar spìosradh cùbhraidh.

An aon fhacal, nuair a chluinneas tu binneas ciùil, smaoinich air Dia, agus abair, "O mo Dhia! tha mo chridhe a' snàmh an sòlas; bheir smaoineacheadh air fheartan diadhaidh, a tha uile seinn gu do ghlòir, air m' anam, aingle, daoine, is gach creutair leum le aighir nan ceòl."

XXII. CAIB.

Mar a dh' fhaodas nithean talmhaidh ar comhnadh gu diomhaireachd beatha agus pàis ar Slànair a thoirt fainear.

Dh' fhiach mi dhut a cheana mar a dh' éireas tu o nithean talmhaidh gu smaoineachadh air mòralachd Dhé; ionnsuich a nis mar a thairngeas tu na rudan ceudna gu beò-smaoineachadh air diomhaireachd naoimh beatha agus bàs ar Slànair. Chan 'eil ni sa chruinne nach fhaod so a chur air shùilean dhut.

Thoir an aire an tòiseach mata, mar a thuirt mi a cheana, gur e Dia ciad ughdair a h-uile ni; agus gur e esan a thug do chreutairean, gu ruig

an fheadhainn a 's àirde, am beatha, am maise, is gach deadh bhuaidh a th'aca. An déigh sin, amhairc le ioghnadh air mòr mhathas Ard Uachdrain an domhain, a dh' islich e fhéin cho fad is gu'n a ghabh e colunn daonna, agus gu'n dh' fhuilig e bàs maslach gus ar sàbhaladh, a' leigeil le chreutairean fhéin cuideachd èirigh 'na aghaidh sa thairngeadh ris a' chrois. Ach ma's àill leat ànradh agus fhulangas a thuigsinn ceart, cuiridh gach ni mu'n cuairt dut sin an cuimhne dhut.

Nuair a chi thu airm, slatan, cùird, dreaghan, cuile, tairngean, ùird, cuimhnichidh tu gu'm b' iad sin ionnramaidean a phàis. Cuiridh bothan bochd taighe air shùilean dhut a' stapull, agus a' phrasach anns an do chuireadh e. Bheir na boinnean uisge, a thuiteas air an talamh gu t' inntinn am fallus fala a bhrùchd o choluinn an gàrradh Olivet. Cuimhnichidh na clachan dhut na creagan a sgàin aig àm a bhàis.

Nuair a bheir thu sùil air a' ghrein, no air an talamh, thoir an aire gu'n do chrith an talamh, agus gu'n do dhorchaich a' ghrian an trà a thilg e an anail. Nuair a chi thu bùrn, cuimhnich air an uisge a thaom a mach o thaobh; agus mar sin is cuimhneachan mìle rud eile air a Phàis.

Nuair a dh' òlas tu deoch, smaoinich air an fhion-gheur is an domhlas a ghabh ar Slànair caomh o làmhan a nàimhdean. Ma tha thu gabhail tuille sa chòir de thoileachadh a spiosradh cùbhraidh, cuimhnich air droch fhàile nan collunnan marbha a dh' fhairich ar Slànair air sliabh Chalbhari. An àm cur ort t'aodaich, cuimhnich gu'n deach Mac Dè a sgeadachadh

le'r colunn daonna, gu sinne éideadh le dhiadhachd. An àm cur dhiot t' aodaich, sàmhlaich agad fhéin gu'm bheil thu ga fhaicinn ga rùsgadh le làmhan a luchd-pianaidh, gus a sgiùrsadh gun dàil, agus a thairngeadh ris a' chrois air do shon. Nuair a chluinneas tu glaodhaich, cuimhnich air iolaich bhuaireasaich an t-sluaigh gun chiall an aghaidh an Tighearna, ag eigheach; "Cuir as da, cuir as da, ceus e, ceus e!"

Cho tric sa chluinneas tu an clag a' bualadh, thoir an aire gu'n robh chridhe beannaichte Iosa a' plosgail anns an ghàrradh le cruaidh spàirn, ri faicinn na dòruinn ghàbhaidh a bha a' feitheamh air; no smaoinich gu'm bheil thu a' cluinntinn buillean nan òrd leis an robh na saighdearan ga thairngeadh ris a' chrann-cheusaidh. An aon fhacal, rud sam bith a bhitheas tu fhéin a' fulang, no chi thu an t-atharrach a' fulang, tuig agad fhéin, gur beag sin làimh ris an dòruinn cuirp agus anma a dh' fhuilig do Shlàinair air do shon an àm fàgail na beatha so.

XXIII. CAIB.

Dòighean eile leis am faod ar ceudan corporra tighinn gu stà dhuinn an iomadh càs.

Dh' fhiach mi cheana mar a fhaodar an inntinn a thogail o rudan talmhaidh gu nithean spioradail, agus gu rùin dhiomhair Iosa Chriosda a thoirt faincar. Gabhaidh mi air m' adhart gu cuspaircan eile smaointean a thoirt am follais; air choir is gu'm faod gach aon e fhéin a riarachadh a réir

a thogail agus a chràbhaidh : rud a thig gu stà chan ann a mhàin do na daoine laga, ach do'n fheadhainn a's fhàide air adhart ; oir chan ann air aon rathad a tha iad uile a' triall gu coimh-lionachd, agus chan ionnan comas dhoibh uile air àrd smaointean. Ach, cha ruig thu leas dad de dh' eagal a bhith ort, gu 'n tog na dòighean lionmhor so imcheist dhut ; stiùradh reuson thu, gabh comhairle cinn-iùil ghlic, gèill gu h-iriosal do 'n rian a chuireas e mu do choinneamh, chan ann a mhàin anns an rud a tha mi cantuinn an dràsda, ach anns gach ni a their mi an déigh so cuideachd.

Nuair a chi thu, mata, ni air bith taitneach do'n t-sùil, is miadhail aig clann-daoine, smuainich agad féin, gur suaraiche e na 'm poll a tha fo do chasan, làimh ris na nithean a tha'n gealltuinn dhuinn am Flathanas, an t-ionad gus an còir dhutsa a bhith an comhnuidh a' triall, le seall-tuinn sios air gach ni eile. Nuair a sheallas tu air a' ghrian, smaoinich gu'm bheil t' anam fo eideadh nan gràs ni's gile, agus ni's bòidhiche na'n iarmailt uile, ach as eugmhais an trusgain so ni's duaichnidh na iutharna. Ag amharc air an athar, tog do smaointean suas gu Flathanas, agus leag t' inntinn air an àite sin far am bheil fois shiorruidh dhut cinnteach, ma bhitheas do chaithe-beatha neo-chiontach agus diadhaidh air talamh.

Ma chluinneas tu ceilcir eun, smaoinich air Phàrrais, far am bheil glòir Dhé ga seinn gun las-achadh : agus anns an àm cheudna guidh air Dia, gu 'n deanadh e toillteannach thu air moladh

siorruidh thoirt da am measg nan spiorad beannaichte.

Ma bhitheas tu air do thogail gu mòr le maise chreutairean, smaoinich gu'm bheil thu faicinn an Aibhistear ga falach fhéin fo 'n sgèimh bhrèige sin, an geall air do lot, agus beatha t' anma thoirt uat; agus abair ris le corruich naoimh; "as m' fhianuis a nathair mhollaichte! Is faoin dhut a bhith gad cheiltinn fhéin gu mise a sgrios." Tionndaidh an sin ri Dia, agus abair ris; "Beannaichte gu robh t' Ainm, a tha fiachuinn dhomhsa foill a namhaid is gam armadh roimh làimh air a shon." An sin ruith gu lotan do Shlànair, mar dhìdean cinnteach dhut; beachdaich air an dòruinn thruim a dh' fhuilig e air do shon, gus do nigheadh o do pheacannan, agus gu gràin a chur nad chridhe air a h-uile toileachadh saoghalta.

Dòigh eile air seachnadh a' bhuairidh a thig o mhaise chreutairean, is e smaoineachadh gur mòr an t-atharrachadh a ni am bàs air an rud a's àillidh coltas. Nuair a bhitheas tu a' falbh an rathaid, cuimhnich gu'm bheil a h-uile ceum gad thoirt ni's teinne air an uaigh. Is mall eun air iteig, is mall siubhal nan sruth, seach luas beatha mhic-an-duine. Bheir stoirm a milleas gach dùil; bheir tairneanach a ghluaiseas an talamh nar cuimhne an làtha mu dheireadh, a' sireadh oirnn ar glun a lùbadh air bialaobh a' Bhrithimh Mhòir, a thoirt aoraidh dha, sa ghriosad air, gu'n comhnadh e sinn gu deanamh deas san àm gu tighinn na làthair, ma leagh sinn air falbh san làtha ud le fiamh.

Ma is math leat sgiorraidhean lionmhor na beatha so thionndadh gu math dhut, faodaidh tu na seòlaidhean so a leanail. Ma dh' fhuilgeas tu, mar gu'm b'eadh, teas, no fuachd, no anshocair sam bith eile, ma bhitheas mulad no leann dubh gad tharmachadh, thoir rian siorruidh an Fhreasdail fainear, a chuir an trioblaid so ad rathad gu do bhuannachd, agus a thomhais na ghliocas i ri do neart. Mar sin, chi thu le sòlas gu'm bheil taobh blàth caoimhneil aig Athair na trocaire riut: ni a tha soilleir o 'n chothrom a tha e toirt dhut air a sheirbheiseachadh anns an dòigh a 's taitniche leis.

A' faicinn mata gu'm bheil rathad agad ni's fheàrr na bh'agad riamh air a thoileachadh, abair: "a nis air a coimhlionadh annamsa tha toil na Tì ud, a dh' òrduich dhomhsa na iochd o t-siorruchd an anshochair so air an làtha an diugh. Gu'n robh ainm beannaichte gu bràth!" Nuair a dh' eireas smaoineachadh math air bith ad chride, tuig gur h-ann o Dhia a thàinig e, agus thoir an tàing a 's còir dhut do dh' Athair gach soillse. Nuair a leughas tu leabhar diadhaidh, smaoinich gur e an Spiorad Naomh a tha a' labhairt riut, agus a theagaisg a bhrìgh. Nuair a chi thu crois, seall oirre mar shuaicheantas Iosa Criosda, do Cheannard: agus cuimhnich ma thèid thu ach an ceum a's lagha uaipe, gu 'n tuit thu an làmhaibh nàimhdean gun tròcair, ach ma leanas tu do Cheannard, gabhar a staigh do riochd Fhlathanais thu, a' dealradh fo chrun glòrach do bhuadh.

Nuair a chi thu dealbh na h-Oighe Beannaichte

Moire, tairg do chridhe gu Màthair na tròcaire sin, agus biodh aighear ort maille rithe airson is gu 'n d' rinn i riamh toil Dhè gun fhàillinn: airson is gu 'n d' rug i ar Slànair, is gu 'n d' àraich i le bainne féin e. An aon fhacal, thoir tàing dhith airson a chomhnaidh a tha i toirt dhoibhse uile a dh' iarras e 'nan gleachd ri nàmhaid chlann-daoine. Nuair a chi thu iomhaighean nan Naomh, cuimhnichidh tu air na gaisgibh threubhach sin Chriosda, a gleachd gu cruadalach gu ruig am bàs, sa dh' fhàg slighe 'nan déigh, air am faod tu imeachd, ma tha sùil agad ri pàirt nan glòir.

Nuair a chluinneas tu a' chlag an seinn tri chuairt airson fàilt an aingil, faodaidh tu beagan smaoineachaidh a dheanamh air na facail a tha dol roimh h-uile Beannachadh Moire. A' chiad uair thoir tàing do Dhia airson na teachdaireachd ghlòrmhor so a chuir e dh' ionnsuidh Mhoire, rud bu chiad tùs do gniomh mòr ar sàbhalaidh. An àth uair dean co-aoibhneas ri Moire airson na h-àrd inbhe gus an do thog Dia i airson a mòr umhlachd. An treas uair, their aoradh do 'n fhacal a tha nis air gabhail colunn daonna.—An déigh sin, thoir an onair iomchuidh d'a Mhàthair naoimh, is do 'n Aingeal Ghàbriel.

Gach uair dhiubh sin, gu h-àraidh an uair mu dheireadh, bhitheadh e iomchuidh ar ceann a chromadh mar thuille onair do 'n mhistire mhòir so. O'n a dh' fhaodar na gniomhan so dheanamh uair air bith, comharraichidh sinn a mach gniomhan eile a bhitheas ni's freagraiche do na tràthan sin, moch, meadhon-la, agus ana-moch; ach na gniomhan sin uile buinidh do

Phàis ar Slànair. Ach chan fhaod sinn gun chimhneachadh gu tric air an dòruinn ghoirt a dh' fhuilig an Oigh Bheannaichte an àm na Pàise. Cha bhiodh ann ach fior mhi-thàingealachd dearmad a dheanamh air so. Mu oidhche, cuimhnich, gu 'm bu ghoirt cràiteach a bha cridhe mu fhallus fala mic Iosa, mu ghlacail sa ghàrradh, agus gu'm bu throm tiomhaidh thug i an oidhche ud. Moch, dean co-chaoidh maille rithe na dòruinn, i faicinn a mic ghràdhaich ga tharruing gu Piolaid, is gu Erod, air a dhìteadh gu bàs, a' giùlan uallach trom na croise gus an t-àite an rachadh a cheusadh. Mu medhon-là, smaoinich air a chlaidheamh gheur a lot cridhe na Màthar Brònaich so, si faicinn a mic ga cheusadh, a' tilgeadh na h-analach, san t-sleagh ga sàthadh 'na thaobh.

Faodar na smaointean diadhaidh so mu bhròn na h-Oighe Beannaichte a leanail, o ana-moch Dihaoine gu maduinn Disathurna; ach na smaointean roimh sin, faodar an toirt fainear làithean eile. Ach an déigh sin uile, lean crabhadh do chridhe fhéin a réir is mar a ghluaisear thu le do cheudan air a leth-a-mach.

Am beagan bhriathran, an dòigh a's feàrr air na ceudan corporra a chur fo riaghailt is e so, gu'n rian thu iad an seòl is nach leig thu le gaol no fuath air nìthean talmhaidh drùghadh air do chridhe, ach a réir is mar a sheòlas toil Dhè thu gu gaol no fuath thoirt do gach ni a thig ad làthair.

A thaobh na seòlaidhean lionmhor a thug mi seachad gu rian a chur air do cheudan, thoir an aire nach b' e mo bheachd idir gu 'n deanadh tu

t' aona gniomh dheth so. Bu chòir do do chridhe a bhith mar is trice a steach, agus a' smaoineachadh air Dia ; do ghnothach mòr is e cath an taobh-a-staigh, a' cur smachd air t'ana-miannan, sa cur an gniomh nan subhailcean a tha 'nan aghaidh. An aon rud a bha'm mhiann, is e gu 'n gabhadh tu na seòlaidhean so air àmaibh iomchuidh. Oir cha ruigear a leas a bhi an dùil, gu 'n d' thèidear fad air àdhart an naomhachd le iomadh cràbhadh ; rud, ged math ann féin, a dh' fhaodar a mhi-gnàthachadh, air dòigh is gu 'n cuir e an inntinn ma dh' fhaoidhte fo bhruaillean, gu 'm meudaich e fhéin-spèis, is neo-chunbhalachd ; a' fosgladh mar sin dorus do dh' ionnrachdan an deomhan.

XXIV. CAIB.

Mar is còir srian a chur ris an teanga.

Feumaidh sinn a bhi faicilleach air ar teang-a, a thaobh is gu'm bheil dèidh mhòr againn air labhairt air gach ni a tha miannach le 'r cridhe. Is e gné phròis is màthair aobhair do 'n ghiomh so, a bhitheas a' cur am fiachan dhuinn gu'm bheil sinn ni's motha fiosrachadh na tha sinn, agus, mar sin, làn bòsd as ar n-eòlas féin, tha sinn ga leigeil a mach gu ro-dheònach, an dùil gu'm bheil sinn a' toirt barrachd air feadhainn eile an conaltradh, agus gu 'm bu chòir do'n chuideachd uile èisdeachd ruinne.

Is duilich innseadh a liuthad peacadh a tha

tighinn o'n ghiomh mhallaichte so. A dh' aon fhacal, faodar a ràdh, gu'm bheileas a' call mòran tìme leis, gur comharradh cinnteach e air aineolas, agus air gòraich: gu'm bheil sgainnir is briagan am bitheantas 'na lòrg, gu 'm bheil e fuarachadh teas cràbhaidh, a' neartachadh ar ana-miannan, sa cleachdadh na teanga ri cainnt aotrom is dhiomhain.

Gus an giomh so a leigheas, so na comhairlean a bheirinn seachad. Na dean mòran bruidhne ri dà sheòrsa dhaoine, riusan nach 'eil a' gabhail ach beag suim de do sheanchas, eagal gu'n cuir thu seirbhe orra, no riusan a dh' èisdeas riut gu deònach, eagal cainnt mheudaichte bristeadh a mach uat. Na biodh do bhruidhinn àrd no urrasach; oir tha a h-uile cuid dhiubh searbh ri èisdeachd, agus 'nan comharradh air pròis is air ladarnas.

Na labhair uair sam bith ort fhéin, no air do chàirdean, no air gnothach air bith a rinn thu fhéin, ni's lagha na bitheas fior riatanas air, agus an sin féin biodh e an ro bheagan bhriathran, agus le mòran stuamachd. Ma thachras tu air duine a bitheas a' labhairt air fhéin, na seall sios air, agus na dean atharrais, ge b' ann gu fhàillinnean fhéin a shoilleireachadh, agus gu mhasladh, a bhiodh brìgh a sheanchais. Air do choimhearsnach is air a ghnothaichean, na labhair ach ainmig, ni's lagha na bhitheas deadh chothrom agad air rud-eigin a chantuinn gu chliù. Labhair gu ro dheònach air Dia, is air meud a ghràidh dhuinn; ach eagal nach aithne dhut labhairt air san dòigh cheairt, èisd ri feadhainn

eile air a' phuinc sin, agus cum gu math ad chuimhne na chluinneas tu.

A thaobh seanchais shaoghalta, ma thig e gu do chluasan, na leig leis drùdhadh air do chridhe, agus ma is fheudar dhut èisdeachd gu freagradh thoirt seachad, tog an dràsda agus rìs do chridhe ri Dia, a tha am Flathanas, agus a tha le sùil fhial ag amharc ortsa, ged creutair suarach.—Cothromaich gu math do bhriathran mu'n leig thu leo tighinn a mach o do bhilibh. Agus beachdaich gu math air an rud a tha thu dol a chantuinn, oir is cinnteach an gnothach gu 'n abair thu tuilleadh sa chòir: agus nuair a ni thu suas nad inntinn an rud a tha thu dol a chantuinn, faodaidh tu beagan a sgathadh dheth, oir chi thu an dèigh laimh gu'n d'thuirt thu tuille sa chòir.

Tha tosdachd ro fheumail anns a' chath spioradail, agus an fheadhainn a chleachdas i, faodaidh iad a bhi cinnteach a buaidh; oir tha na daoine tosdach am bitheantas an-earbsach asda féin, earbsach à Dia, déidheil air urnaigh, agus teòma air subhailcean a chleachdadh.

Gus gu 'n d' thugadh tu spèis do thosdachd, smaoinich air na buadhan àluinn a th' aig an t-subhailc sin, agus na h-uilc gun àireamh a tha 'n cois a' ghiomh a tha na h-aghaidh. A bharr air sin, ma is math leat thu fhéin a thoirt gu beagan bhriathran, fuirich sàmhach an nuair a tha cead agad labhairt, ni's lagha na thig sin gu dolaidh dhut fhéin no do 'n atharrach.—Seachuinn daonnan cainnt gun mhath: dean cuideachd do Dhia, do na h-Ainglibh agus do na Naoimh a raghuinn air daoine. An aon fhacal,

ma bhitheas an cogadh mòr a gabh thu os làimh a' tighinn fainear dhut, is gann a gheibh thu ùine air t' anail a tharruing, agus is lagha na sin a dh' fhaodas tu a' bheag de do thìm a thilgeadh air falbh an seanchas faoin, gòrach.

XXV. CAIB.

Gu'm feum saighdear Iosa Chriosda a tha an geall dol ri aodan a nàimhdean, agus buaidh a thoirt orra, gach ni seachnadh, cho math sa dh' fhaodas e, a chuireas furban air inntinn.

Gach uair a chailleas sinn sìth ar n-inntinn, feumaidh sinn a h-uile saothair a gabhail gus a gleidheadh air ais; ach a dh' aon rud a dh' fhaodas tachairt, chan urrainnear a call gu bràth na luasgadh, ach le 'r coire fhéin. Tha e cinnteach gu'm feum mulad a bhi oirnn airson ar peacannan, ach is mulad sèimh cuibheasach a dh' fheumas a bhi an sin, mar a thuirt mi gu tric. Bu chòir dhuinn truas a gabhail ris na peacaich gu léir, agus an sgrios shiorruidh a chumha nar cridheachan. Ach bu chòir do 'n bhròn so a bhi saor o'n a h-uile furban is buaireadh, mar rud a tha tighinn o'n fhìor charrannachd.

Na h-uilc lionmhor sin a tha an lorg na beatha so, mar tha easlaintean, lotan, bàs chàirdean is dhàimhich, plàighean, cogadh, losgadh sa dosgainean mar sin, o'm bheil daoine a' teicheadh mar o rudan a tha an aghaidh an nàdair, a tha daonnan gràineach air fulangas; na h-uile sin

uile, tha mi ag ràdh, faodar le comhnadh ghràsan Dhé ghlacail, chan ann a mhàin le cridhe striochta, ach le toil-inntinn ; le sinn a sheallltuinn orra mar bhreitheanas fallain do na peacaich, no mar aobhar buannachd shiorruidh do na daoine matha.

Airson an dà reuson sin, si toil an Athar shiorruidh trioblaidean a thilgeadh nar rathad. Ach is cinnteach an gnothach, fhad sa bhitheas ar cridhe leigte ri toil Dhè, nach urrainn na diachuinnean a's cruaidhe sìth ar n-inntinn a ghluasad. A thuilleadh air sin, tha a h-uile bruaillean inntinn ro mhi-thaitneach do Dhia ; oir a dh' aon taobh ge do thig e, tha e daonnan peacach, mar rud a tha ag èirigh o ghrunnd salach, ar spèis dhinn fhein. Uime sin, fiach am faic thu roimh làimh na buairidhean a tha coltach tachairt ort, agus dean deas airson an giùlan le faighidin. Thoir an aire nach 'eil an uilc na beatha-sa, air an truimead an sùilean dhaoine, ach faileas, a chionn nach urrainn doibh maoin fhìrinneach a thoirt uainn ; agus gu'm bheil Dia gan òrduchadh, agus gan leigeil air adhart airson an reusoin a thuirt mi, no airson reusoin mhaith eile nach lèir dhuinne, ach a tha fior cheart.

Thig e gu mòran stà dhut t' inntinn a chumail socrach mar so am measg uile thrioblaidean na beatha-sa ; ach, gun an t-sìth so, thig do dhleasnasan cràbhaidh gu neoni : gun tighinn air a' mheud sa thu bruaillean gad nochdadh ri buaireadh an nàmhaid, gun chomas agad aire slighe chinntich dhìrich nan subhailcean fhaicinn.

Tha'n deomhan a' dol gu dhichioll, fiach am

fuadaich e sìth o do chridhe: is gur math a tha brath aige gur an sìth a mhàin a thuineas Dia, agus gur an ionad na sìth a tha e deanamh a mhiarailtean a 's motha. Leis an sin tha sàtan a' fiachuinn ris a h-uile dòigh air a bristeadh; gus ar mealladh, cha sheachnadh e gniomhan air am bheil deadh choltas a chur nar chridhe, ach a tha fad o bhi 'na nàdar mar sin, mar tha réidh ri thuigsinn, ach gu h-araid o 'n luasgan a chuireas iad air sìth ar n-inntinn.

Mar leigheas air olc cho cunnartach, nuair a chuireas an nàmhaid gnothach ùr sam bith nar ceann, thugamaid an aire, nach bi sinn motha is deas gus a leigeil a staigh nar cridhe; an tòiseach caisgeamaid buathadh ar nàdair, a tha ag éirigh o féin-speis, an sin cuireamaid an gnothach air bialaobh Dhé, a' griosad air gu dùrachdach gu'm fiachadh e dhuinn co dhiù a tha an gnothach a' tighinn uaithe fhéin no o 'n nàmhaid; agus gus a bhi ni's cinntiche sa chùis, bu choir dhuinn comhairle ar cinn-iùil a shireadh. Agus ge do bhitheamaid tur cinnteach gur an o'n Spiorad Naomh féin a thàinig an gnothach, cha bu chòir dhuinn a dheanamh gus an caisg sinn ar ro-bhraise gu chur an cèill: oir an déigh a' chiosnachaidh so oirnn fhéin, bithidh an obair mòran ni's taitniche do Dhia, na bhiodh i le cur air adhart le roileasg; is iomadh uair a tha an claoidh so oirnn féin ni's luachaire am fianuis Dhè na'n tùrn fhéin. Mar so a' cur air chùl a h-uile droch ghluasad, agus an smachdachadh braise ar nàdair mu'n dean sinn rudan matha féin, faodaidh sinn mòr shìth a ghleidheadh nar chridheachan.

Mar an ceudna, tha e iomchuidh dheanamh de sheòrsa campair-inntinn a dh' eireas nar cridhe, a tha tighinn a bhrìgh coltais o Dhia, as leth an agairt cogais a tha 'na chois airson a' pheacaidh, ach da rìreamh is ann o phratan Shàtain a tha e cinneachadh ; mar is furasda chomhdach mar so. Ma bheir a leithid so de dhorran sinn gu barrachd umhlachd ; ma leasaicheas e air càil gu beirtean matha dhenamh ; ma meudaicheas e ar dòchas an Dia ; is còir dhuinn a ghlacail le buidheachas, mar thiodhlac à Flathanas ; ach ma thogas, e sinn gu furban, ma laghdaicheas e ar misneach, mar dh'fhàgas e leisg, méirgeach, neo-shanntach sinn nar dleasnas, faodaidh sinn a thuigsinn gur h-ann o cheilg an nàmhaid a tha e, agus gur còir a leigeadh seachad gun an t-suim a 's lagha ghabhail dheth.

Rud eile, agus tha e tachairt gu tric, gur iad uilc na beatha so a tha gar cur fo smuairein ; ach mar leigheas air so tha dà rud ri dheanamh. Seall, an tòiseach, ciod a thig as na h-uilc sin ; an e ar spèis do choimhlionachd, no an i ar speis dhinn fhéin a chuireas iad air chùl ? Ma si ar spèis dhinn fhéin, ar nàmhaid a 's motha, chan 'eil fà gearain againn, ach aobhar toil-inntinn is buidheachais, mar thiodhlaicean a tha Dia a' buileachadh oirnn. Ach ma tha iad ag iarraidh ar tilgeadh à slighe na coimhlionachd, no gràin a thoirt duinn air subhailcean, chan fhaod sinn airson sin dol gu droch mhisnich, no siochaint ar n-inntinn a chall, mar a chitear an déigh so.

An ath leigheas, is e ar n-intinn a thogail suas ri Dia, agus furan, gun seachnadh air ni, a chur

air gach rud a dh' òrduicheas esan ; a' creidsinn gu daingean nach 'eil crois a leigeas e thighinn oirnn, nach tionndaidh a mach 'nan aobhair bheannachdan gun àireamh dhuinn ; mur bi an fhàillinn againn fhéin, le cion eòlais air an tarruing gus a'bhuannachd a 's motha dhuinn

XXVI. CAIB.

Ciod a th'againn ri dheanamh nuair a théid ar lot anns a'chath spioradail.

Nuair a bheir thu an aire gu'n deachaidh do lot, se sin gun d'thuit thu am peacadh air bith, co dhiù is ann le failmse, no le comhairle shuidhichte, no le fior droch-mheinn, na tuiteadh t' inntinn ro fhada ; agus na toir thu fhéin seachad do champar-inntinn agus do leann-dubh : ach tog t' intinn suas ri Dia, agus abair le carbsa mhòr is le cridhe iriosal ; "Is ann a nis a tha mi a' tuigsinn, O mo Dhia, gur neoni mi fhéin ; oir ciod eile, ach peacadh is amadanachd a tha ri shàmhlachadh ri mo leithid de chreutair dall truagh mar tha mise ?" Lean an smaoineachadh so gus thu fhéin umhlachadh na's motha ; agus gu do bròn a leasachadh airson do pheacaidh.

An sin, le inntinn ro shocraich, thoir gràin do chridhe do na h-ana-miannan sin a's motha tha streapadh riut, gu h-àraid an giomh sin a thug ort tuiteam : ag ràdh, "A Thighearna, dé an t-olc nach deanainn, mur do thigeadh do mhòr mhathas gam chomhnadh."

An sin, thoir mìle taing do dh' Athair na trò

caire, a tha cho fad ò gabhail gu h-olc an tàir a thug thu dha is gur h-ann a tha e sìneadh a làmh a mach ad choinnimh, eagal gu'n tuit thu sa chionta cheudna a rìs.

An aon fhacal, le cridhe làn earbsa as, abair; "Fiach dhomh, O mo Dhia, co thu, fiach do chridhe iriosal do mhòr thròcair: math dhomh mo pheacadh; na leig air seachran uat fhéin mi; neartaich mi le do ghràsan an rathad is nach toir mi tàir dhut tuilleadh."

An déigh so a dheanamh, na cuir thu fhéin gu furban, a dh' fhaighinn a mach co dhiù thug no nach tug Dia dhut mathanas: rud a bhiodh 'na obair fhaoin; agus 'na chall tìme, sa tighinn o àrdan no o fhoill an deomhain, a tha ag iarraidh do chur fo bhruaillean le lethid sin de leth-sgeul. An àite sin, earb thu fhéin ri iochd Dhè, agus lean air na dleasnàsan a tha thu cleachdadh, a cheart cho socrach is ged nach èireadh dhut beud. Ge do thachradh dhut tuiteam iomadh uair anns an làtha, na càill an déigh sin an dòchas a 's còir dhut a bhi agad an Dia; ach lean an seòladh a thug mi dhut agus an déigh dhut tuiteam an àth uair, an treas uair, no ni's trice, leasaich a h-uile h-uair do gràin ort fhéin, d' fhuath air a' pheacadh, agus biodh d' fhaicill ort fhéin ni's motha is ni's motha. Cuiridh so an nàmhaid 'na bhreisleach, a thaobh is gur taitneach le Dia e; agus is aobhar nàire e do'n deomhan, gu'm biodh e air a mhaslachadh le neach air an d' thug e cho tric buaidh; agus air an aobhar sin bheir a h-uile h-ionnsuidh a's urraim e, fiach an cuir e as do gabhail thu, rud a tha tric a dol

leis, nuair a thachras air daoine nach 'eil tur faicilleach air gluasadan an cridhe féin.

Ach, mar is motha a bhitheas do dhiachuinn anns a' chùis so, is ann a's motha dh' fheumas tu dol gu do dhichioll gu smachd a chur ort fhéin. Na foghnadh leat an dleasnas so a dheanamh aon uair, ach cuir an guiomh e gu tric; ged nach biodh ach aona pheacadh ri chur as do leth. Uime sin, ma dh' fhairgheas tu sac trom air t' inntinn, agus do mhisneach am fàillinneachadh, feumaidh tu an tòiseach ionnsuidh a thoirt air sìth a shuidheachadh nad cridhe fhéin, agus do dhòchas a' bheothachadh an Dia; an sin tog t' inntinn suas gu Flathanas, ach cuimhnich gu'm bheil am bruaillean a tha air uairibh an lorg a' pheacaidh a' tighinn, chan ann o mhulad airson an tàir a fhuair Dia, ach o eagal as an diùghaltas a tha feitheamh air an òlc.

An dòigh air an t-sìth so, a tha cho taitneach agus cho feumail a chosnadh air ais, se gun tuille smaoineachadh air a' chionta, ach air mòr mhathas Dhé, a tha an comhnuidh deas, agus fad an geall air mathanas a thoirt do na peacaich a's motha, a' sireadh air a h-uile dòigh an tarruing gus an dleasnas, a' snàim gu teann ris fhéin, an naomhachadh, san toirt gu sonas siorruidh an déigh so. Nuair a bheir na smaointean so, no leithidean eile fois do do chridhe, beachdnaich an sin air meud do chionta air an dòigh a dh' fhiach mi dhut.

An aon fhacal, nuair a thig thu gu Sàcramaid na Faoisid, rud bu mhath leam thu dheanamh gu tric, thoir ad chuimhne do pheacannan uile; aid-

ich iad gun cheilg do t' athair spioradail; ùr-aich t' aithreachas air a son; agus cur romhad gun tuiteam tuille.

XXVII. CAIB.

Na dòighean air am bheil an deomhan a' buaireadh, sa mealladh na feadhnach sin a tha an geall air deadh bheusan a leanail, no tha fathast bàite sa pheacadh.

Is cinnteach an gnothach gu'm bheil an deomhan an comhnuidh an geall air cur as do chlann-daoine, agus gur lionmhor dòigh a th'aige air sin a dheanamh. Gus rionn de innleachdan fhiachainn dhut, cuiridh sinn mu choinnimh do shùl daoine an staidean fos leth ao-coltach ri cheile. Cuid tha an ceangal cho teann an cuibhrichean a' pheacaidh, is nach 'eil smaoineachadh aca air a slabhruidhean a bristeadh. Cuid eile a tha deònach air iad fhéin a shaoradh o sglàmhachd, ach nach 'eil a' deanamh ni gu sin a chosnadh. Cuid eile tha an dùil gu'm bheil iad air deadh-ghabhail, ach an déigh sin uile ro fhada uaithe. Feadhainn eile, a dh' aon fhacal, an déigh dhoibh éirigh gus na subhailcean a's àirde, a' tuiteam air an ais gu staid na's miosa na bh'aca roimh. Fiachaidh sinn fos leth gach seòrsa de na daoine sin anns na caibideilibh so a leanas.

XXVIII. CAIB.

Innleachdan an deomhain gu cur as do 'n fheadhain a thairngeas e an luib a' pheacaidh.

Cha luaithe a chuireas an deomhan neach an lion a' pheacaidh, na bheir e a h-uile h-ionnsuidh air smaointean an duine sin a thionndadh o 'n a h-uile ni a bheir a staid fhuathasach anns am bheil e am follais dha. Chan fhoghainn leis a h-uile dearrsadh soluis a thig à Flathanas fhuadach, agus smaointean olc a chur nan àite, bheir e ionnsuidh air a smàladh fodha ni's fhàide, le cunnartan a thilgeadh 'na rathad, fiach an tuit e a rìs anns a' choire cheudna, no coire na's miosa. An t-anam, a' call air an dòigh sin solus Fhlathanais, tha e a' càrnadh suas peacaidh air muin peacaidh, agus ga chruadhachadh fhéin anns an olc. Mar sin, tha e ga luidreadh fhéin san eabar, a' tuiteam o dhorchadas gu dorchadas, o shloc gu sloc, an sior dhol ni's fhàide, o rathad an t-sàbhalaidh, agus an sior mhìreadh cionta air cionta, ni's lagha na thèid a thiarnadh le gràsan sònraichte.

An leigheas a's freagarraiche do'n olc so, se aontachadh do ghràsan Dhè gun dàil, a bheir o dhorchadas gu solus e, o droch bheirt gu subhailcean; togadh e ghuth gu dùrachdadh, ag radh: "A Thighearna dean mo chomhnadh, thoir cobhair dhomh gun dàil! Na leig leam fuireach ni's fhàide an duibhre a' pheacaidh agus a' bhàis." An achanaich so, no a leithid eile tha ri chur suas gu tric: agus ma tha e goireasach dha, bu

chòir da ruith gu cheann-iùil gu luath, agus a chomhairle fhaotainn an aghaidh ionnsuidhean an nàmhaid; agus mur gabh so deanamh, lùbadh e e fhéin sios aig bonn a' chroinn-cheusda, agus cuireadh e achanaich suas ri Banrigh Fhlathanais, a' griosad a h-iochd agus a comhnaidh: oir si cinnteach an gnothach gur ann le cruaidh ionnsuidh mar so a' bheirear buaidh, mar a chitear anns na caibideil a leanas.

XXIX. CAIB.

Na dòighean leis am bheil an deomhan a'bacail làn thionndadh na feadhnach sin a' tha faicinn staid an cogais fhéin, agus a tha rud-eigin an geall air an caithe-beatha a leasachadh, agus mar a tha e tachairt gu tric gu'm bheil am beachd gun bhrìgh.

Tha'n fheadhainn a tha faicinn staid thruaigh an anma, agus a tha'n geall air a' chùis a leaghas, air am mealladh gu tric leis an deomhan, a dh' fhiachas ri thoirt orra chreidsinn gu'm bheil mòran de 'm beatha rompa, agus leis a sin nach 'eil dad de chunnart dàil a chur 'nan tionndadh. Cuiridh e 'nan ceann gu'm bheil an gnothach so ri dheanamh an tòiseach, no chùis lagha ud ri chur an dàra taobh, no 'n tùrn ud eile ri chur seachad, mu'm bi iad tur fuasgailte gu caithe-beatha diadhaidh a leantuinn, agus gach dleasnas a bhuineas dhi a chur an gniomh gu socrach.

Is lionmhor iad a tha, sa bhitheas, a h-uile làtha air an glacail anns an lion so. Ach

faodaidh iad uile gun bhreug a' chionta a chur air am féin, an gnothach cuideachd anns am bheil glòir Dhè, agus sàbhaladh an anma féin ri choimhead air. An àite a bhi cantuinn, "am maireach! am maireach!" abradh gach aon dhiubh, "an diugh! an diugh! is chan e màireach"; oir cia mar is urrainn dhomh a bhi cinnteach gu 'm bi mi beò màireach? Agus ge do bhithinn cinnteach as, am bu rud e a bhitheadh coltach ri sàbhaladh m'anma a bhi cur dàil san aithreachas, am bu chomharradh air sireadh bhuadh, a bhith dol an cunnartan lotan ùra?

Mar sin, chan 'eil teagamh nach e grad aontachadh do ghairm Fhlathanais an aon rathad air an ribe so sheachnadh, cho math ris na ribichean a dh' ainmich mi sa chaibideal roimh so. Le cantuinn grad aontachadh do gràsan Fhlathanais, cha bu mhath leam gu 'n saoilte gur e iarraidh lag, no ionnsuidh fhann gun bhrìgh a bha mi a' ciallachadh, leis an deach mòran a mealladh; agus fiachar sin leis na reusoin so a leanas. Sa chiad-dol-a-mach, chan e neo-carbsa as sinn fèin, agus earbsa à Dia, a's bonn do leithid so de dh' iarraidh agus de thogradh. Agus an lorg sin, bithidh an t-anam, a bhitheas air a shèideadh suas le pròis dhiomhair air a mhealladh cho fad is gu 'n gabh e coltas nan subhailcean an riochd nan subhailcean fhéin. An leigheas air an olc so, agus an solus a chi e, feumar fhaotainn à Flathanas o Dhia a tha leigeil dhuinn tuiteam, gus gu 'n tuig sinn air ar cosg, gu'm bheil an earbsa a tha sinn a' cur as sinn fèin ri chur air chùl, agus ri suidheachadh an gràsan Dhé, agus

gu'm bheil eòlas iriosal air ar laigse fhéin ri chur an ionad ar n-àrdain uaignich. Mar sin chan urrainn tograichean matha a bhi brìgheil gu bràth, mur bi iad làidir stèidheil; agus chan urrainn doibh a bhi làidir stèidheil mur seas iad air neo-earbsa as sinn féin, is earbsa à Dia.

An ath reuson, is e so, nuair a chuireas sinn rud math air bith romhainn gur h-ann air maise is air àilleachd nan subhailcean a tha sinn ag amharc, rud a thairngeas na h-inntinnean a 's laige a dh' ionnsuidh a'ghaoil gun smaoineachadh idir air cho duilich agus a tha an toirt a mach; mar sin tha cridheachan meat a' maolachadh air a' chiad coslas a chi iad de'n trioblaid, agus teichidh iad o 'n chath spioradail. Air an aobhar sin, se an strì a tha riatanach gu subhailcean a bhuannachd, agus chan iad na subhailcean féin, a thigeadh dhut a thoirt fainear. Amhairc, mata, air so, agus dean thu fhéin deas air a shon. Biodh brath agad mar an ceudna, gur h-ann mar a's modha do mhisneach gad cheannsachadh fhéin, sa smachdachadh do nàimhdean, is luaithe a gheibh thu làmh-an-uachdar air gach cuimrig, gus an caith iad builcach as uidh air n-uidh.

An treas reuson, is e so, an ro-dhèidh a th' againn air ar buannachd féin a raghuinn air subhailcean is air toil Dhè: tha so gu tric a' tachairt dhuinn ri linn sòlais spioradail a thighinn oirnn an àm anshochrach; oir an trà a thrèigeas a h-uile toileachadh saoghalta sinn, tha sinn gu tric a' cur romhainn tionndadh ri Dia agus teannadh ri sheirbheis. Ach air chor

is nach bi fàillinn sa chùis so, thugamaid an aire nach toir sin droch fheum à gràsan Fhlathanais; biomaid iriosal, sealltuinneach, mu na stiùranan matha a tha sinn a' cur romhainn; thugamaid an aire dhuinn féin o thuille sa chòir de theas cràbhaidh, a dh' fhaodadh ar tarruing gu neo-chunbhalach, gu bòidean a' chur oirnn féin a bhiodh os cionn ar neart a choimhlionadh.

Ma bhitheas anshocair gar léireadh na h-iarramaid dol ni's fhàide na ar crois a ghiùlan mar is còir, agus mar rud a thàinig o Dhia, a' deanamh uail aisde, gun iarraidh air furtachd o 'n t-saoghal so, no o Fhlathanas fhéin. Na biodh iarraidh no trùth againn ri ni ach gu'n deònaicheadh an t-Athair siorruidh ar neartachadh fo 'n diachuinn anns am bheil sinn, agus cur suas gu faidhidinneach ris a h-uile trioblaid eile a dheònaicheas a chur nar rathad.

XXX. CAIB.

Am mearachd anns am bheil mòran a tha gan saoilsinn féin an staid naoimh.

Ged gheibhte buaidh air an nàmhaid 'na chiad agus 'na h-ath ionnsuidh, bheir e déigh sin uile an treas diachuinn. Fiachaidh e an toir e oirnn na h-ana-miannan is na giomhan a tha streapadh ruinn a dhi-chuimhneachadh, agus lionaidh e ar ceann le faileasan brèige coimhlionachd, air nach ruig sinn a chaoidh, mar is math tha fios aige. Leis a' mhealltaireachd so, thatar gar lot gu tric agus gu trom gun smaoineachadh air an leigheas. Tha sinn gar mealladh

féin le bhith saoilsinn gur ionann ar gniomh agus ar beachd, a' saoilsinn le pròis dhiomhair gur naoimh mhòra sinn féin. Mar sin, sa cheart àm nach cuir sinn suas ris an tàmailte no'n tàir a 's lugha, tha sinn a' cur bòsd asainn féin mar dhaoine tha deas gu fulang nam piantan as cruaidhe; seadh dòruinn a' Phurgadair i féin airson gaoil Dhè.

So aobhar na doille, sinn a bhi saoilsinn gur ionann aigne is gniomh, agus gur coltach sinne, nach fuiling beud, ris an fheadhainn sinn a chaidh roimh na diachuinnean bu ghoirte leis an fhaidhidinn bu mhuath. Gus an ribe cunnartach so sheachnadh, feumaidh sinn cur romhainn cath is gleachd ris na nàimhdean lionmhor sin aig làimh. Fiachaidh so gu h-ealamh co dhiù tha ar rùn lag no làidir, fìrinneach no meallta: agus gluaisidh sinn mar sin gu coimhlionachd air an t-slighe air an dh' imich na Naoimh.

A thaobh na nàimhdean sin nach 'eil ach ainmig a' cur dragh oirnn, cha ruig sinn a leas a bhith fo mhòran curaim mu'n déidhinn, ni's lugha na shaoileas sinn gu'n d' thoir iad ionnsuidh oirnn uair-eigin. Anns a' chàs sin, tha againn ri deanamh deas air a son, le rùn làidir buaidh a thoirt orra. Ach air a threasad, ged cuir sinn romhainn, na seallamaid air sin mar fhior bhuaidh, ge do dh' éireadh dhuinn car tamuill subhailcean a chur an gniomh, agus dol air adhart greis mhath unnta. Biomaid daonnan iriosal; biodh sùil againn air ar laigse féin an comhnuidh, agus biodh ar dòchas suidhichte an Dia 'na aonar: iarramaid air gu tric e gar neart-

achadh sa chath, agus ar dion o na h-uile gàbhadh, agus gu h-àraidh gu'm fuadaicheadh e as ar cridhe a h-uile dànadas is uaibhreachas as ar neart féin. Air an dòigh so, faodaidh sinn dìreadh ar nàirt gus a' choimhlionachd a's àirde, ged a bhiodh giomhan beaga air uairibh unnainn sa fairtleachadh oirnn; rud a tha toil mhath Dhè a' fàgail unnainn, gus ar n-umhlachadh, eagal gu 'n cailleamaid am beagan duais a choisinn ar deagh-oibrichean dhuinn.

XXXI. CAIB.

Na h-innleachdan a tha'n deomhan a' cleachdadh gus ar tarruing o shlighe nan subhailcean.

An ceathramh dòigh, mar thuirt mi, leis am bheil an deomhan a' mealladh nam feadhnach sin a tha dol air adhart air slighe na coimhlionachd, se bhith a' cur dhleasnasan neo-fhreagarach, ged math unnta féin, 'nan ceann; am beachd, le toirt orra sgur do chleachadh nan subhailcean iomchuidh, an tarruing uidh air n-uidh gu droch bheusan.

Mar shàmplair air so, nuair a' bhitheas duine tinn a' cur suas ri anshocair gu faidhidinneach, cuiridh an nàmhaid, eagal e thighinn gu cleachdadh na faidhidinne, mòran de gnothaichean diadhaidh air shùile dha, a dh' fhaodadh e dheanamh nam biodh a shlàinte aige. Bheir e air a cheidsinn gur mòr an t-seirbheis anns a' chàs sin a dh' fhaodadh e dheanamh do Dhia, d'a choimhearsnach, agus d'a anam fhéin. Nuair a

choisneas an t-aibhistear cho fad so is gu'm fas an duine easlainteach tìtheach air a shlàinte, is i an ath ionnsuidh a dheanamh mi-thoilichte fo aiceid, a tha cur èis air, agus mar is motha dheigh air a shlàinte, is ann is motha chorruich. Cha stad an nàmhaid an so, tha e ga shior bhrosnachadh gu barrachd mi-fhaidhidinn fo ghalar, air am bheil e nis a'coimhead mar stairnich a tha dol eadar e is na gnothaiche dòchasach sin a ghabh e 'na cheann, mar rudan ro thaitneach le Dia.

Nuair a choisnear an ceum so, siolaidh na beirtean matha lion beag is beag as inntinn, gun dad fhàgail 'nan dèigh ach campar-inntinn gun chuibheas, airson nach 'eil e saor o thinneas, maille ri gach olc eile, a tha 'n cois antlachd is mi-fhaidhidinn. Agus mar sin, an àite subhailc na faidhidinn a chleachdadh, is ann a tha'n giomh a tha na h-agaidh air tuineachadh na h-ionad. Gus a' bhreisleach so a leigheas, thoir an aire nach gabh thu gnothaichean diadhaidh air bith os laimh a bhitheas neo-fhreagarach do 'n easlainte a tha thu fulang; oir, mar tha thu neo-chomasach air an cur an cèill san àm, cha bhiodh sireadh gu 'n cur an gniomh ach cràdh cridhe. An car a's lugha, smaoinich nach toir Dia dhut, an rathdean diomhair a Fhreasdail, no mar pheanas airson do pheacannan, uiread de thoileachadh agus gu 'n deanadh tu na h oibrichean matha so, agus gur fearr leis t' fhaicinn leagte ri thoil, agus striochte fo làimh chumhachdaich.

Lean an dòigh cheudna an uair a thèid do chumail o bhòrd an Tighearna le comhairle t'

athair eisdeachd, no airson reusoin sam bith eile. Na biodh mi-ghean ort: leig dhiot do thoil féin, agus lean toil Fhlathanais, ag ràdh; "mur faiceadh Dia, fear rannsachaidh a' chridhe, fàillinn air chor-eigin unnamsa, no mi-thàingealachd, cha rachadh mo chumail uaithe mar so. Cliù gu bràth d'a ainm, a tha fiachuinn mar so dhomh mo mhi-thàingealachd. Tha mi làn chreidsinn, O mo Thighearna! gur àill leat mi ghiùlan gu faidhidinneach gach diachuinn a leigeas tu am charamh, agus nach 'eil thu ag iarraidh a' bheag ormsa anns gach trioblaid, ach cur suas riu, agus do thoileachadh unnta, agus mar sin, gu 'n tairginn dhut cridhe a bhitheas daonnan leagte ri do thoil; an rathad is gu'm faodadh e, le thusa a thighinn a gabhail comhnuidh ann, a bhith air a lionadh le neart spioradail, agus air a thiarnadh o chumhachdan ifrinn, a chuireadh a dhìth ortsa e. O Thighearna, agus a Shlànair! dean do thoil mhath fhéin rium. A nis, agus a ris, biodh do thoil naomh dhomhsa 'na cùl-taic is na didean. Si m'uile achanaich, gu 'm biodh m' anam-sa glan o gach ni mi-thaitneach leatsa, agus sgeadaichte leas gach deadh bheus, uidheamaichte gus thusa a ghlacail gus gach ni a dh' òrduicheas tu a chur an gniomh."

Iadsan a leanas gu math na comhairlean so, ge do bheireadh laigse an nàdair, no buaireadh an deomhain gu an gràineachadh air subhailcean, no reobhadh a Flathanas féin mar dhiachuinn air an umhlachd orra fiachuinn ri gnothaichean matha a bhiodh os cionn an neart; faodaidh iad a bhith cinnteach, gur h-ann gu leas an anma a

thionndas a' chùis a mach, agus gu Dia sheirbh-eiseachadh anns an dòigh a's taitniche leis; an ni anns am bheil brìgh na coimhlionachd.

Rud eile, nuair a ghabhas tu meadhonan sam bith a tha ceadaichte unnta fhéin, agus a chleachd na Naoimh, gu aiceid no easlainte a leigheas, thoir an aire nach bi thu motha is dèidheil no teinntidh air a'chùis a soisbheachadh leat; ach bi làn striochte, agus leagte ri toil Dhè. Oir ciamar a tha fios agadsa, an ann leis na meadhonan sin, no le meadhonan eile a's eifeachdaiche na iad, leis an àill le Dia do leigheas? Ma ni thu cha-ochladh agus tu fhéin a dh' fhuilgeas air a shon, oir theagamh nach fhaigh thu an rud air am bheil thu cho fad an geall; agus is beirt sin a leasaicheas do mhi-fhaidhidinn, no ge do bhith-eadh tu air t' fhaicill an aghaidh mi-fhaidhidinn cha bhiodh i ach meirgeach le iomadh giomh, agus mar sin na's lagh mias agus toraidh am fianais Dhè.

Tha car falachaidh eile aig féin-ghaol, nach fhaodar a chleith, agus a tha gu tric a' falach ar fàillinnean oirnn fhéin, ged mòr, ged fuathasach unnta fhéin iad. An duine tinn mar gu'm b' eadh, a tha làn antlachd fo dhòchartas, bheir-eadh e a chreidsinn ort, gu'm bheil deadh reuson aige air a bhith mi-fhaidhidinneach. Their e, " nach e mi-fhaidhidinn a bu chòir a chantuinn ri m' ghearain, ach mulad reusonta airson mo lochdan, air a bheil an tinneas 'na dhiùghaltas": no their e, gur e an dragh a tha e toirt do dh' fheadhainn eile a tha cur dorrain air. Is amhuil dòigh an duine a tha làn de dh' uaill-mhiann, tha

e fo eislean nach 'eil e ag éirigh gus an inbhe so, no'n inbhe ud eile; an déigh sin, bheireadh e ort a chreidsinn nach e mòr-chuis, ach beirtean reusonta a tha ga lèireadh, beirtean a chuireadh e glé shuarach an càsan eile. Mar an ceudna tha dòigh an duine thinn, cha luaithe a gheibh e shlàinte, ged bu mhòr a chàs mu dhragh a luchd freasdail, na bhitheas e cearta coma mu an trioblaid mu'n cuairt do dh' fheadhainn eile.

Is comhdach soilleir so, nach e fulangas feadhnach eile a bha ga fhàgail mi-fhaidhidinneach, ach campar-inntinn falachaidh nach robh e a ruighinn air a mhiann. An neach, mata, leis an àill an dà sgeir so sheachadh, feumaidh e cur roimh mar thuirt mi, uile chroisean na beatha so, a dh' aon taobh o'n d'thig iad, a ghiùlan gu faidhidinneach.

XXXII. CAIB.

Foill mu dheireadh Shàtain se subhailcean fhéin a thionndadh gu aobhar peacaidh.

O SHUBHAILCEAN fhéin tha'n t-seann nathair a' gabhail fàth air ar buaireadh. Si a dhòigh ar cridhe shéideadh suas le pròis agus le tlachd as sinn féin cho mòr is nach urrainn duinn dol as air glòir dhiomhain. Air an aobhar sin, dean strì gun lasachadh, agus neartaich thu fhéin le eòlas air do neo-nitheachd. Cuimhnich daonnan gur neoni asad fhéin thu, gur creutair gun eòlas, gun chomas dad a dheanamh; gu'm bheil thu làn de pheacadh is de thruaighe, gun toilltinn air ni ach dìteadh siorruidh. Biodh an fhìrinn

chudromach so daonnan mu choinneamh do shùl: biodh i 'na tiarmunn dhut nach fhaod thu fhàgail a chaoidh; agus ma dh' eireas pròis no dànadas ad chride, fuadaich uat iad mar nàimhdean gàbhaidh a tha'n geall air cur as dut.

Ach ma is math leat làn eòlas fhaotainn ort fhéin, lean na seòlaidhean so. A h-uile h-uair a sheallas tu ort fhéin, no air do dheanadas, eadardhealaich gu math an rud a bhuineas dhut fhéin o'n rud a bhuineas do Dhia, is d'a ghràsan naomh. An sin suidhich do bharail ort fhéin, a réir do chodaich fhéin. Ma sheallas tu air do chor mu 'n d'thàinig thu thun an t-saoghail-sa, chi thu gu 'm b' fhior neoni thu o 'n t-siorruchd, gun an comas a's lugha air dad a dheanamh a thoilleadh dhut beatha, agus ma gabhas tu beachd air a' beatha so th'agad, o mhòr mhathas Dhé, ciod a bhitheadh unnad gun a chomhnadh, ciod ach fior neoni? Agus a h-uile mionaid nach tuiteadh thu air t' ais gus an neoni as an d' thug e thu, mur cumadh a chumhachd daonnan suas thu?

Leis an sin, is gnothach soilleir, nach fhiach do dhearbh chuid fhéin meas uat fhéin, no idir o fheadhainn eile. Ma theid amharc ort a thaobh ghràsan is oibrichean matha, cha bhitheadh aobhar uaill agad an doigh sin. Oir gun chomhnadh Fhlathanais, càit am biodh do thoillteanas, ciod am math a b' urrainn thu dheanamh?

Ma sheallas tu a nis air aireamh eaglach nam peacannan a rinn thu, no dh' fhaodadh tu dheanamh mur teasraigeadh Dia uapa thu, chi thu le coimhead, chan ann air bliadhnachan a mhàin is

làithean, ach air ciontan, is droch abhaistean, a thairneas coire air muin coire; chi thu, tha mi ag ràdh gu'm faodadh do pheacannan a bhith gun àireamh, agus do chionta cho trom ri eucoir dheomhan. Thigeadh do na smaointean so d' fhuath ort fhéin a leasachadh a h-uile làtha, agus do thàingealachd do Dhia a mheudachadh, airson tiodhlaicean a mhòir mhathais; chan e a bhi toirt a' bhuidh riut fhéin, rud nach buin dhut.

Ach a dh'aona bhreth ge d' thòir thu ort fhein, thoir an aire gu'n seas thu air bonn na fìrinne, gun lùbadh a nùn no nall air àilleas glòir dhiomhain. Agus ma tha tuilleadh eòlais agad air do laigse fhéin, na th'aig fear a tha air a dhalladh le àrdan, cuimhnich gur tusa a's ciontaiche na esan, agus a's toilltinniche air dhiùghaltas, ma tha thu sireadh, agus an t-eòlas sin agad, gu 'n sealladh an saoghal ort mar naomh.

Ach los gu'n gleidheadh an t-eòlas so thu o ghlòr diomhain, agus gu'n deanadh e taitneach thu do'n Ti a tha 'na athair is 'na shàmhladh do luchd na h-umlachd, chan leòr dhut barail shuarach a bhi agad ort fhein, mar chreutair neo-thoillteanach air math air bith, agus toilltcannach air a h-uile h-olc, ach feumaidh tu a bhi deònach air tàir fhaighinn o fheadhainn eile; a bhi fo eagal à moladh, fo aighir à càineadh, agus a' gabhail a h-uile fàth air thu fhéin irisleachadh. Na cuir suim à cainnt dhaoine, an tràth a bhitheas thu ris a' gniomh a's suaraiche, ach thoir an aire sa chàs so, gur i an fhìor umhlachd is grunnd dhut, agus nach e pròis is àrdan, ceann-làidir, a bhitheas gad

stuigeadh a dh' iarras, fo chleòc misnich Chriosdail, sealltuinn sios air cainnt dhaoine, sa ni neopris de'm breith.

Ma dh' fhiachas neach air bith a' bheag a thoirt, no spèis dhut, no ma mholas e subhailc sam bith a th'agad, sa fhuair thu à Flathanas; cuimhnich san uair ort fhéin, agus air bonn na firinn agus na còrach a chaidh a nis a shuidheachadh, abair o ghrunnd do chridhe, "Na leig dhomh, O Thighearna do ghlòir a thoirt dhiot, no chur as mo leth fhéin an rud a bhuineas do d' ghràsan naomh gu h-iomlan! Dhutsa gu 'n robh onair is cliù, dhomhsa tàir agus masladh!" A thaobh an neach a bha gad mholadh, abair o ghrunnd do chridhe; "Dé reuson a th' aig an duine so air mise a mholadh? Dé choimhlionachd no math is urrainn e fhaicinn unnamsa? Se Dia 'na aonar a tha math, agus siad oibrichean a mhàin a's fhiach am moladh." Umhlaich thu fhéin air an dòigh so, is thoir do Dhia an rud a bhuineas do Dhia.—Gleidhidh so do chridhe o uaibhreachas, agus ni e comhnadh riut gu gràsan na's motha chosnadh a h-uile làtha.

Ma thogas cuimhne gnothaich mhath sam bith a rinn thu dad a' phròis unnad, caisg sin gu luath, le cuimhneachadh gur ann o Dhia a thàinig na h-oibrichean matha sin, agus nach ann uat fhéin; agus abair le mòran irisleachd, mar gu'm b'ann a labhairt riu: "Chan 'eil fhios agam ciamar a chinn sibh am chridhe, no cia mar a thigeadh rud math air bith o aibheis cho peacach is cho truaillidh. Se Dia, is chan e mise, a rinn sibh, sa thug gu deadh-fhire sibh.

Sann airson a bu chòir dhomh coimhead mar ur n-ughdair, sann dhasan a bheir agus is còir dhomh taing a thoirt; dhasan tha mi toirt a' bhuidheachais sin uile, a thatar a toirt dhomh fhèin gu ro mhichdeach."

Thoir an aire san àth àite, gu'n robh do dhichioll nad h-uile ghniomha matha cho fad air ais an co-oibreachadh le neart agus solus nan gràs a fhuair thu o Dhia, agus gur h-ann a bha giomhan lionmhor unnta; bha beachd-iriosal air chall, sùrd diadhaidh, dichioll an gniomh: mar sin le rannsachadh ceart, thig do ghniomha matha gu aobhar nàire, an àite aobhar uaill dhut, le lughad sa thug thu dh'fheum, no theagamh a' mheud sa chuir thu an domaildo ghràsan lionmhor Dhé.

An déigh sin, ma chuireas do gniomhan fhéin thu an coimhearta ri gniomhan nan Naomh, gabhaidh tu nàire as an diubhras. Ach mar chuireas tu an coimeas iad ri deanadas Mhic Dhè, d'am b' aona chrois a bheath uile, gun luaidh air uaisle a phearsa, ach cudthrom a dhòruinn, agus teas a gràidh gu falang, is fheudar dhut aideach nach d' rinn, agus nach d' fhuilig thu a bheag coltach ris-san.

Ma thogas tu do shùil suas gu Flathanas, is ma ghabhas thu beachd air mòralachd Dhé, aig am bheil còir air seirbheis gun chuibheas, chi thu nach aobhar uaill, ach eagail dhut t' oibrichean matha uile. A dh' aona gniomh math ged an dean thu, abair daonnan le mòran umhlachd; "A Thigharna gabh truas riumsa, am peacach."—(Luc. xviii., 13.)

Na bi deas gus na tiodhlaicean a thug Dia dhut a thaisbeanadh. Is rud sin nach 'eil am bitheantas taitneach leis, mar a dh'fhiachas an sgeula so. An coltas, leinibh thaisbean Iosa Criosda e fhéin air làtha àraidh do Bhan-naoimh mhòir. Dh' iarr ise air am Beannachadh Moire chantuinn, rinn e sinn gun dàil; ach stad e an déigh na focal so a ràdh, "is beannaichte thu am mearg nam mnà"; an ni a bheireadh cliù dha fhéin cha b' àill leis a chur ris. Nuair a chuireadh uige e gu gabhail air adhart anns an ùrnaigh ris na thòisich e, chaidh as an t-sealladh, a' fàgail an anma bheannaichte sin làn aoibhneis; agus na-bu mhotha meas no roimh air feumalachd na h-umhlachd leis an leason a dheònich Iosa thoirt seachad.

A thuilleadh air so, ionnsuidh thu fhéin iriosleachadh nad uile gniomhan, a thaobh is gur fìor shàmhla iad air do neonachd. Se so stèidh nan subhailcean air fada. Oir mar a chruthaich Dia ar ciad phàrantan an toiseach à neo-nith is amhuil a tha e leanail air a h-uile aitreabh spioradail a thogail air a' bhonn cheudna, gur neo-nith sinn as sinn féin. Mar sin, mar is motha a dh' islicheas sinn sinn féin, is ann a's àirde a dh' éireas ar n-aitreabh; agus mar is fhaide thèid sinn fodha, sa ruigheas sinn grunnd ar neonachd, is ann is fhasa do 'n Chlachair Naomh an taigh a thogail le clachaibh ceart stèidheil. Drùigheadh mata, an fhìrinn so gu domhain air do chridhe, fìrinn nach urrainn a chaoidh dol motha is fada fodha, agus si so, ma tha ni air bith neo-chriochnaichte an creutair, gu cinnteach, si a laigse agus a thruaighe.

O sgoil Fhlathanais, a dh' fhàgas sona bhos sinn agus glòrmhor thall! O sholluis àghor, a tha dearrsadh roimh ar neonachd gus ar n-anam a shoilleireachadh, agus ar n-inntinn a thogail suas ri Dia! O lèig phrìseil, ach dhiomhair, a tha dearrsadh roimh thruilleachd ar peacannan! O neo-nith, a bheir dhuinn gach ni le smaoineachadh ort.

Is puinc so a dh' fhaodainn a leanail gun sgur. Duine air bith a tha'n geall air urram a thoirt do'n Tì a's àirde, chan fhuilear dha sealltuin sios air féin, agus a bhith an deidh air tàir o fheadhuinn eile: umhlaich thu fhèin mata, an làthair gach duine, tilg thu fhéin fo chasaibh an t-saoghail uile, ma tha a' mhiann ort gu 'm biodh Dia air a ghlòrachadh unnad agus thusa annsan. Gus thu fhéin a shnaim ris-san, seachuinn a h-uile mòrchuis; oir teichidh e o'n a h-uile neach a dh' àrdaicheas e fhéin: tagh daonnan an t-àite a's isle, is tearnaidh e nuas o chathair ghlòrmhoir a chuir fàilt ort le gràdh, a rèir do spèis de dh' umlachd, agus do thoil a bhi fo chasaibh an domhain mar an creutair a's truaighe air talamh. Nuair tha Dia fhéin, a dh' fhàs na dhuine los do dhluthadh ris ni's teinne, a cur 'na smaointean iriosal sin nad cridhe, cuimhnich am buidheachas mòr a's còir a thoirt dha, agus sin gu tric. Bi taingeil, cuideachd, do 'n fheadhainn a tha leasachadh t' umhlachd le 'n droch ghiullachd ort, no shaoileas nach urrainn thu tàir fhulang gu faidhidinneach; thoir tàing dhoibh so uile, tha mi ag ràdh, agus ni sam bith na tugadh ort gearain a dheanamh orra.

A dh' aindeoin a h-uile comhairle làidir a tha so, ma thogas foill an deomhain, no cion eòlais ort fhéin, no braise do nàdair, smaointean uaibhreach nad chridhe, no toil a bhi os cionn feadhnach eile, umhlaich thu fhéin na's motha airson so, mar rud a tha comhdach cho beag sa chaidh thu air adhart an deadh bheusan, agus cho duilich sa tha buaidh a thoirt air buairidhean de'n t-seòrsa sin; agus dearbhadh sin air àrdan diombair. Tionndaidh so am puinsean gu leigheas, agus an t-olc gu math.

XXXIII. CAIB.

Comhairlean feumail dhoibhsan a tha ag iarraidh an-ana-miannan a chlaoidh, agus na subhailcean a tha riatanach dhoibh a chosnadh.

Ged is fada a lean mi air comhairlean a thoirt dhuit mu na dòighean an claoidh thu t' anamiannan, agus an coisinn thu na subhailcean a tha riatanach; tha iomadh seòladh eile ann a tha ceart cho feumail ris na leasanan a thugadh seachad.

1. Ma is àill leat, mata, subhailcean bunailteach a thoirt a mach, agus làn smachd ort fhéin a bhuannachd, na biodh gniomhan do shubhailcean air an roinn, a cleachadh cuid dhiubh air an làtha so, cuid air làtha eile, agus mar sin a' sior chaochladh bheusan. So an dòigh a thigeadh dhut a leanail: faich an spion thu a mach an toiseach an t-anamiann sin a's treasa, agus a's motha a tha cur do dhiachuinn ort, agus dean a h-uile

dichioll gus an t-subhailc a tha an aghaidh a' ghiomh sin a thoirt a mach gu ro bhunailteach: oir nuair a thèid subhailc cho ro fheumail aon uair a bheannachd, cha bhi e duilich càch a thoirt a mach, agus gu'm foghainn beagan de gniomhan uige so. Gun cheisd, tha na subhailcean uile an ceangal ri chèile cho teann is gu'm bheil iad uile aig an neach a tha barraichte na h-aon duibh.

2. Na suidhich dhut fhéin tìm shònraichte gu toirt a mach subhailc àraidh air bith; na h-abair "Cosgaidh mi an cunntas so a làithean no bhliadnachan ris an subhailc so;" ach mar shaighdear ùr, nach faca riamh an nàmhaid, biodh do stri gun lasachadh, gus an rèitich thu an rathad gu coimhlionachd le buaidh shònraichte. A h-uile mionaid bi toirt ceum air adhart gu Flathanas; oir a h-uile h-aon a sheasas, an àite analachd a leigeil agus furtachd fhaighinn, is ann a tha e a' call talmhuinn sa mhisnich. Nuair a tha mi sireadh ort gabhail daonnan air t'adhart, se beachd a th'agam, nach fhaod thu a bhi chaoidh am barail gu 'n d' ràinig thu gus an ceum a's àirde do na subhailcean: cha mhotha a dh' fheumas tu cothrom sam bith a leigeil dhiot air gniomhan shubhailcean a chleachdadh. Biodh eagal agad, cuideachd roimh an pheacadh anns na càsan a's lugha.

Gu so a chur an gniomh, feumaidh thu a h-uile gnothach a bhuineas do do staid a chur air adhart gu ro chùramach is gu ro sgoinneil, agus anns gach càs a h-uile subhailc a chur an gniomh 'nan làn choimhlionachd. Air an aobhar sin, glac gu ro dheònach a h-uile fàth air dol air adhart

am foirfeachd agus an naomhachd, gu h-àraidh an càsan deacair; oir is mòr eifeachd gach ionnsuidh de 'n t-seòrsa so gu cleachdadh nan subhailcean a shuidheachadh anns an anam am beagan ùine. Thoir gaol do'n fheadhainn a chuireas diachainnean mar so ad charamh, a' seachnadh gu ro chùramach gach ni a bhitheas cunnartach do gheanmnachd.

3. Bi stuama, sealltuinneach, an cleachdadh na subhailcean sin a dh'fhaodas deireas a dheanamh air do shlàinte mar tha sgiùrsaichean ro ghoirt, caitheamh lèinte gaoisid, traisg, caithris ùrnaighean fada cridhe, is gniomhan aithreachais neo-chunbhalach, sa leithidean sin. Oir subhailcean na leth-a-mach chan fhaodar a chleachdadh motha is bras, ach lion beag is beag. Ach a thaobh subhailcean na leth-a-staigh, mar tha gaol Dhè, gràin air an t-saoghal, fuath oirnn féin, bron airson ar peacannan, caoimhneas, faidhidinn, carrannachd, d'ar nàimhdean, chan fhaodar srian a chur riu, no seòladh a thoirt seachad d'an taobh, is tha an gniomhan uile ri 'n cur an cèill cho math agus is urrainn e bhi.

4. Biodh t-ionnsuidh nad gnothaichean air fad agus do dhichioll, gu cur as do 'n ghiomh sin ris am bheil do strì a' shealltuinn air a' bhuaidh sin mar rud ro fheumail dhut fhéin agus fior thaitneach do Dhia. Co dhiù is ann a' gabhail bidh no cur ri traisg, ri obair, no do thàmh, aig an taigh no uaithe, ri cràbhadh, ri obair shaoghalta, biodh ceannsachadh a' phriomh pheacaidh so daonnan ad bheachd, agus an t-subhailc a tha 'na aghaidh a chosnadh.

5. Biodh gràin agad air goireas is toil-inntinn na beatha so uile, agus bheir sin bristeadh mòr à ionnsuidhean a' pheacaidh, agus gur h-ann o thoileachadh saoghalta a tha'n neart air fad a' tighinn. Ach ma tha thu toirt àilleas dhut fhéin aon rud, nuair a tha thu seachnadh rud eile, ma tha do chogadh an aghaidh aona ghiomh na onrachd, faodaidh thu bhi cinnteach, ged nach biodh do lotan anns a h-uile càs tur cunnartach, gu 'm bi an cath féin fior chruadalach, agus a' bhuaidh neo-chinnteach. Uime sin, biodh na briathran so an Sgriobtuir Naoimh daonnan mu choinneamh do shùl: "An neach leis an toil a bheatha, caillidh e i, agus an neach a bheir fuath d'a bheatha anns an t-saoghal so, gleidhidh e i gu beatha shiorruidh. (Eoin xii. 25.) A bhraithre, chan 'eil sinn fo fhiachaibh do 'n fheoil, gu'n caith-eamaid ar beatha air rèir na feola, oir ma chaitheas sibh ur beatha a rèir na feola, gheibh sibh bàs, ach ma chlaoidheas sibh leis a' spiorad gniomhan na feòla, bi sibh beò." (Rom. viii. 12.)

6. Sguiridh mi le comhairle thoirt seachad a tha anabarrach feumail, mur 'eil i tur riatanach dhut, agus si sin, gu'n aidicheadh thu peacannan do bheatha uile an aon fhaoisid chumanta, mar bharrantas cinnteach dhut gu'n d' rinn thu sìth ri Dia, fuaran nan uile gràs, ughdair nam buadh, agus fear riarachaidh chrùn ghlòrmhor.

XXXIV. CAIB.

Is ann uidh air n-uidh is lion té is té a bheirear a mach subhailcean.

Ge do thigeadh do sheirbheiseach Iosa Chriosda, a tha cur roimhe-àrd choimhlionachd a chosnadh, dol air adhart gun sòradh an naomhachd, an déigh sin uile bu chòir do reuson srian a chur ri tuille sa chòir de theas cràbhaidh, a dh' fhairgheas a h-uile ni furasda an toiseach, ach a tha an cunnart fuarachadh, agus dol as gu buileach mu dheireadh. Leis an sin, is còir dhut a thoirt fainear gu'm bheil subhailcean na leth a-staigh fhéin cho math ri subhailcean na leth-a-mach, mar chaidh innseadh ri 'n cosnadh, uidh air n-uidh. Is ann mar so a tha steidh na diadhachd chunbhalaich bhuain ri suibheachadh, agus an ùine ghearr, faodaidh sinn a bhi an earbsa dol fad air adhart.

A toirt a mach na faidhidinn mar gu 'm b'eadh, cha d' thigeadh dhuit sa chiad-dol-a-mach, sireadh gu croisean, agus gu toileachadh a ghabhail unnta, ach riaraich thu fhéin an toiseach leis a' cheum a's isle de n t-subhailc mhòir so.

Air a bhonn cheudna, na h-iarr greim a dheanamh air a h-uile subhailc, no mòran shubhailcean a bhi agad comhla, ach thoir ionnsuidh air aon subhailc an toiseach, agus an sin air subhailc eile, ma is math leat cleachdannan matha fhriamhachadh nad annam. Oir le h-aon subhailc a ghabhail os làimh, agus do smaointean a leagadh oirre an comhnuidh, bithidh do mheamhair làn dhith;

chi do thuigse le solus nan gràs meadhonan ùra is reusonan na's treasa gus a cosnadh, agus gluaisear do thoil gus am barrachd saothair air a tòir. Rud nach dual tachairt, ma bhitheas tri buadhan so sgapte gach rathad.

A thuilleadh air sin, nuair a bhitheas na gniomha a tha riatanach gus an t-subhailc àraidh so a chosnadh, a' dol uile a dh' aon rathad, agus a cuideachadh a chèile, tha na gniomhan a' fàs na's fhasa, agus bheir neart aona gniomh càil do do chridhe gus an t-ath gniomh a dheanamh.

Tuigidh tu so na's feàrr ma bheir thu an aire, gu'm bheil am fear a tha strì ri h-aon subhailc, a' cosnadh, na dhol air adhart, càil-eigin anns a h-uile subhailc, agus gu'm bheil toirt a mach a h-aon gu ro bhunailteach a' togail neach gu inbhe àird anns na subhailcean uile; agus gur ionann iad is gathan na grèine nach gabh dealachadh o chèile.

XXXV. CAIB.

Na meadhonan a tha freagarrach gu toirt a mach shubhailcean, agus mar is còir grathann a thoirt air aon subhailc.

A bhàrr air na thuirt mi, tha so ri chantuinn fhathast, gu'm feum an neach a tha strì ri naomhachd stèidheil a chosnadh, a bhi anabarrach cruadalach, agus toileach air dol air adhart an gnothach far am bheil cho liuthad stairneach is cuimrig 'na rathad. A thuilleadh air sin, chan fhuilear dha spèis mhòr a bhi aige do subhailcean; rud a choisnear le smaoineachadh air cho

taitneach sa tha subhailcean do Dhia, cho dealbhach unnta fhéin, cho feumail do mhac-an-duine, agus gur ann unnta a tha choimhlionachd Chriosdail uile a' toiseachadh sa criochnachadh. Thigeadh e gu mòran stà dha, cuideachd, na cuireadh e roimh a h-uile maduinn an ceuman a leanail na dheanadas air fad ré làtha, agus na rannsuicheadh e gu tric ciamar a lean a mach am beachd so na gniomh, a' cur roimhe dol gu barrachd dichiol.

Ach an rud a tha mi ag innseadh an so, buinidh na's ro àraidh do 'n t-subhailc air am bheil sinn an toir, agus a's fheumaiche dhuinn. Gus an t-subhailc so a thoirt a mach, bu chòir na deadhsmaointean a thig o shàmhla caithe-beatha nan Naomh, o meadhrachadh beatha agus bàs ar Slànair a bhi 'nan aobhar brosnachaidh dhuinn, agus gur nithean sin a 's mòr eifeachd anns a' chath spioradail.—Leanamaid cleachdadh nan subhailcean o'n leth-a-mach, an rathad is gu'm fairich sinn ar traill cho socrach agus cho aoibhinn unnta agus a bha ar ceuman roimh a' gluasad an lòrg ar nàdair thruaillidh. Agus is iad na gniomhan a 's motha a' chlaoidheas e a 's fheàrr, mar thuirt mi cheana, gu cleachdadh nan subhailcean a shuidheachadh anns an anam.

Gu so, cuideachd, thigeadh e gu mòran stà dhuinn, a bhi luaidh no smaoineachadh le mòran suim air puincean freagrach o 'n Sgriobtur Naomh. An lòrg sin, bu chòir dhuinn cothional a bhi againn de na focail sin a 's sgèithte ris an t-subhailc a tha sinn a' sireadh, agus feum a dheanamh dhiubh gu tric ré làtha, gu h-araid

an aghaidh ionnsuidhean ar priomh pheacaidh.—An fheadhainn a tha strì ri ciuine no faidhidinn a thoirt a mach, faodaidh iad na puinceán so no lethbhreac a chantuinn. "Cuir suas gu faidhid-inneach ri feirg Dhé, a tha tighinn ort mar dhiùgh-atlas airson do pheacannan, (Bar. iv., 25).—Faidhidinn nam bochd cha téid a' mùthadh, agus cha chaill i duais. Is feàrr an duine faidhid-inneach na an duine làidir, agus esan a riaghlas inntinn no fear a sgriosas bailtean, (Gna. xvi., 32). Nar faidhidinn, sealbhaichidh sibh ur n-anam, (Luc. xxi., 13)."

Na h-achanaichean so no leithidean eile faodar a chleachdadh. "O mo Dhia cuin a bhitheas airm na fhaidhidinn orm mar sgèith air nach drùigh saighdean mo nàmhaid? Cuin a bhitheas mo ghaol dhut cho teth is gu 'n gabh mi toil-inntinn as a h-uile trioblaid a dheònaicheas tu leigeadh am rathad? O bheatha m' anma, nach tòisich mi idir air a bhi beò dhutsa ad aonar làn striochte ris a h-uile anshocair? O nach bu mhi an duine sona, nam bithinn, is mi fo dhiach-ainn na trioblaid, an geall a bhi air mo chaith-eamh nad sheirbheis?"

Biodh ùrnaighean mar so air an cur suas gu tric, a rèir is mar a ghluaiseas ar cràbhadh sinn, agus mar a dh' fheumas ar dol air adhart an subhailcean. Ri lethid so de dh' achanaich, theirear saigdean cridhe; oir mar shaighdean teine tha iad a' leum suas do Fhlathanas, a' toirt leo ar cridhe, agus ga bhàthadh am mathas Dhè; ma seas gu 'm bi an dà sgeith so aca; a' chiad sgiath, se creidsinn gu làidir, gur ro-ionmhuinn

le Dia bhi faicinn ar strì a' toirt a mach shubhailcean; an ath sgiath, se dèidh mhòr air subhailcean a chosnadh na làn choimhlionachd, am beachd esan a mhàin a thoileachadh.

XXXVI. CAIB.

Gum bheil subhailcean ag iarraidh an sior chleachdadh.

Do 'n a h-uile ni a tha riatanach gu subhailcean Criosdail a chosnadh, an rud anns am bheil suim ar gnothaich an drasda, se dèidh làidir air dol air adhart an comhnuidh meadhon a 's motha càil; oir tilgidh an stad a's lugha air ais sinn. Sa mhionaid anns an sguir sinn do chur air adhart gniomhan nan subhailcean, togaidh ar nàdar, a tha daonnan an geall air socair is toileachadh dha fhéin, droch ghluasadan unnainn, a mhilleas no mheathas gu mòr ar cleachdannan matha, gun tighinn air na gràsan lionmhor a tha sinn a' call le 'r miannan, a dh' fhaodamaid a chosnadh, na leanamaid ar buille a' dol air adhart an naomhachd. Tha'n diubhras so eadar astar spioradail agus astar talmhaidh. San astar thalmhaidh, faodar stad gun dol air ais: agus ni anail comhnadh ruinn cuideachd gu toirt a mach ar ceann uidhe; ach anns an t-slighe gu coimhlionachd, mar a's fhàide thèid sinn air adhart, is ann is treasa dh' fhàsas sinn. An reuson a th' air sin se so, mar is fhàide thèid sinn air adhart an coimhlionachd, is ann a's laige sa h-uile ceum a dh' fhàsas ar n-anamiannan, a tha tilgeadh a h-uile

cuimrig nar rathad do Fhlathanas. Air an làimh eile is ann an treasad a thèid ar togradh diadhaidh (friamh nan subhailcean) mar is motha a ghabhas sinn air adhart.

Mar sin, a réir is mar a dh' fhàsas sinn diadhaidh, laghdaichidh na cuimrigean a bha cur grabaidh oirnn an toiseach, agus éiridh toilinntinn àraidh nar cridheachan, leis am bheil Dia am measgadh sòlais feadh thrioblaidean na beatha so. An rathad is gu 'n gluais sinn o shubhailc gu subhailc, gus an ruig sinn mullach na beinne, se sin àirde na coimhlionachd, ionad an àigh, far an teann an t-anam ri subhailcean a chleachdadh, chan ann a mhàin gun éislean, ach le mòr eibhneas: a chionn is gu'm bheil e, an déigh buaidh a thoirt air ana-miannan, air an t-saoghal, is air fhèin, beò an Dia, agus troimh-san am measg ànraidh gach là mealtuinn sìth gun bhruaillean.

XXXVII. CAIB.

O 'n a tha subhailcean daonnan ri 'n cleachdadh, tha h-uile fàth air an cur an gnìomh ri ghlacail.

Chaidh innseadh a cheana gu 'm feum sinn gluasad gach là gun stad air slighe na coimhlionachd.—Uime sin, bi air t' fhaicill nach leig thu dhiot cothrom sam bith air subhailcean a chleachdadh. Thoir an aire nach seachainn thu, mar tha mòran a' deanamh, ni sam bith a bhitheas an aghaidh do nàdair choirbhte, a thaobh is gur

h-ann le gleachd 'na aghaidh a ruigeas sinn air na subhailcean a 's àirde.

Ma is àill leat, a réir an t sàmhladh a thugadh seachad, subhailc na faidhidinn a bhuannachd, na seachainn uair air bith na daoine, no na gnothaichean, no na smaointean féin a 's motha tha gad ghluasad gu mi-fhaidhidinn; an àite sin cleachd thu fhéin ri bhruidhean ris an fheadhainn a 's lugha ort. Bi toileach an comhnuidh air gach càs a 's cruaidhe na chèile fhulang. Oir rathad eile chan 'eil ann air faidhidinn ionnsachach.

Ma tha gnothach sam bith a' cur seirbhe ort, co dhiù is ann a thaobh nàdair a' gniomh féin, no na feadhnach a tha ga chur mu do choinneamh, no airson gu'm bheil e gad tharruing o rud-eigin eile a 's dòcha leat, thoir an aire nach ob thu dheanamh airson gin do na reusoin sin. Fiach do mhisneach, chan ann a mhàin le ghabhail os làimh gu ro dheònach, ach le leantuinn air a chur an cèill, a dh' aon gràin ged bheil agad air, no 'n deidh air a chuidhteachadh. Gun so cha d' thig an là a bheir sinn sinn féin a staigh gu fulangas, no gheibh sinn an t-sìth fhìrinneach sin, a tha na h-anmaibh sin, a tha saor o anamiannan, sa dealradh leis a h-uile subhailc, a' mealtainn.

A' chomhairle cheudna tha ri thoirt seachad mu smaointean a tha trioblaideach oirnn. Oir chan 'eil dad de bhuannachd na bhith glan saor is iad, agus tha so a mhath unnta, gu'm bheil iad gad ionnsachadh gu cur suas ris na deachainnean a's goirte. O so mata, creid gu 'm bheil am fear a bheir a chaochladh comhairle dhut, am fiach-

uinn gu dearbh mar a sheachnas thu an trioblaid a tha cur sgàth ort, gun rathad sam bith thoirt dhut air an t-subhailc a tha dhìth ort a chosnadh.

Se staid a' gnothaich, an saighdear òg a tha fhathast ain-eolach, feumaidh e a bhi làn naistinn is curaim ; air uairibh a' toirt ionnsuidh air a nàmhaid, uair eile ga dhion fhéin rèir is mar a dh' fhairgheas e a neart agus a mhisneach ; ach gu bràth chan fheum e chùlaobh a thionndadh, no'n cath fhàgail, le bhi seachnadh a h-uile h-aobhar trioblaid is deachainn. Chuireadh a leithid so de dhòigh seachad gu dearbh cunnart na mi-fhaidhidinn, ach bhiodh tu na's nochte ri saighdean do nàmhaid na bha thu riamh, le cion cleachdaidh na faidhidinn.

Chan 'eil buntainn aig na rudan a thuirt mi so ri peacadh na drùis, a tha an comhnuidh ri sheachnadh, mar thuirt mi, le teicheadh o na cunnartaibh.

XXXVIII. CAIB.

An toirt a mach nan subhailcean, gu h-àraidh an fheadhainn sin a tha duilich, tha a h-uile fàth ri gleachd ris an nàmhaid ri ghlacail gu ro dheònach.

An toirt a mach shubhailcean, cha leòr dhuinn na cothroman a ghlacail, feumar an sireadh, san glacail gu ro dheònach nuair a gheibhear iad, agus am barrachd toil-inntinn a ghabhail asadsan a 's motha a chlaoidheas ar nàdar, agus gur iad sin a's motha buannachd. Agus ni air

bith cha shaoil sinn duilich le comhnadh Fhlathanais, ma leigeas sinn leis na smaointean so drùghadh gu domhain air ar cridheachan.

A chiad smaoineachadh, gu 'm bheil na h-aobhair so iomchuidh, no faodaidh mi ràdh riatannach gu subhailcean a chosnadh. Uime sin, a h-uile h-uair a dh'iarras sinn subhailc àraidh air bith air Dia, tha sinn a' sireadh san àm cheudna na meadhonan a dh' òrduich e gu toirt a mach. Gun sin, bhiodh ar n-ùrnaigh faoin, agus an h-aghaidh fhéin. Cha bhitheadh innteach deachainn air Dia, nach abhaist uair sam bith faidhidinn a thoirt seachad ach le an-shocair, no umhlachd ach le tàir.

Tha so, cuideachd, fior air subhailcean eile: chan 'eil unnta ach toradh nan deachainnean a tha Dia a' faicinn iomchuidh leigeil nar rathad, agus ris am bu chòir dhuiun faoilteachadh a rèir is mar a tha iad deacair; a thaobh is gur mòr bladh na spàirn gus an cuir sinn sinn féin gu cleachdadh nan subhailcean a shuidheachadh nar n-anam.

Uime sin, thugamaid an aire gu 'n claoidh sinn daonnan ar foil féin, ged nach biodh ann ach sealladh motha dàna, no focal motha a's saor. Oir, ged is ann an gnothaichean mòra is urramaiche a' bhuaidh, is an gnothaichean beaga is lionmhor i. An ath smaoineachadh, d'am bhean mi cheana, se gu'm bheil gach ni tachairt le òrdugh Dhé, gus ar culaidh mhathais a dheanamh dhiubh Ach le firinn tha iomadh rud a' tighinn gu teach, mar tha peacannan dhaoine, nach fhaodar a chur an luthasachadh Dhè aig am bheil gràin

air an olc. Ach a dh' aindeoin sin, faodar a chantuinn gu'm bheil rud-eigin de dh' òrdugh Dhè ann, a chionn is gu'm bheil e leigeil an uilc air adhart nuair a tha e 'na chomas a bhacail. Ach a thaobh thrioblaidean, co dhiù is ann le'r coire féin, no le cionta ar nàimhdean, tha iad a' tighinn oirnn, chan 'eil teagamh nach ann o òrdugh-san a chinnich iad ; a dh' aon gràin ged bheil aige air an ceann-aobhair. Agus is aill leis gu 'n cuireamaid suas riu gu faidhidinneach mar meadhonan naomhachaidh dhuinn, no airson reusoin eile nach lèir dhuinne.

Mar so, nuair a tha sinn a' creidsinn, gu'm feum sinn toil Dhè dheanamh ceart, cur suas gun ghruaman ris na h-uilc sin a thig nar rathad o dhrochmheinn an atharraich, no bho'r coire féin ; nach fada dh' fheumas iadsan uile a bhi mear-achd, a their, is iad a' falach am mi faidhidinn, féin, nach toil le Dia, a tha uile cheart, uisge a thig à fuaran salach. Is gnòthach soilleir gur e an trioblaid a sheachnadh a tha 'nam beachd, agus a thoirt air an t-saoghail a chreidsinn, gur ceart an rud a tha iad a' deanamh, nuair a tha iad a tilgeadh uatha nan croisean a tha toil Dhè leigeil 'nan rathad. Chan e so an t-olc uile : ged nach biodh aobhar eile anns a' chùis, is leòr so, gur e taitniche le Dia a bhi gar faicinn a cur suas gu faidhidinneach ri tàir, gu h-araidh o 'n fheadhainn sin a tha 'nar comaine, na bhi fianuiseach air ar faidhidinn an càsan eile. Agus sin airson na reusoin so. A' chiad reuson, gu'm bheil an droch ghiullachd a gheibh sinn o fheadh-ainn eile a toirt tuille bristidh à àrdan ar cridhe,

na peanas sam bith a thaghas sinn dhuinn féin. An ath reuson, le fulang gu faidhidinneach anns na càsan so, tha sinn a' striochdadh do thoil Dhè, agus a' toirt glòire dha le'r toil féin a lùbadh ri thoil-se, an càs a tha cliùiteach d'a mhathas maraon is d'a chumhachd; agus à earlaid cho suarach ris a' pheacadh féin, tha sinn a' tionail toradh prìseil nan subhailcean agus na naomhachd. Biodh brath agad, mata, nach luaithe chi Dia sinn a' cur romhainn àrd subhailcean a chosnadh, na chuireas e na deachainnean a's cruaidhe 'nar caramh. Sinn a' faicinn mar so an spèis anabarrach a th' aig Dia dhuinn, agus an toil a th' aige gu 'n rachamaid air adhart an naomhachd, bu chòir dhuinn a' chailis a tha e tairgsinn dhuinn a ghlacail gu ro thàingeil, agus am boinne mu dheireadh dhi òl; a' tuigsinn gur h-ann mar is seirbhe i, is motha stà dhuinn.

XXXIX. CAIB.

Mar a dh' fhaodar an aon t-subhailc a chleachdadh an iomadh càs.

Chaidh innseadh am fear de na caibideil roimh so gur feàrr grathann a thoirt air aon subhailc, na fiachainn ri mòran dhiubh comhla; agus gu'm bheil an t-subhailc sin d'an rinn sinn raghuinn ri cleachdadh, sa h-uile fàth ri ghlacail gu sin a dheanamh. An dòigh air so a chur an céill air bheag saothair, fiachaidh sinn a nis.

Dh'fhaodadh e tachairt dhut san aon làtha, no theagamh san aon uair, gu'n deach achmhasan geur a thoirt dhut airson rud-eigin a rinn thu,

agus a rinn thu gu math cuideachd; gu'n d' fhuair thu do chàineadh, no fàbhar beag a dhiùlt dhut le gruaim; no gu'm bheil thu fo amharus gun reuson; no gu 'n dh' iarradh ort rud a dheanamh a tha mi-thaitneach leat; no gu 'n deach do dhinneir a dholaidh; no gu'n do bhuail tinneas thu; no gu 'n d' rug uilc eile ort mòran na's truime, a tha cho pailt anns a' bheatha thruagh so. Am measg thrioblaidean cho lionmhor chan 'eil teagamh nach 'eil cothrom air iomadh subhailc a chleachadh; ach a rèir na riaghailt a thugadh seachad, se cleachdadh na subhailc a's motha tha dhìth ort is feumaile dhut.

Ma si an fhaidhidinn a tha uat, feumaidh tu cur suas gu ro chruadalach ris a h-uile, h-olc a thig ad rathad: ma si an irisleachd, feumaidh tu chuimhneachadh gur beag tha thu fulang làimh ri toillteannas do pheacannan; ma si an umhlachd, striochd thu fhéin do thoil Dhé, a tha gu ceart a' leagail a làimh ort. Airson a ghaoil-se, cuideachd, striochd thu fhéin, chan ann a mhàin do chreutairean reusonta, ach do chreutairean gun chiall is gun anam, mar innil dhiùghaltais Dhè: ma si bhochduinn, bi toilichte fo t' anshocair, ged a bhitheadh toil-inntinn is goireas na beatha-sa dhìth ort: Ma si charranachd, dean gu dichiollach gniomhan gaoil do Dhia, agus do do choimhearsnach, a' cuimhneachadh gu'm bheil na deachainnean air t' fhaidhidinn o 'n atharrach, a' leasachadh do dhuais le cuir ceart suas riu; agus gur h-ann gu math t' anma tha Dia a' leigeil air adhart, no ag òrduchadh nan deachainnean a tha gad shàrachadh.

Bheir na thuirt mi mu dhèidhinn an aon t-subhailc a chleachdadh anns a h-uile càs, samhla dhut air an dòigh an cuirear an gniomh i an càs àraidh air bith; an easlainte, mar gu 'm b'eadh, no an an-shocair air bith eile cuirp no anma.

XL. CAIB.

An ùine a tha ri chosd a' toirt a mach subhailc àraidh air bith, agus comharraidhean air cho fada sa chaidh sinn air adhart.

Uiread ùine sa tha riatanach gus gach subhailc a thoirt a mach, is rud e nach urrainn duinn innseadh; a thaobh is gu'm bheil car aig ar staid, aig ar càil, aig ar coimhlionachd an deadh bheusan, aig seòladh ar cinn-iùil anns a' chùis sin. Ach so an rud a tha cinnteach, gu 'n toir beagan sheachduinean fad air adhart sinn, mur bi fàillinn anns an dichioll, agus anns an t-sùrd a chur mi mu do choinneamh.

Is comharradh cinnteach gu 'n deachaidh fad air adhart, ma seas gu 'n leanar air beirtean diadhaidh, a dh' aindeoin gach seirbhe, dorrain, tiomrachd spioradail, is call gach sòighneis a dh' fhaodas tighinn nar caramh. Comharradh eile nach lugha dhearbhas a' chùis, se nuair a bhitheas ar n-anamianan fo chìs is fo smachd reusoin cho fad is nach cuir iad cis oirnn an cleachdadh nan subhailcean; oir mar is motha a ghèilleas iadsan, is ann a's motha a fhriambaicheas na subhailcean nar n-anam. Uime sin nuair nach fairich sinn cuimrig air bith o 'n fheoil, faodaidh

sinn a bhi cinntèach gu 'n d' thug sinn a mach cleachdadh nan subhailcean; agus mar is fhasa dhuinn an cur an gniomh, is ann a's bunailtiche an deadh chleachdadh.

Ach ge do thachradh dhut fad mòran ùine, is iomadh deachainn, nach d' fhairich thu an fheoil a' cur eis ort, na bi am barail gu 'n d' ràinig thu nis air ceum àrd do'n naomhachd, agus gu 'm bheil t'ana-miannan tur air an ceannsachadh. Oir biodh brath agad gur tric leis an nàmhaid agus le 'r nàdur coirbte iad fèin a chleith air an dòigh so car tamuill, los gu'n saoileamaid le pròis dhiomhair gur subhailcean firinneach mealltaireachd a' pheacaidh. A bharr air sin, ma sheallas thu air a cheum àrd do naomhachd gus am bheil Dia gad ghairm, chi thu gur fhad air ais thu, a dh' aon rud ge d' rinn thu gu so. Lean, mata, air na dleasnasan a tha thu cleachdadh, mar dhuine nach biodh ach air ùr thòiseachadh, agus na fuaraicheadh teas do chiad chràbhaidh.

Cuimhnich gur e mòran a's feàrr a bhith gabhail air adhart an deadh bheusan, na bhi a' deanamh mion-rannsachadh air an uidh chaidh sinn air adhart; a thaobh is gur diomhaireachd so, a tha Dia, d'an aithne ar cridheachan, a soillseachadh do chuid de dh' fheadhainn, nuair a tha e ga fhalach air feadhainn eile, a rèir is mar a chi e an t-eòlas so a' tighinn gu aobhar umhlachd no pròis dhoibh. Mar sin, tha'n t-Athair mathasach glic so, a' cumail o na laig an rud a dheanadh dolaidh orra, agus a' toirt do dh' fheadhainn eile an ni a leasaicheas an subhailcean. Mar sin, ged a bhiodh e falach air anam

ciod a chaidh e air adhart, chan fhaod e a dhleasnasan diadhaidh a leigeil dheth; a thaobh is gu'm faigh e brath air sin gun teagamh, nuair a thoilicheas an t-Athair siorruidh sin thoirt da gu mhath.

XLI. CAIB.

Nach d'thigeadh dhuinn a bhi ro fhada an geall air na h-uilc sin a chur uainn a tha sinn a' giùlan gu faidhidinneach. Mar is cóir tograidhean ar cridhe a rian.

Nuair a bhitheas thu fo an-shocair de sheòrsa sam bith, na h-éisd ri guth a' bhuaireadair, no ri gluasad féin-spéis, nuair a thogas iad déidh mhòr nad chridhe air a bhi cuidhichte san trioblaid. Oir o mhi-fhaidhidinn sa chàs so, thig dà olc mhòr: a' chiad olc, ged nach cailleadh thu ma dh' fhaoidhte gu buileach t' fhaidhidinn, a dh' aindeoin sin bhiodh taobhail agad ris a' pheacadh a tha 'na h-aghaidh; an ath olc, se gu 'm biodh t' fhaidhidinn neo-choimhlion, agus do dhuais a rèir na h-ùine a lean thu rithe. Oir mur sireadh thu furtachd, agus nam biodh thu làn striochte do thoil Dhè, ged nach maireadh do thrioblaid ach cairteal na h-uarach, bheireadh Dia dhut tuarasdal bhiadhnachan airson na toile bh'agad air fulang.

Air an aobhar sin, dean t' aon riaghailt de so, na h-iarr dad ach a rèir toil Dhè: biodh a thoil-se dhut na cuspair gus an stiùir thu uile mhiann do chridhe; mar sin bithidh do thograidhean

ceart daonnan agus diadhaidh, agus a dh' aon rud ge 'n tachair, mealaidh tu sìth gun bhruaillean. Oir gach ni air talamh tha fo rian an Fhreasdail; agus ma bhitheas do thoil-se leagte ri dhòigh, éiridh gach ni dhut mar is math leat; san aghaidh do mhiann cha tachair seud.

A' chainnt so, cha bhuin d'ar peacannan féin, no peacannan an atharraich, air am bheil a' ghràin a's motha aig an Tì a's àirde, ach a mhàin do na trioblaidean a tha 'nan diughaltas air do pheacadh, no 'nan deachainnean air do subhailcean; agus mar sin, tha iad ri 'n giùlan, ge do ruigeadh iad bun do chridhe le 'n dòruinn, agus ge do chuireadh iad do bheatha an cunnart; oir is croisean iad a tha Dìa tùirlinn do 'n fheadhainn a 's dòcha leis.

Ma dh' fhiach thu ri faothachadh a thoirt dhut fhéin, agus na leigheasan iomchuidh uige sin a ghabhail gun lasachadh fhaotainn, feumaidh thu cur suas gu foighidnneach ris an olc nach urrainn thu a leasachadh. Ach, tha e mar fhiachaibh ort ionnsuidh a thoirt air thu fhéin a leigheas leis na meadhonan sin a tha ceart unnta féin, agus air an orduchadh le Dia. Ach se òrdugh Dhè am beachd a's còir dhut a bhith agad anns a' chàs sin, agus chan e taobhail riut fhéin, no rodhèidh air fuasgladh bho do thrioblaid.

XLII. CAIB.

Mar a bheir sinn buaidh air ceilg an deomhain, nuair a bhitheas e cur cràbhaidh mhi-chunbhalaich romhainn.

Cha luaithe a mhothaicheas an deomhan, an nathair mheallta sin, gu'm bheil sinn a' deanamh air Flathanas le ceum dàicheil, agus gur e Dia aona chuspair ar cridhe, agus nach dearg e oirnn le ghnà pratan, gabhaidh e air fhéin coltas aingil soluis; stuigidh e air adhart sinn gu naomhachd, gar brosnachadh gu dian diomhair, agus gun umhail d'ar laigse; oir lionaidh e ar ceann le smaointean diadhaidh, gan neartachadh le puincean o 'n Sgriobtur Naomh, agus o shàmplair is o bheatha nan Naomh a 's àirde glòir, fiach an tarruing e sinn gun fhios duinn, gu ceann gràineil air chor-eigin le cràbhadh bras gun chunbhail.

Mar shàmplair air so, bheir oirnn ar colunn a chlaoidh le tuille sa chòir de thraisg, de sgiùrsaidhean, is de pheanasan eile mar sin. Se beachd a th'aige; fiach an tog e suas sinn gu pròis as sinn féin, mar dhaoine a rinn gniomhan euchdail (is tric le laigse nam boirionnach gèilleadh do 'n bhuaireadh so), no fiach am brist e ar misneach le peanasan a tha os cionn ar neart, an rathad is nach bi càil againn do dhleasnasan cràbhaidh air bith; no fiach le cion comais air cruas cho trom a ghiùlan, gu 'n càill sinn ar toirt do chaithe-beatha diadhaidh, le meud ar sgìos a' leanail ri cleachdadh shubhailcean, gu 'n till

sinn ri gòraich an t-saoghail le tuille tlachd na bh'againn roimh.

Có is urrainn innseadh na chaidh a chall air an dòigh so? Oir dhall an dànadas féin iad cho fad, a' cur peanas mi-dhealbhach orra fhéin is gu 'n ghlacadh iad anns a' ribe sin a chuidich an làmhan fhein a shuidheachadh, nan culaidh fhanaid mar sin aig an deomhan. Na ribichean sin uile, bha rathad, gun teagamh, aca air a sheachnadh, na d' thugadh iad fainear, gu'm feum claoidh mar so, air fheobhas ann fein, is air meud a thoraidh an daoine aig am bheil càileachd pearsa, agus umhlachd cridhe, a bhith measarra, agus air a thomhas ri 'r neart. Oir chan e a h-uile fear a 's urrainn trom chuingean nan Naomh a ghiùlan; an déigh sin, faodaidh gach neach an atharrais an iomadh càs, faodaidh toil làidir a bhi aca, ruighinn air roinn de na crùinn ghlòrmhor a choisin saighdearan dìleas Iosa Criosda nan cath spioradail; faodaidh iad sàmhladh nan Naomh a leanail; 'nan gràin air an t-saoghal agus orra féin; 'nan gaol air tosdachd agus air uaighneas; 'nan umhlachd is nan carranachd ri gach duine; 'nam foighidinn a' cur suas ris a h-uile masladh; agus a' deanamh math an aghaidh an uilc do'n nàimhdean bu mhutha; 'nan dichioll a' seachnadh nan giomhan bu lugha: agus gur nithean so a's mutha toradh an làthair Dhé, na h-uile peanas corporra a 's urrainn iad a leagadh air am pearsa féin.

Rud eile a tha ri thoirt fainear, gu 'm bheil e iomchuidh an toiseach, a bhi rud-eigin stuama a' cur chuingean corporra oirnn féin an rathad

is gu 'm faodar an leasachadh, ma bhitheas sin feumail, seach tairbheirt cho mòr nach urrainn duinn a' bheag idir a dheanamh. Tha mi ag ràdh so, a thaobh is nach fhurasda leam a chreidsinn gur duine dall thu, a tha deanamh ionann is dia-brèige de do shlàinte. Tha iad a ni sin an comhnuidh fo chùram gu 'n d' thèid iad an car is lugha air aimhreit, agus an smaointean uile san seanchas tha mu dhèidhinn nam meadhan a chumas uatha an eslainte. Le bhi rotharmusach air lòn, an àite an goile a neartachadh, is ann a tha iad gam milleadh le biadh miadhail; agus an déigh sin bu math leo thoirt air an t-saoghal a chreidsinn, nach 'eil dad eile 'nam beachd ach iad féin a chumail fallain gu barrachd glòir Dhé.

Is amhuil so a tha iad am falach an geòcaireachd; ach se staid a' gnothaich, is àill leo sìth a dheanamh eadar dà nàmhaid nach do chòrd riamh, an fheoil agus a' spiorad, agus se deireadh a thig à sin, an cur a dholaidh le chèile, le slàinte a bhristeadh agus cur as d'an cràbhadh.—Air an aobhar sin, is iad feadhainn sin a chleachdas dòigh reidh chumanta 'nan caithe-beatha, a 's fhaide agus is cinntiche a thèid air adhart an cràbhadh.

Ach tha reuson ri leanail anns a h-uile ni, agus càil gach duine ri sealltuinn air, a thaobh is nach ionann comas gach aon air cur air adhart an aon dleasnais; agus tha so ri thuigsinn chan ann a mhàin a thaobh gniomhan a chlaoidheas a cholunn, ach a thaobh gniomhan a bhuineas do'n anam; a reir is mar a chaidh fhiachainn, nuair

a shoilleirich mi an dòigh air ruighinn air na subhailcean a 's àirde.

XLIII. CAIB.

Gu 'm bheil ar nàdar coirbte le brosnachadh an deomhain deas gu breith obainn a thoirt air an atharrach. An dòigh air an t-olc so leigheas.

THA bharail mhòr a th' againn oirnn féin 'nam mhathair-aobhar air giomh gàbhaidh eile; se sin breith obann, puinsean a tha sinn ag àrach nar cridhe féin, san geall air a sgaoileadh am measg feadhnach eile. Is miar do 'n àrdan an gìomh so; is ann uaithe tha e cinneachadh, agus mar is mutha a ghèilleas sinn dha, is ann is mutha a dh' fhàsas ar barail oirnn féin, agus is mutha nochdar sinn ri ionnrachdan an deomhan. Oir, uidh air n-uidh, fàsaidh ar pròis as sinn féin cho mor sa tha ar tàir air feadhainn eile, a' saoilsinn gu faoin, gu 'm bheil sinn saor o na peacannan sin a tha sinn cho deas a chur as leth ar comhearsnaich.

Cha luaithe bheir nàmhaid ar n-anma an aire do 'n ghiomh mhollaichte so unnainn, na dh' fhiachas e san uair a h-uile dòigh gu fàillinnean an atharraich a shoilleireachadh dhuinn, agus a meudachadh na's mutha na tha iad. Chan fhaodhar innseadh urad shaothair sa gabhas e, gu toirt oirnn beachdachadh air na giomhan a 's lagha a bhitheas anns an atharrach nuair nach urrainn e coireannan mòra chur as a leth.

Air an aobhar sin, o na tha e cho seòlta gu cur as duinn, na bitheannaid nì's lagha air ar faicill

gus a phratan fhaicinn agus a sheachnadh.—Nuair a chuireas e peacannan feadhnach eile air shùilean dhuinn, feumas sinn na smaointe an sin fhuadach uainn, agus ma leanas e ionnsuidh gus ar tarruing gu breith obainn, oillticheamaid a lethid sin de droch bhuaireadh. Cuimhnicheamaid nach 'eil còir againn air breith a thoirt air an atharrach, agus ged a bhiodh, gur ainmic a sheasamaid air bonn a' cheartais, creutairean a tha cho fad air an dalladh le antlachd is corruich, agus buailteach o nàdar air an dath a's miosa chur air giùlan is air deanadas an atharraich.

An leigheas is cinntiche air an olc so, se sùil a bhi againn daonnan air ar laigse féin, far am faigh sinn cho liuthad ni ri cheartachadh is gur dàna dhuinn ar ceann a thogail gu binn a thoirt air feadhainn eile. A thuilleadh air sin, le bhi ag iarraidh a mach ar giomhan féin, saoraidh sinn ar cridhe o phuinsean àraidh a tha 'na mhàthair-aobhair do bhreith obainn. Oir an neach a bheir binn air an atharrach gun chomhdach làidir, tha reuson ni's leòr aige air e fhéin a chur an umhail, gu'm bheil e ciontach anns a' choire cheudna; a thaobh is gur abhaist do droch dhaoine a bhi sàmhlachadh feadhnach eile coltach rin féin.—Uime sin, nuair a dh' fhairgheas sinn gluasad unnainn gus an t-atharrach dhìteadh, cuireamaid casg oirnn féin leis a chronachadh so; "A chreutair làdarna gun chèill, cia mar a tha dhànadas agad a bhi rannsachadh gnothaichean an atharraich, thusa aig am bheil am peacadh ceudna ri fhreagairt air a shon, no theagamh peacadh a's mutha?"

Le 'r corruich mar so, thionndadh nar n-aghaidh féin, tha rathad againn air ar giomhan féin a leigheas, an àite dolaidh a dheanamh air an atharrach.

Ach ma bhitheas a' choire mòr agus follaiseach, bu chòir do'n charranachd a falach le leithsgeul air choir-eigin: le creidsinn, mar, gu'm b'eadh, gu 'm bheil subhailcean àraidh diomhair aig a choireach, a b' àill le Dia thiarnadh le leigeadh dha tuiteam. Bitheamaid an earbsa gu 'n toir a' choire so anns am bheil Dia leigeil leis fuireach car tamuill gu ionnsuidh féin e a cheart rìreamh, agus gu 'n toir an tàir a tha e faighinn o fheadhainn eile gu spiorad na h-umhlachd e, agus mar sin gu 'n tionndaidh a choire gu bhuannachd. Ach, ma tha'm peacadh follaisach maraon agus fuathasach, agus cridhe pheacaich air cruadhachadh san olc, togamaid ar n-inntinn gu Flathanas, agus smaoinicheamaid air breitheanas diomhair Dhé. Thugamaid faincar gur lionmhor iad a dh' eirich gu bhi 'nan Naoimh mhòra déigh doibh a' bhi fada bàite sa pheacadh bu mhutha, agus feadhainn eile a thuit o 'n choimhlionachd a b' àirde gu grunnd a' pheacaidh agus an uilc.

O na smaointean so, tuigidh duine grunndail air bith gur h-ann aig a dhorus fhéin bu chòir dha amharus a leagadh an toiseach, agus ma dh' fhairgheas e blàs air bith a' lasadh 'na chridhe do 'n atharach, gur h-ann o 'n Spiorad Naomh a tha sin a' tighinn. Air an làimh eile, is ann o 'r drochmheinn féin is o bhuaireadh an aibhistear a thig breith obann fuath agus tàir air an atharrach. Air an aobhar sin, ma dh' fhairgheas

sinn sinn féin ro gheurshuileach a' beachdachadh air giomhan feadhnach eile, na sguireamaid a ghleac ris a ghiomh so, gus an spion sinn a nuas as ar cridhe e.

XLIV. CAIB.

Air ùrnaigh.

Ma tha an-earbsa as sinn féin, earbsa à Dia agus deadh-fheum à thoirt a buadhan ar n-anma 'nan airm riatanach gu buaidh a chosnadh anns a' chath spioradail, a réir is mar a dh'fhiach mi; is i an ùrnaigh, mar théid a nis innseadh, ball-airm a's feumaile uile; a chionn is gur i a's màthair, chan ann do na tri subhailcean sin a mhàin, ach do na h-uile ni a tha feumail gu sàbhaladh ar n-anma.

So am feadan triomh an do thig a h-uile gràsan à Flathanas d' ar n-ionnsuidh. Bheir an urnaigh air an Ti a's àirde e fhéin ar comhnadh o chathair ghlòrmhor, agus le'r làmhan, ge'l lag iad, sgriosaidh e ar nàimhdean a's miosa. Gus an urnaigh a chleachdadh mar is coir, tha na seòlaidhean so ri leanail.

1. Feumaidh sinn làn thoil a bhi againn seirbheis Dhé a chur air adhart gu ro dhùrachdach, agus anns an dòigh a's taitneach leis. An toil so faodar a dhùsgadh nar cridhe le beachd a gabhail air na tri nithean so. A' chiad rud, gu'm bheil còir shònraichte aig Dia air aoradh agus air seirbheis uainn as leth a bhuadhan àillidh, mar tha a mhathas, a ghliocas, a mhaise, a chumhachd, agus 'fheartan eile gun àireamh

agus os cionn aithris. An ath rud, gu'n ghabh Dia nàdur-daoine, agus gu'n d'chosg e tri bliadhna deug thar fhichead gu h-ànrach gus ar sàbhaladh; gu'n dheònaich e ar creuchdan fuathasach a làimhseachadh le làmhan féin, agus an leigheas, chan ann le ola is fìon a dhortadh unnta' ach le 'fhuil phrìseil fhéin a thaomadh a mach, agus le 'choluinn a reubadh le sgiùrsadh drisean is tairngean. An treas rud, is e a' mheud sa ni e stà dhuinn a lagh a chumail, agus ar dleasnas a dheanamh, is gur ann le sin a mhàin a dh'earbas sinn buadhachadh air an diabhol, ceannsachadh a thoirt às ar n-ana-miannan, agus ruighinn air onair cloinn Dhé.

2. Feumaidh sinn creideamh beò a bhi againn, agus dòchas làidir nach diùlt Dia dhuinn an comhnadh a tha feumail dhuinn gus seirbheis dhìleas a dheanamh dha, agus ar n-anam a shàbhaladh.

Is ionann anam làn dòchais agus soitheach naomh anns an doirt Dia ionmhas a ghràs; agus mar a's farsuinne an soitheach, is ann a's pailte a thaomar tiodhlaiceann ann troimh ùrnaigh. Oir cia mar is urrainn Dia, aig am bheil cumhachd gun chrioch, agus mathas nach tràigh, a thiodhlaicean a dhiùlt dhoibhse a tha e brosnachadh cho dian gus an iarraidh, agus d'am bheil e gealltuinn a Spioraid Naoimh a thoirt, ma sheas gu'n iarr iad e le dòchas, agus le buan achanaich?

3. An àm teannadh ri ùrnaigh (is e beachd Dhé a thoileachadh, agus chan e sinn féin a bu choir a bhi nar n-aire); is ann a chionn is gu'm

bheil Dia cur an dleasnais so mar fhiachaibh oirnn is gu'n iarraidh air éisdeach ach cho fad sa tha sin iomchuidh 'na shùilean-sa. Mar sin, géillidh ar beachd gu tur d'a thoil-se, agus cha lùb sinn toil Dhé ris ar toil féin. Is e a's reuson dha so, gu'm bheil an toil againn olc, agus air a puinnseachadh leis an àrdan, agus gu tric aineolach air an rud a tha ri shireadh. Air an làimh eile, tha toil Dhé daonnan ceart, naomh, agus ana-comasach air dol iomrall. Agus air an aobhar sin, se a bu chòir a bhi 'na riaghailt do na h-uile toil, agus gur seachran dol uaipe. Thugamaid an aire, mata, gu'm bi ar n-iarratasan air fad taitneach do Dhia, agus ma bhitheas an teagamh a's lugha co dhiù a tha ar n-achanaich mar sin no nach 'eil, is còir dhuinn daonnan an gnòthach fhàgail gu méinn a Fhreasdail. Ach, ma is i cùis shoilleir gu'm bheil an ni a tha sinn a' sireadh taitneach do Dhia (mar tha gràsan, subhailcean, agus rudan mar sin), iarramaid iad am beachd a mhòralachd a thoileachadh agus a riarachadh, a' ruighinn air beachd sam bith eile air a naomhad.

4. Ma is math leinn gu'm faigheadh ar ùrnaigh éisdeachd, thigeadh d'ar deanadas co-fhreagairt di. Roimh ar n-ùrnaigh agus 'na déigh, chan fhuilear dhuinn ionnsuidh a thoirt air sinn féin a dheanamh toillteanach air na gràsan a tha sinn a' sireadh. Oir, ùrnaigh is claoidh na leth-a-staigh, chan fhaodar 'dhealachadh o chéile, a thaobh is g'um bheil an neach a tha ag iarraidh subhailc air bith (gun a cur an gnìomh), a' buaireadh Dhé.

5. Mu'n iarr sinn a' bheag air bith air Dia, bu choir dhuinn taing a thoirt da le mòran umhlachd airson nan tiodhlaichean a bhuilich e oirnn a cheana. Faodaidh sinn so a chantuinn :—

"*A Thighearna, a dheònaich as dèigh mo chruthachadh m'fhiachan a phàidheadh nad thròcair, agus mo threasraiginn o fhèirg mo nàimhdean ni's trice na is urrainn dhomh innseadh, thig gu mo chobhair, a' deanamh di-chuimhne air m'aimideachd agus mo mhi-thaingealachd roimh so, agus tiùraich dhomh am fàbhar a tha mi sireadh.*"

Ach, ma dh'fhairgheas sinn, sa cheart àm anns am bheil sinn ag iarraidh subhailc àraidh air bith, ionnsuidhean o'n pheacadh a tha 'na h-aghaidh, is còir dhuinn taing a thoirt do Dhia airson a' chothruim a tha e toirt dhuinn air an t-subhailc sin a chleachdadh ; agus gur rud sin air am bu chòir dhuinn sealtuinn mar fhàbhar mòr san àm sin.

6. Ach, o'n is ann o mhathas Dhé, agus o thoradh beatha is pàis ar Slànair, agus o gheallaidh éisdeachd gu bàigheil ris ar guth, a tha neart is brìgh na h-urnaigh air fad a' tighinn, bu chòir a dùnadh an comhnuidh le facail de'n sheòrsa so :—

"*Guidheam ort, O Thighearna, as leth do mhòr thròcair fhéin gu'n éisdeadh tu ris an achanaich so. Troimh thoillteannas do Mhic, deònaich am fàbhar so dhomh. Cuimhnich, O mo Dhia, air do ghealltanas, agus éisd ri m'ùrnaigh.*"

Air uairibh, cuideachd, faodaidh sinn eadarghuidh na h-Oighe Beannaichte Moire agus nan

Naomh eile a shireadh; oir is mòr am maoidh-ean an làthair Dhé a tha toileach air onair a thoirt doibh a réir is mar a thug iad cliù dha 'nam beatha air talamh.

7. Feumaidh sinn leanail air a' chràbhadh so; oir is cinnteach an gnothach nach fhaod Dia ùrnaigh bhuan, iriosal, a dhiùlt. Oir, ma thug buan achanaich na bantraich anns an t-Soisgeul buaidh air a' bhritheamh euc̀orach, an urrainn an ùrnaigh againn a bhi gun éisdeachd o Dhia, a tha làn mathais? Agus mar sin, ged nach éisdeadh e ruinn san uair, ged nach biodh e, mar gu'm b'eadh, gar cluinntinn, an déigh sin uile, cha bu chòir dhuinn ar dòchas a chall' as a mhathas nach traogh, no a sgur de dh'ùrnaigh. Oir, is mòr an comas a th'aige, agus an toil gu math a dheanamh dhuinn. Uime sin, mur 'eil an fhàillinn againn féin, tha e cinnteach gu'm faigh sinn ar n-iarratas, no gu'm faigh sinn rud a's feàrr, no, theagamh, an dà chuid. Mar is lugha a dh'fhairgheas sinn de thoirt dhinn, is ann a's mutha a dh'fheumas ar fuath is ar gràin oirnn féin a leasachadh. Ach an rathad is gu'n toir neart ar truaighe fhéin oirnn dìreadh suas gu tròcair Dhé a thoirt fainear; agus ar dòchas ann a mheudachadh, agus chan e lughd-achadh; a thaobh is gur h-ann mar a's stéidh-eile a sheasas sinn am meadhoin aobhair mi-dhòchais, is mutha a bhitheas ar duais.

A dh'aon fhacal, na sguireamaid am feasda a thoirt buidheachais do Dhia. Thugamaid glòir d'a ghliocas, d'a mhathas, d'a thròcair, co dhiù a gheibh no nach faigh sinn ar n-iarratas. A

dh'aon rud ged a thachair, bitheamaid socrach nar n-inntinn, agus anns gach càs, bitheamaid toillichte is striochte ri Freasdal Dhé.

XLV. CAIB.

Air ùrnaigh chridhe.

Is i urnaigh chridhe ar n-inntinn thogail suas ri Dia, ag iarraidh nan nithean a tha feumail dhuinn gu diomhair nar chridhe, no air an cur a mach am briathran.

Tha sinn gan iarraidh, ionann agus am briathran, nuair a their sin nar cridhe; "O mo Dhia, thoir dhomh am fàbhar so gu cliù do do ainm naomh": no mar so, "A Thighearna, tha mi làn chreidsinn, gur i do thoil, agus gur ann gu tuille cliù dhut a tha mi ag iarraidh nan gràsan so; gu'n robh do thoil a bhi deanta nis unnamsa." Nuair a bhitheas sinn gu searbh air ar cur uige le ionnsuidhean an nàmhaid, faodaidh sinn so chantuinn: "Greas gu mo chobhair, O Thighearna, mu'n d' théid mo sgrios leis an nàmhaid"; no mar so, "Mo Dhia, mo threis, agus mo neart, dean mo chobhair gu grad, mu'm bi mi càillte." Ma mhaireas am buaireach, is còir do'n ùrnaigh cheudna mairsinn, a'cur an aghaidh an deomhain gu misneachail. Nuair a thèid neart a' bhuairidh seachad, is còir dhuinn ar guth a thogail suas ris an Uile-chumhachdach, a' griosad air e sheall tuinn air neart an nàmhaid air an dara taobh, agus air an laigse againn air an taobh eile, a' cantuinn; "Seall, o mo Dhia, air do chreutair fhéin, air

obair do làimhe fhéin! seall air neach a chaidh a cheannach le fuil phrìseil do Mhic! Faic mar tha'n deomhan an geall air a sgaradh uat, agus a sgrios gu h-iomlan! Sann chugadsa tha mi ruith gu comhnadh; sann unnadsa tha mo dhòchas, agus gu'm bheil brath agam, gu'm bheil thu uile mhathasach is uile-chomasach. Gabh truas ri creutair dall, ged is ann le choire fhéin, nach urrainn gun chomaradh do ghràs dol as air sgrios a nàimhdean; air an aobhar sin dean mo chomhnadh, o Fhriamh mo dhòchais, agus aona chùltaic m' anma." Tha sinn nar cridhe ag iarraidh tiodhlaicean air Dia, nuair a tha sinn a' tilgeadh ar uireasbhuidh 'na làthair, gu ni àraidh sam bith ainmeachadh. Gar suidheachadh féin, mata, am fianuis Dhè, agus ag aideach nach 'eil e nar comas an t-olc a sheachnadh, no math a dheanamh, biodh ar cridhe laiste le toil a sheirbheis a chur air adhart, agus sùil ar n-anma leagte air, a' feitheamh ri chomhnadh le moran earbsa is umhlachd. A' leithid so de dh' aideach air ar laigse, a leithid so de dhèidh air a sheirbheis, a leithid so de gniomh creidimh, agus urnaigh dhiomhair, a bheir ar n-iarratas ugainn a Flathanas, agus a ghleidheas dhuinn éisdeachd a rèir is mar a bhitheas ar n-aideach fìrinneach, ar déidh làidir, agus ar creideamh beò. Tha seòrsa eile ann de 'n ùrnaigh so, ach ni's aithghearra. Is nitear i, nuair a tha an t-anam a dh' aona bheum a' tilgeadh uireasbhuidh an làthair na Tì àirde, mar gu 'm eadh, a' cuimhneachadh fàbhair a chaidh a shireadh roimh, ach a nis ga iarraidh a ris gun ainmeachadh.

Thugamaid ionnsuidh air an t-seòrsa ùrnaigh so chleacadh, sa chur an gniomh anns gach àm ; agus tuigidh sinn am beagan ùine, gu 'm bheil i cho furasda sa tha i brighheil agus eifeachdach.

XLVI. CAIB.

Air meòrachadh.

Nuair tha tuilleadh ùine ri thoirt do dh' ùrnaigh, mar tha leth uair, no uair, no ni's mutha, bhitheadh e iomchuidh roinn de phàis ar Slànair a thoirt fainear, agus na smaointean a dh' éireadh o sin a thionndadh gu cosnadh na subhailc sin air am bheil sinn an toir. Ma si an fhoighidinn a tha uat, dean sgiùrsadh do Shlànair aig a' phosta rùn-diombair do smaointean.

1. Thoir an aire nach luaithe fhuair na saighdearan òrdugh a tharruing thun a' phuist, na thug iad air adhart e le iolaich àird is le àbhachd mhòr. 2. Nuair a spionadh dheth aodach, gu'n robh am fuachd ga lèireadh. 3. Gu 'n deachd a làmhan, neo-chiontach, a cheangal gu teann ris a' phost. 4. Gu'n deach a chorp naomh a sgiùrsadh cho trom is gu'n do thaomadh fhuil prìseil gu craobhach gu làr. 5. Gu 'n robh a h-uile beum a' bualadh daonnan san aon àite sior leasachadh a' phèine sa meudachadh a chreuchdan.

Nuair a bhitheas na smaointean so agad, no leithidean eile, da'm bu chòir gaol na faidhidinn a dhùsgadh nad chridhe, thoir ionnsuidh làidir air an dòruinn cheudna a tha do Mhaighistir Naomh a'faireachduinn cho cràiteach 'na choluinn

uile, a bheò-ghluasad ad chridhe fhein. An dòigh sin gabh air t-adhart, agus gabh beachd air spàirn fhuathasach anma, agus fiach an tuig thu cho ciùin is cho foighidinneach sa chuir e suas ri dhòruinn, an déidh ar tuilleadh fhulang gu glòir Athar, is gu stà dhuinne.

Faic, a nis, e làn fala, agus tuig nach 'eil ni air a mhutha dhèidh na gu'm faiceadh e thu a' cur suas ri do thriòblaidean le foighidinn agus gu'm bheil e griosad air Athair anns na Flathas do chomhnadh, gus a chrois so, is gach crois eile ghiùlan gu faidhidinneach. Neartaich le gniomhan cràbhaidh lionmhor an togradh so a th'agad air fulang le sòlas. An sin tog t-inntinn gu Flathanas; thoir tàing do dh' Athair na tròcaire, gu'n do dheònaich e a Mhac ionmhuinn a chur thun an t-saoghail so, a dh' fhulang dòruinn cho goirt, agus a sheasamh do chùis air a bhialaobh. Se dùnadh a bhitheas agad, subhailc na faidhidinn a shireadh as leth toillteannas is eadarghuidh a Mhic ionmhuinn, do'm bheil a mhòr speis.

XLVII. CAIB.

Dòigh eile air urnaigh chridhe.

Tha 'n dòigh so eile ann air meòrachadh, agus air ùrnaigh chridhe. An déigh dhut smaoineachadh gu ro chùramach air an dòruinn a dh' fhuilig do Shlànair, agus cho deònach sa bha e air fulang, faodaidh tu gabhail air adhart gu dà smaoineachadh eile nach lugha brìgh. A' chiad smaoineachadh, gabh beachd air mòr luach gniomhan do Shlànair; an ath smaoineachadh,

seall air an làn-phàidheadh sa glòir a fhuair an t-Athair siorruidh o umhlachd a Mhic gu bàs, agus bàs na croise cuideachd.

An dà smaoineachadh so faodaidh tu thairgse do 'n Athair Naomh, mar dhà mheadhon chumhachdach gus na gràsan a tha thu sireadh fhaotainn; freagraidh an dòigh so do'n a h-uile rùn diomhair am pàis ar Slànair, agus do'n a h-uile gniomh a rinn e o leth-a-mach, no o leth-a-staigh anns gach mistire.

XLVIII. CAIB.

Dòigh urnaigh gu iarraidh eadarghuidhe na Bainrigh Beannaichte Moire.

A THUILLEADH air an dòigh smaoineachaidh a thug mi seachad, tha dòigh eile ann a niar ris an Oigh Bheannaichte Moire. An toiseach, mata, gabh beachd air t-Athair siorruidh; an sin air Iosa Criosda, ar Tighearna, agus mu dheireadh air an Oigh Naoimh Moire.

A thaobh an Athar shiorruidh, tha dà rud agad ri thoirt fainear. A' chiad rud, se an gaol anabarrach a bh' aige air an Oigh so bu ghlaine o'n t-sjorruidheachd, seadh, mu'n d' tharruing e i a neoni. An ath rud, an naomhachd ro shònraichte a dheònaich e a thoirt dhi, sa h-uile subhailc a chleachd i re làithean air talamh.

A thaobh a' chiad chuid, feumaidh tu do smaointean a thilgeadh air ais roimh a h-uile ni a chaidh a chruthachadh, roimh thim féin, agus an sineadh, mar gu'm b'ann, gu iomall na siorruidheachd, gus an ruig iad cridhe Dhè. Agus gabh

beachd air an toil-inntinn mhòir a gabh e ri faicinn pearsa àluinn na tè sin, a bha air a h-òrduchadh làth-eigin gu bhi 'na màthair d'a Mhac. As leth na toil-inntinn sin, grios air an neart a tha riatanach a thoirt dhut an aghaidh do nàimhdean, gu h-àraidh iad sin a's mutha a tha cur do bhruaillean ort. An déigh sin, gabh beachd air beusan is air deanadas glòrmhor na h-Oighe so gun choimeas; agus tairg iad air comhla no os leth do Dhia; a' deanamh do chulaidh mhathais diubh gu ghràsan a tharruing ort fhéin a réir t' fheumalachd. An déigh so, cuir do choimrig air Iosa, agus guidh air e chuimhneachadh air a Mhàthair Naoimh, a ghleidh air a siubhal e fad naoidh miosan, agus o'n mhionaid an d' rugadh e a thug an t-aoradh a b'irisle dha, a' sealltuinn air mar Dhia is mar dhuine, mar a cruthadair is a mac; a ghabh mòran truais ris na fhulanas sa stàbull; a dh' àraich e le bainne prìseil, a phòg sa ghlac e mìl uair le spéis màthar, agus a dh' fhuilig fad a bheatha agus gu h-àraid aig àm a bhàis dòruinn air a shon nach ghabh innseadh. Gach ni dhiubh so, cuir am fiachaibh dha cho làidir is gu 'm bi e, mar gu 'm b'eadh air éigneachadh gu cluais a thoirt do t'achanaich.

Mu dheireadh, cuir t'achanaich suas ris an Oigh Bheannaichte féin; abair, O'n a b' e òrdugh an Fhreasdail o 'n t-siorruidheachd gu 'm biodh i 'na màthair trocaire agus 'na didean do na peacaich, agus an dèigh a Mic gur anti na h-eadarghuidh a tha do dhòchas a 's mutha: cuir air shùilibh dhi, an rud so a thuirt iomadh

duine fiosrach, sa chomhdalch miarailtean lion-mhor, nach do dh' iarr neach sam bith le creidimh làidir a cobhair nach d' fhuair furtachd. An aon fhacal, fiach dhi ciod a dh' fhuilig a mac gus do shàbhaladh, a los gu 'n glèidh i dhut na gràsan sin a tha riatanach, gu fulangas do Shlànair chaoimh a thionndadh gu ghlòir.

XLIX. CAIB.

Tuille brosnachaidh do na peacaich gu earbsa à comhnadh na h-Oighe Beannaichte.

Neach air bith a shireas leis an earbsa cheirt ruith fo sgàil na h-Oighe Beannaichte, thigeadh dha na h-aobhair misnich so a meòrachadh.

1. Tha fios againn gu 'n glèidh soitheach, anns an robh spìosradh, boladh cùbhraidh seal an dèigh a thoirt as, gu h-àraidh ma bha e fad ann, no ma lean dad idir ris; ach is goirid a' mhaireas am fàile so: Is ionann e agus teine a chumas blàth thu car tamuill an dèigh fhàgail. Ma tha so ceart, ciod a their sinn mu charranachd a's mutha bhàigh na Maighdean Naoimh, a ghiùlan naoidh miosan na h-innibh, agus fhathasd na cridhe aon Mhac Dhè, a charranachd gun tùs gun deireadh? Ma ni tighinn gu teine mòr ar blàthachadh, nach fior, agus nach fhiach e chreidsinn, gu'm feum esan a dhlùthas ri Moire, màthair an iochd, cridhe laiste leis a' charranachd a's bláithe, a bhi air a bheòthachadh, agus fàs ni's teotha mar trice a chuireas e choimrig oirre, agus mar is mutha earbsa agus umhlachd na làthair?

2. Creutair cha deach a chruthachadh cho teth gràdh do dh' Iosa Criosda, agus cho striochte ri thoil ri Mhàthair Naoimh. Air an aobhar sin, ma se òrdugh ar Slànair, a dh' iobair e fhéin airson peacaich thruagha mar tha sinne, gu 'm biodh a Mhàthair féin 'na Màthair mar an ceudna dhuinne, 'na bana-procadair, is 'na ban-eadarghuidhear air a bhialaobh, chan fhaod i gun ghèilleadh dha achd, no cobhair a dhiùlt dhuinn uair air bith. Na bitheamaid, mata, méirgeach ag iarraidh a tròcair: ruitheamaid d'a h-ionnsuidh anns gach cruaidh-chàs le mor earbsa; is fuaran mathais i nach traogh, agus bheir i a tiodhlaicean daonnan seachad a réir an dòchais a chuirear innte.

L. CAIB.

Dòigh cràbhaidh agus ùrnaigh troimh eadarghuidhe nan Naomh agus nan Aingeal.

Gu ruighinn air dion nan Naomh agus nan Aingeal, faodar an dà dhòigh so leanail. A'chiad dòigh, cuir t' iomchair air an Athair shiorruidh, agus fiach dha na laoidh dhiadhaidh thatar a' sein ndha am Flathanas, an t-saothair, a' gheur-leanmhuinn, an t ànradh roimh deach na Naoimh air talamh airson a ghràidh. Grios air an sin t' iarratus a thoirt dhut as leth an umhlachd san dilseachd. An ath dhòigh, se t' achanaich a chur suas ris na spioraid bheannaichte sin a tha fada an geall, chan e mhàin gu'n ruigeadh tu air an naomhachd, ach gu 'n rachadh tu fada thairis orra an glòir Flathanais.

Air an aobhar sin dean urnaigh dhùrachdach riu, iad gad chomhnadh gu bristeadh a thoirt à t' ana-miannan, agus buaidh a chosnadh air nàimhdean t' anma, agus gu h-àraidh iad a bhi cuimhneach ort aig uair do bhàis. Bi air uairibh a' meòrachadh nad chridhe nan gràsan sònraichte a fhuair iad o 'n Ti a's àirde, agus biodh aighear ort mar gu 'm bu tu fhein a gheibheadh na gibhte sin : seadh, is ann ni's mutha bu chòir t' aoibhneas a bhi; a chionn gu 'm bi toil Dhè na fàbhair sin a thoirt doibhsan a raghainn ort fhéin; agus airson gu 'm b' i thoil a bh'ann, thigeadh dhut cliù is moladh a thoirt dha ainm.

Gus an dleasnas so fhàgail, ni's usa is ni's rianaile, bhiodh e iomchuidh làithean na seachduine a roinn, an seòl is gu 'm biodh an làtha fhéin aig gach buidhean de 'n chuideachd bheannaichte. Air Di-dòmhnuich, mata, iarr eadar-ghuidhe cosheirm nan Aingeal; air Di-luain cuir t'achanaich suas ri Eoin Baiste; air Di-mairt sir comhnadh nan aithriche naomh is nam fàidhean; air Di-ciadain sir cuideachach nan Ostal; air Dior-daoin biodh do ghuidh ris na Martairean; air Di-h-aoine ris na h-Easbuigean, agus ris na h-Aidmheilich; air Di-sathuirne ris na h-Oighean is ris na Naoimh eile. Ach làtha air bith na leig seachad gun chomhnadh na Baintighearna Beannaichte a shireadh, Banrigh nan Naomh air fad; agus mar an ceudna cuideachadh t' Aingil Chomhaidich, agus Mhicheil glòrmhor an t-Ard Aingeal, agus Naomh sam bith eile ris am bheil taobh agad ad chràbhadh.

A bharr air so, grios air an Athair shiorruidh,

air Iosa Chriosda, air an Oigh Bheannaichte, gu 'm biodh tu an seòl sònraichte fo dhion Naoimh Ioseph, companach pòsda na h-Oighe bu mhutha geanmnachd. Cuir do choimrig air, agus iarr air le mòran umhlachd e gad ghabhail fo chùram. Chan fhaodar innseadh a liuthad uair a dh' fhuasgail an Naomh so air an fheadhainn a dh' iarr a chomhnadh a thaobh cuirp no anma; agus gu h-àraidh nuair a bha feum aca air solus à Flathanas, no ceann-iuil diomhair 'nan ùrnaigh. Oir ma tha tlachd aig Dia cho mòr do Naoimh eile airson an gaoil dha agus an seirbheis air talamh, dé meas agus an onair nach faigh an duine sin, a bha cho mòr 'na shùilean air talamh is gu'n ghèill agus gu'n fhreagair e dha mar athair?

LI. CAIB.

Smaointean air fulangas Chriosda, agus na gluasadan cridhe bu chòir tighinn uapa.

Anns an dòigh ùrnaigh agus smaoineachaidh a thugadh seachad a cheana mu fhulangas Chriosda, chaidh fhiachainn mar bu chòir an rud tha uainn a shireadh; ach a nis gabhaidh sinn ni's faid air adhart, agus fiachaidh sinn mar a thigeadh do na smaointean sin ar cridhe ghluasad air iomadh dòigh. Mar so, ma se ceusadh an Dè-duine a thagh thu mar chùis do smaointean, am measg nithean eile a bhuineas do 'n mhistire so, faodaidh tu na càsan so thoirt faincar.

1. Nuair a ràinig Iosa sliabh Chalbhari, gu 'n deach a rùsgadh le làmhan a luchd-millidh, iad a' feannadh dheth a' chraicinn maille ri

aodach, a bha a nis air ragachadh am fuil agus a' leanail ri creuchdan.

2. Gu 'n deachaidh a cheann beannaichte a reubadh as ùr le spionadh a' chrùin dhreaghain dheth, agus le sparradh le sgeig air a rìs.

3. Gu 'n deachaidh fhasdadh ris a' chrois le tairngean garbha is le buillean òrd.

4. Nuair nach ruigeadh a làmhan air na tuill a chaidh a tholladh dhoibh san fhiodh, gu 'n deachaidh an tarruing cho làidir is gu'n chuireadh a chnàmhan as na h-uilt, agus gu 'm faodadh an cunntadh (Salm. xxi., 18).

5. Nuair a chaidh a thogail suas air a' chrois, agus cudthrom a choluinne a leigeil air na tairngean, gu'n mheudaich sin na lotan a bha 'na làmhan is 'na chasan, agus gu'n leasaich sin gu trom a dhòruinn.

Ma 's math leat leis na smaointean so, no leithidean eile, gaol Dhè lasadh nad chridhe, fiach le feart smaoineachaidh air àrd eòlas fhaighinn air mathas mòr do Shlànair, a dheònaich dol fo phèin cho trom air do shon. Oir mar is mutha a bhitheas t'eòlas air a ghaol a thug e dhut, is ann a's teotha a bhitheas do gràdh is do spéis dha. Oir, nuair a chi thu air an dòigh so teas a charranachd dhut, cha biodh ann ach rud dleasnach gu 'm biodh cràdh goirt nad chridhe, airson cho tric is cho trom sa thug thu tàir dha; an Tì a dh'iobair e fhéin airson do pheacannan.

O so gabh air t' adhart gu gniomhan dòchais, a' smaoineachadh leat fhéin nach robh ni air bith eile am beachd an Dè mhòir so air fiodh na croise, ach am peacadh fhuadach as an t-saoghal,

do shaoradh o sglàmhachd an deomhain, dìoladh airson do pheacannan, do shìth a dheanamh suas ri Athair, agus t' fhuasgladh as a h-uile éiginn. Ach an déigh smaoineachadh air a phàis, ma ghabhas tu beachd air a toradh, se sin ma bheir thu fainear gu'n d'thug a phàis air falbh peacannan dhaoine, gu'n do thraogh i fearg a' Bhrithimh Mhòir, gu'n d'thug i buaidh air cumhachdan iutharna, agus air a' bhàs, gu'n lion i àite nan Aingeal a thuit â Flathanas; tionndaidh do bhròn gu sòlas, agus is aobhar meudachaidh air t' aighir an toileachadh a thugadh do 'n Oigh Bheannaichte Moire, agus do 'n eaglais chathach agus bhuadhach, le coimhlionadh a' ghnothaich mhòir so, sàbhaladh chlann-daoine.

Ma is math leat bròn trom a ghluasad nad chridhe airson do pheacannan, leag do smaointean air so a mhàin; ma dh' fhuilig Iosa Criosda urad so de dhòruinn, cuimhnich gur h-ann gu fuath fallain ort fhéin a ghluasad annad a bha e; agus gu t'ain-miannan a ghràineachadh; gu h-àraid an giomh sin a 's mutha a tha 'na aobhar peacaidh dhut, agus a 's mutha a toirt do mhasladh do Dhia uile-chumhachdach.

Ma is àill leat ioghnadh a thogail, fòghnaidh dhut sealltuinn air so a mhàin, nach 'eil aobhar ioghnaidh ann a 's mutha, na gu 'm biodh Cruthadair an domhain, agus Fuaran na beatha air a riasladh le chreutairean fhéin; gu'm biodh mòralachd Dhè a' tuiteam, mar gu 'm b' ann, gu neoni; gu 'm biodh an neo-chiontach a 's mutha air a dhìteadh, àilleachd na maise fo thàir, agus bàite an truailleachd; gu 'm biodh cuspair

gràidh an Athar shiorruidh fo neopris nan peacach, solus nach urrainn sùil fhaicinn fo chomas chumhachdan an dorchadais ; agus gu 'm biodh glòir gun tùs, friamh gach sòlais, caillte an tàir san truaighe.

Gu truas a ghluasad nad chrìdhe airson fulangas do Shlànair is do Dhè, a thuilleadh air pein a cholùinne, gabh beachd air dòruinn anma, agus chi thu gur h-ann air a leth-a-staigh a's mutha gu mòr a fhuair e leireadh. Oir ma thig tiom air do chrìdhe o'n chiad chuid, bu chòir do'n ath chuid a sgaradh o chèile. San tràth sin, bha anam Chriosda a' faicinn na Diadhachd a cheart cho soilleir sa tha e an diugh am Flathanas. Is math a bha brath aige air cho toillteanach sa bha Dia air onair ; agus o'n a bha ghaol dha gun tòmhas, bha toil mhòr aige, gu'n d'thugadh creutairean air fad dha gràdh le'n uile neart. Ach a' faicinn na tàire mhòir a bha e faighinn anns gach ceàrn de 'n t-saoghal o pheacannan gàbhaidh lionmhor dhaoine, leagh a cridhe le mulad a bha cho trom ri teas a ghràidh, agus ri meud a dhùrachd, gu 'm biodh mòralachd Dhe 'na cuspair gaoil, agus 'na aobhar deanadais aig a h-uile duine. A nis, o 'n a bha teas a ghràidh agus a dhùrachd os cionn aithris beoil, is faoin dhuinn teannadh ri innseadh le briathran meud an dorrain a dh' fhuilig Criosda fo spàirn a bhàis.

A bharr air sin, o'n a bha gaol aige, an t-Slanair Naomh so air clann-daoine os cionn tòmhais, dh' fheumadh meud agus teas a charranachd a lionadh le briste-cridhe, a chionn is gu 'n sgaradh am peacadh uaithe iad. Bha fhios aige nach b'

urrainn duine tuiteam am peacadh bàis, gun a' charranachd, agus naomhachd nan gràs a chall, a bha 'nan ceangal diomhair eadar esan agus na daoine taghte; agus bha bristeadh an t-snaim sin 'na aobhar bròin do Iosa ni's mutha na bha cur cnàmhan a choluinne as na h-uilt; a thaobh is gu 'm bheil an t-anam spioradail, mòran ni's finealta nàdur na cholunn, agus ni's mutha faireachduinn air pian. Ach, gun teagamh, an rud a 's motha a ràinig anam ar Slànair Beannaichte, se peacannan nan daoine càillte leis na sgaradh gu dìlinn uaithe iad, gun rathad air aithreachas am feasd.

Ma is goirt le do chridhe a bhi faicinn do Shlànair fo dhorran cho trom, lean a chùis ni's fhaide, agus chi thu nach ann a mhàin airson nam peacannan a rinn thu, ach airson nam peacannan nach d' rinn thu, a dh' fhuilig e cho goirt; oir am boinne mu dheireadh de fhuil phrìseil dhoirt e gus do ghlanadh o 'n chiad chuid, agus do thiarnadh o 'n àth chuid. Creid mi, tha aobhair gun àireamh agad gu pàirt a ghabhail am fulangas Iosa 'na phàis. Thoir fainear fhathast nach robh, is nach bi, anshocair air creutair nach d' fhuair casan a chuid dhi. Dh' fhuilig e tàir, masladh, buaireadh, ànradh, call aodaich, claoidh pearsa, agus sin uile le barrachd pèine na iadsan fèin a tha fo eallach an dorrain. Oir mar athair caomh, is lèirsinneach air a h-uile anshocair a tha tighinn oirnn, a thaobh anma no cuirp, gu ruig an trioblaid a 's lugha, no ceann goirt, cha b' urrainn a chridhe caoin gun truas a ghabhail ri'r fulangas.

Ach co is urrainn innseadh cho brònach sa bha e mu acain ghoirt a Mhàthar Bheannaichte. —Gach pian, is gach tàir a dh' fhuilig e 'na phàis, bu leatha-sa roinn fhéin dhiubh; agus b' ionann beachd is inntinn dhoibh le cheile; ged b' aotrom a cuid-sa de 'n eallach làimh ri chuid-sa, dèigh sin uile bu trom an cudthrom a bh'air a h-inntinn. Bu leasachadh so air fulangas Iosa, agus bu shaighead chràiteach 'na chridhe. Agus se sin a thug air anam diadhaidh a ràdh, gu 'n robh cridhe Iosa, mar gu 'm eadh, an àmhuinn theine laiste le gaol Dhè, 'sa loisgadh innte dha dheòin.

Ach ciod an t-aobhair a bheir dol riomh a leithid so de dh' ànradh? Cha robh aobhar sam bith eile ann ach ar peacannan. Uime sin, an truas is am buidheachas a 's mutha a 's urrainn sinn a bhi againn dha airson na dh' fhuilig e air ar son, se gu 'm biodh fior bhròn oirnn airson gach olc a rinn sinn, agus sin as leth a ghaoil-se: gu 'm biodh gràin againn air a' pheacadh os cionn gach ni; a thaobh is gur fuathach leis-san e: gu 'n cogamaid daonnan an aghaidh ar n-ana-miannan mar ar nàimhdean ni's mutha; agus mar sin, le cur dhinn an t-seann duine, agus gar comhdach féin leis an duine ùr, gu 'm faodamaid ar n-anam éideadh le subhailcean, aon trusgan a mhaise.

LII. CAIB.

An toradh a thig o smuaoineachadh air a' Chrois, agus o leanail subhailcean Iosa Criosda, a chaidh a cheusadh.

Is mòr an stà a ni e dhuinn a bhi smaoineachadh air a' Chrois. An toiseach, bheir e gràin dhuinn air ar peacannan agus dùisgidh e rùn làidir unnainn gleachd an aghaidh ar n-ana-miannan, a cheus ar Slànair, agus nach 'eil fhathast marbh unnainn. An ath bhuannachd, mathanas fhaotainn airson ar peacannan, o Iosa Criosda a chaidh a cheusadh air an son, agus gràsan leis an toir sinn fuath fallain dhuinn féin, an rathad is nach toir sinn tàir dha tuilleadh; ach an àite sin, gu'n toir sinn gaol dha, agus gu 'n dean sinn a sheirbheis o 'r n-uile chridhe à sin suas, mar bhuidheachas as leth na dh' fhuilig e air ar son. An treas buannachd, se ar brosnachadh gu saothair mhòr a gabhail oirnn féin a spionadh daonnan a nuas ar n-ana-miannan, air an lughad ged saoil sinn iad. An ceathramh buannachd, se dol gu'r dùbhlain ag ionnsachadh beusan ar Maighistir Bheannaichte, a dh' fhulig am bàs, chan an gu dioladh airson ar peacannan a mhàin, ach gu bhi na sgàthan dhuinn air caithe-beatha naoimh agus choimhlion.

Thig an dòigh smaoineachaidh so a leanail gu mòr stà dhuinn. Ma is math leat faidhidinn do Shlànair ionnsachadh a raghainn air subhailc air bith eile, agus a h-uile crois a thig ad rathad a ghiùlan gu math, gabh deadh bheachd air na puincean so. 1. Ciod a rinn anam Iosa air a'

chroìs airson Dè. 2. Ciod a rinn Dia airson anma Iosa. 3. Ciod a rinn anam Iosa air a shon fhéin is airson a choluinne. 4. Ciod a rinn anam Iosa air ar son-ne. 5. Ciod bu chòir dhuinne a dheanamh airson Iosa.

1. Smaonich an toiseach, gu'n dh' amhairc anam Iosa, se bàite am boillsgean na diadhachd, air an Tì sin a tha cho neo-chriochnaichte is cho do-rannsaichte is gur neoni gach creutair 'na fhianais, gun seachnadh air an fheadhainn a 's àirde glòir: dh' amhairc e, tha mi ag ràdh, air an Tì mhòir sin, agus gun laghdachadh sam bith air a ghlòir is air a mhaise dhiadhaidh fhéin, dh' umhlaich e e fhéin cho iosal is gu'n dh' fhuilig e h-uile seòrsa tàir o dhaoine aingidh gun bhàigh; agus an sin thug e aoradh do mhòralachd Dhè, a' toirt mìle tàinge dha, sa gabhail os làimh gach ni gus a sheirbheiseachadh.

2. Seall air an làimh eile, ciod a rinn Dia airson anma Iosa. Thoir an aire gu 'm bi a thoil, as leth a' ghaoil a bh'aig e oirnn, gu 'm fuiligeadh a Mhac a bu ro-ionmhuinn leis, beumaibh, truailleadh le smùgaidean, blaisbheum, a reubadh le cuipean, a chrùnadh le drisean, agus a thàirngeadh ris a' chrois. Feuch gu 'm bu ro ait leis 'fhaicinn 'na bhall fanaid is dòruinn airson gnòthaich cho urramach.

3. Seall a nis air anam Iosa, agus thoir an aire, nach luaithe a thuig e a mheud sa bha a thlachd aig Dia air e dh' fhulang, na ghèill e d'a thoil anns gach ni le mòr aoibhneas; agus rinn e sin airson a ghaoil a bh'aige air an Diadhachd glòrmhor le buadhan àillidh gun aireamh; no

airson nan tiodhlaicean sònraichte a fhuair e fhéin. Co is urrainn innse an dèidh a bh'aige air croisean? Dh' iarr e gu fulangas air a h-uile dòigh, agus an uair nach robh e faighinn sin gu mhiann, liubhair e e fhéin seachad do mhì-run dhaoine mollaichte agus do chumhachdan iutharna.

4. An sin, tionndaidh do shùilean air Iosa, is e labhairt gu caoimhneil ruit am meadhon a dhòruinn air an dòigh so: "Feuch cho truaigh sa tha mise air mo chàradh as leth do thoilse, a tha cho rag is nach lub i do 'n chuing a 's lugha gu mise thoileachadh!

Feuch an spàirn chruaidh anns am bheil mi, gun bheachd air bith eile agam, ach faidhidinn ionnsachadh dhutsa. Is i mo chomraich ort as leth mo phiantan uile, gu 'n gabhadh tu gu deònach a' chrois so uam an dràsda, agus gach crois eile a chuireas mi ad rathad an déigh so. Thoir seachad do chliù, do sglàmhruinn, do cholunn, do mhì-run luchd-geur-leanmhuinn, a leigheas mise mar dheachainn ort, ged bu daoine gun diù is gun bhàigh iad. O nach tuigeadh tu meud mo shòlais ri t' fhaidhidinn agus ri t' umhlachd! Ach, ciamar a dh' fhaodhas so a' bhi an aineol ort, agus mo lotan am fradharc do shùl, a choisin dhut le m' fhuil a dhortadh na subhailcean sin leis am bu mhath leam t' anam éideadh, a tha ni's prìseile leamsa na mo bheatha. Ma dheònaich mi dol fo ànradh cho trom air do shonsa, nach faodaidh tusa beagan ausbocrach a ghiùlan air mo shonsa, mar laghdachadh air eallach mo dhòruinn. An diùlt thu

na creuchdan sin a dhùnadh, a dh' fhosgail do mhi-fhaidhidinn, a's mutha a tha gam lèireadh na bha mo lotan ?"

5. Seall có tha labhairt riut air an dòigh so, agus chi thu gur e Iosa Criosta e fhéin a th' ann, Rìgh na Glòrach, fior Dhia, agus fior dhuine.—Seall air meud umhlachd agus air truimead a phèine, a tha toirt barr air toillteanas a choirich a 's miosa. Gabh ioghnadh ri fhaicinn am meadhon ànraidh, chan ann a mhàin stèidheil misneachail, ach làn aighir is aoibhneis, mar gu 'm b' e làtha a phàis là greadhnais a bhuadh. Mar thèid ùirneis am praisead le beagan uisge a chrathadh oirre, is amhuil sin a bu bheag 'na shùilean na dh' fhulig e, le meud a ghràidh is a thoill air tuilleadh anshocrach a ghiùlan.

Thoir an aire, cuideachd, nach e beirt-èigin na buannachd a chuir uige e, ach gluasad a ghràidh bu ghlaine, agus mar dh' innis e, gu sàmhladh a thoirt dhut mar is còir dhut an fhaidhidinn a cleachdadh. Air an aobhar sin, iarr gu làn eòlas air na nithean a tha e cur mu do choinneamh, agus tuig gur toileachadh mòr leis gu'n cuireadh tu an gnìomh an t-subhailc so. An sin, cuir romhad gu làidir a' chrois sin a tha cur farrain ort a ghiùlan, chan ann a mhàin gu faidhidinneach ach gu sòlasach, agus croisean ni's truime cuideachd, gus thu fhéin a dheanamh coltach ri Criosda a chaidh a cheusadh, agus thu fhéin fhàgail taitneach 'na shùilean.

Seall air a h-uile pian is tàir a dh' fhuilig e 'na phàis, sa gabhail ioghnaidh as a chruadal, biodh nàire ort as do laigse fhéin. Amhairc air t'

fhulangas fhéin an coimheas ri àmhghar mar fhaileas faoin, agus tuig leat fhéin, nach 'eil thu nad fhaidhidinn ri shàmhlachadh ris-san. Na gabh eagal à ni air bith cho mòr ri bhi diùlt fulang airson do Shlànair, agus smaointean sam bith a dh' eireas de 'n t-seòrsa so ad inntinn, fuadaich uat iad mar theachdairean iutharna.

Amhairc air Iosa air a chrois mar leabhar beannaichte, a bu chòir dhut a bhi leughadh an comhnuidh, gu ruighinn air na subhailcean a 's àirde. So an leabhar ris am faodar leabhar na beatha a chantuinn le fìrinn (Tais. iii. 5) a bheir solus do 'n inntinn le theagasg, agus teas do 'n toil le shàmladh. Tha saoghal làn leabhraichean, agus ged a b' urrainn thu a leughadh air fad, cha bhiodh lèirsinn air an olc a sheachnadh, agus am math a dheanamh cho solleir dhut ri coimhead air Dia ceusda. Ach chuimhnich gu'm bheil feadhainn ann, a bheir uair de thìm air caoidh ar Slànair 'na phàis, sa gabhail ioghnaidh as faidhidinn, a chailleas an déigh sin uile, anns a' chiad diachuinn a thig 'nan rathad, am faidhidinn mar nach smaoinicheadh iad riamh air a phàis.

Is ionann iad sin, faodaidh mi ràdh, agus saighdearan gealtach, nach labhair mu ni nam paillinnan ach mu ghaisgeachd, ach air a' chiad shealladh de 'n nàmhaid a theicheas gu nàrach air falbh. Oir de chùis mhaslaidh a 's motha, na bhi smaoineachadh, a' gabhail ioghnaidh, is a' moladh beusan ar Slànair, agus an dearmad air ball agus an di-chuimhneachadh, nuair e thig aobhar 'na rathad, an cleachdadh.

LIII. CAIB.

Air Corp Chriosda.

Thug mi ionnsuidh, mar tha thu faicinn, air ceithir seòrsa de dh' airm spioradail a chur ad làmhan, agus dh' fhiach mi an dòigh air an iomairt mar is còir. An rud a tha nis ri chur fo d' shùilean, se an comhnadh mòr a gheibh thu o Chorp Naomh an Tighearna, gus do nàimhdean a cheannsachadh, a tha dol eadar thu agus coimhlionachd agus sàbhaladh t' anma. O 'n is i so Sàcramaid a's uaisle agus am brìgh de na Sàcramaidean uile, si ball-airm a 's motha càil an aghaidh cumhachdean iutharna. Aig na ceithir buill-airm air an do labhair mi, chan 'eil a bheag a neart, ach na th' aca o thoillteannas Iosa Criosda, agus o na gràsan a choisinn fhuil dhuinn; ach tha Iosa Criosda fhéin anns an t-Sàcramaid so, eadar Chorp agus Fhuil, Anam agus Dhiadhachd. A' chiad armachd tha againn o Dhia, gus ar nàimhdean a smachdachadh troimh Iosa Criosda, ach tha'n ath armachd so gus an ceansachadh comhla ri Iosa Criosda fhéin; oir le itheadh Fheola is le òl Fhala, tha sinn a' gabhail comhnuidh ann is esan unnainne. Ach mar a dh' fhaodas sinn Fheoil itheadh is Fhuil òl air dà dhòigh, an rathad corporra a h-uile làtha, sa rathad spioradail gach uair de'n làtha (oir gach seòl dhiubh sin tha tarbhach agus naomh) tha seòl sipioradail ri chleachdadh cho tric sa ghabhas e deanamh, sa seòl corporra cho bitheantas sa tha e freagrach.

LIV. CAIB.

An dòigh air an còir an t-Sàcramaid Naomh so a ghlacail.

Is iomadh aobhar a tha gar brosnachadh gu tighinn ionnsuidh na Sàcramaide Naoimh so. Uime sin, tha rud is rud ri choimhead air an tri amanan sònruichte, roimh Chomaine, an àm Comaine, is 'na déigh.

Roimh Chomaine, ged brith aobhar a tha oirnn a glacail, chan fhaod sinn di-chuimhne a dheanamh air ar n-anam a ghlanadh le Sàcramaid na Faoisid, ma sheas gu'm bheil peacadh bàis air. An déigh sin, chan fhuilear dhuinn sinn féin a thairgseadh do dh' Iosa Criosda gu treibhdhireach, is ar anam le uile bhuadhan a liubhairt seachad dha gu sheirbheis, a chionn is gu'm bheil esan ga thoirt fhéin dhuinne gu h-iomlan, cadar Fhuil agus Fheoil, Anam agus Dhiadhachd, maille ri ionmhas pailt a thoillteanais. Ach o nach 'eil blagh sam bith anns na bheil sinn a tairgseadh dha làimh ris na tiodhlaicean a tha e a' buileachadh oirnn, bu chòir dhuinn toillteanas uile chreutairean an domhain òrduchadh againn féin, gus gu'm b'fhiach ar tairgse tighinn am fianuis mòralachd gun choimeas Dhè.

Ma se buaidh a thoirt air nàimhdean spioradail ar n-anma a tha nar beachd an tighinn a dh' ionnsuidh Comaine, smaoinicheamaid began làtha roimh làimh air an déigh mhòir a th'aig ar Slànair, air tighinn ionnsuidh ar n-anma anns an t-Sàcramaid so, agus comhnuidh ghabhail unnainn, agus ar neartachadh gus air nàimhdean a

chlaoidh. Cho fad sa tha e an geall air tighinn ugainn cha'n fhaodar innseadh.

Ach gu barail a thoirt air so, feuchamaid ris an dà rud so mheasrachadh, a h-aon dhiubh se an toil mhòr a bh'aig a' ghliocas dhaoine air comhnuidh ghabhail nar measg, a' cantuinn a thoillinntinn ris (Gnà viii. 3). An ath rud, a' ghràin fhuathasach a th'aige air a' pheacadh bhàis, mar stairneach a tha dol eadar e agus snaim ruinn mar bu math leis, agus a tha mar phuinsean cur as do bhuadhan Dhè cho fad agus a's urrainn e. Oir feumaidh Dia, mar fhuaran gach mathais, mar sholus fìrinneach, mar mhaise gun ghiomh, fuath thoirt do 'n pheacadh, a tha làn uile dòrchadais agus truailleachd. Tha sgreatachd a th' aige roimh cho gàbhaidh, is nach 'eil ni a rinn e san t-Seann Tiomnadh, no san Tiomnadh Nuadh, no dh' fhuilig Mac Dè 'na bheatha is' na phàis, nach ann gu cur as do 'n pheacadh a bha e. Is iomadh Naomh mòr a chaidh cho fad sa chantuinn, gu 'n dùraigeadh Dia a Mhac, ged ionmhuinn leis, a dh' fhulang a' bhàis mìle uair, na biodh sin riatanach, gus am peacadh bu lugha thoirt air falbh. An déigh dhuinn leis an dà smaoineachadh so barail lag a thoirt air an deidh mhòir a th'aig ar Slànair air tighinn ionnsuidh ar n-anma ; gus iadsan a tha 'nan nàimhdean dha fhein agus dhuinne a sgrios gu dìlinn ; bu chòir dhuinn iarraidh d'a ionnsuidh gu dian, agus fheuchainn gu'm bheil sinn tur an geall air a ghlacail. Eiridh ar misneach leis an dùil a th' againn ri thighinn, agus neartaichear sinn gu gleachd an aghaidh a' phriomh-pheacaidh

sin ris am bheil ar strì, le bhi a' cur an gniomh cho tric agus is urrainn sinn an t-subhailc sin a tha ga chlaoidh, gu h-àraid anamuch agus much roimh Chomaine.

An trath a bhitheas sinn dìreach a' dol gu Bòrd an Tighearna, gabhamaid beachd car mionaid air a h-uile h-olc a rinn sinn a ghabh sinn Corp an Tighearna roimh; agus, gu fìor bhròn a mhosgladh nar cridhe, thugamaid fainear, gu'n pheacaidh sinn le cho beag faireachduinn is ged nach bàsaicheadh Dia idir air ar son: is aobhar nàire dhuinn so maraon agus eagail, gu 'm b' annsa leinn gèilleadh d'ar toil féin an rud neoneach, na striochdadh mar bu chòir dhuinn do Mhaighistir cho caomh. Ach a' tuigsinn leinn féin gur i toil Dhè, ged is mi-thàingeil agus mi-dhleasnach sinn, e fhéin a thoirt duinn, agus ar cuireadh gu ghlacail, thigeamaid d'a ionnsuidh le dòchas mòr a' fosgladh ar cridhe dha gu tighinn a steach ann, agus ga dhùnadh an sin mu 'n tàr miann truaillidh air bith a staigh ann.

An déigh Comaine ghlacail, leagamaid ar beachd gu trom air Dia, a' toirt aoraidh dha leis an umhlachd a 's mutha, agus a' cantuinn nar cridhe; "Tha thu faicinn, a Dhè, m' anma, agus cho buailteach sa tha e do 'n pheacadh, tha thu faicinn mar tha am peacadh àraidh so a' cosnadh orm, gun chomas agam air cur na aghaidh leam fhéin. 'S ann agadsa a tha 'm blàr ri chur, agus ma bhitheas pàirt agamsa ann, is ann uatsa a mhàin tha m' earbsa ri buaidh." An sin a' cur ar comraich air an Athair shiorruidh, tairgeamaid dha a Mhac ionmhuinn, a thugadh dhuinn a nis,

agus a tha gabhail comhnuidh unnainn; tairgeamaid dha e mar bhuidheachas airson nan tiodhlaicean a fhuair sinn, agus mar chulaidh chomhnaidh troimhse gu làn bhuaidh fhaighinn oirnn féin. An aon fhacal, cuireamaid romhainn cath gu cruadalach an aghaidh an nàmhaid sin a 's mutha tha a' cur dhragh oirnn, agus faodaidh sùil a bhi againn ri buaidh; oir mur 'eil a' choire againn fein, luath no mall, èiridh an gnothach leinn le comaradh Dhe.

LV. CAIB.

An dòigh a nithear deas airson Comaine gu gaol Dhè lasadh nar chridheachan.

Ma se gaol Dhè fhadadh nar cridheachan a tha nar beachd an tighinn gu Comaine, is còir dhuinn cuimhneachadh air a' ghaol a thug Dia dhuinn féin. Mar so nithear an t-uidheamachadh sin. Thugamaid fainear gu grunndail, nach fhoghnadh leis an Ard Righ, aig am bheil cumhachd is mòralachd gun chrioch, ar cruthachadh ri iomhaigh fhéin agus ri dhealbh, agus aon Mhac fhéin a chur d'ar n-ionnsuidh gus ar peacannan a nigheadh uainn, le beatha ànrach thri bhliadhna diag thar fhichead, agus le bàs air a' chrois, a bha cho cràiteach sa bha e maslach; ach a thuilleadh air sin, bhuilich e e fhéin, oirnn anns an t-Sàcramaid so, mar theachd-an-tir is mar fhurtachd dhuinn anns gach éiginn.

1. Gabh mar so deadh bheachd air a' ghràdh so, a bha cho mòr is cho sònraichte. A thaobh

ùine, chi sinn gu'n robh a ghaol dhuinn o'n t-siorruidheachd, agus gun tùs riamh. Oir mar bha Dia fhéin o'n t-siorruidheachd, fhad sin bha ghaol air mac-an duine, gu ruig a Mhac fhéin a thoirt da anns an t-saoghal dhiomhair so. Uime sin, abair le teum do shòlas; "Is fìor, gu'n robh meas is gaol aig Dia ormsa, ged is creutair truagh mi; o'n t-siorruidheachd smaoinich e orm, agus chuir e roimh mo bheathachadh agus m' àrach le Fuil is Feoil aona Mhic fhéin."

2. Tha'n deidh a 's mutha a dh' fhaodas a bhi againn air rudan talmhaidh, cuimte, gann, criochnaichte; ach an gràdh a th'aig Dia dhuinn tha gun iomall gun chrioch. Agus gus a chomhdach chuir e chugainn a Mhac, co-ionann ris fhéin 'na nàdar is 'na bhuadhan. Agus mar sin, tha an tobhartas cho mòr ris a ghràdh, agus an gràdh cho mòr ris an tobhartas; agus iad le chéile gun chrioch, agus os cionn tuigse chreutairean.

3. Gu gaol a thoirt duinn mar so, cha robh aobhar brosnachaidh sam bith eile aige ach teas a ghràidh, a bha daonnan tograch air a thiodhlaicean, a bhuileachadh oirnn.

4 Math sam bith cha d' rinn sinn: an gniomh a 's lugha cha robh againn, a thoilleadh dhuinn a gràdh; agus ma thug e gaol cho anabarrach dhuinn, ma liubhair e e fhéin seachad dhuinn gu h-iomlan, is ann o charranachd gun chrioch a thàinig sin.

5. Bha speis a bh'aige dhuinn ro fhìrinneach, agus gun an claonadh bu lugha gu bhuanachd fhéin, ao-coltach mar sin ri càirdeas an t-saoghail

so. Oir ciod ar math dhasan, aig am bheil bun gach sonais is glòir ann fhéin? Uime sin, nuair a thaomas e oirnn a mhathas, se ar buannachd-sa a tha 'na bheachd. Leis an smaoineachadh so, abradh a h-uile h-aon ann féin: "Co a shaoileadh, O Thighearna, gu'n d'thughadh thusa, a Dhè na mòralachd gun tomhas, speis dhomhsa, creutair cho diblidh is cho truagh? Ciod an reuson a bh' agad, A Righ na Glòrach? Ciod an dùil a bh' agad, o ùir is o luath? Is ann o'n charranach sin a tha dearrsadh mu'n cuairt dut; is ann o'n teine sin a tha toirt soluis is càil dhomh, a tha mi tuigsinn gur ann o aon reuson a thruth do gràdh cho saor, agus se sin; thug thu an t-Sàcramaid so dhomh gus mo thionndadh gu do nàdar fhéin; gus mi chomhnuidh unnadsa agus thusa unnamsa; gus mo shnaim riut fhéin cho teann is gu'm fàsainn coltach riut, agus gus gu'n tionndadh mo chridhe talmhaidh gu cridhe spioradail is naomh mar a th'agadsa."

An dèigh so, biomaid làn aighir is ioghnaidh as an dearbhadh a thug Mac Dhè dhuinn air meud a spèis dhuinn sa ghràidh; a' tuigsinn leinn fhein, mata, gur e an aon ni a tha 'na bheachd ar cridhe thàladh air fhéin gu h-iomlan, le dhealachadh o chreutairean, agus fhasdadh ris fhéin, tairgeamaid sinn féin dha mar làn iobairt; an rathad is nach bi ar toil, meamhair, agus tuigse ag iarraidh gu rud air bith eile ach gaol a thoirt da agus a thoileachadh.

An sin a' faicinn gu'm bheil sinn tur ana-comasach as sinn fhéin gun a comhnadh, air sinn féin uidheamachadh ceart gus an t-Sàcramaid

Naomh so ghlacail, fosglamaid ar cridhe gu ruighinn air an deisealachd so, le dearrsaichean ealamh smaointean, mar shaighdean teth o'r cridhe, mar so; "O arain na Flathas, cuin a thig thu am ionnsuidh, is an leagh mi an teine naomh do ghràidh! Cuin a' bhitheas mi, o Riomhaidh na carranachd naoimh, O Arain na beatha, cuin a bhitheas mi beò unnadsa, leatsa, is air do shonsa mhàin? O Mhana na Flathas! O Bheatha m' anma! O Bhrigh na beatha shiorruidh! Cuin a thig an làtha sin anns am bi mi gun toirt do na h-uile ni talmhaidh, agus gu'n iarr mi mo lòn unnadsa mhàin? O àrd shonais! O aon luaidh mo chridhe! Cuin a chi mi an là aoibhinn sin? Saor, O mo Dhia, saor mo chridhe gun dàil o sglàmachd m' ann-miannan is mo pheacannan; agus comhdach e le subhailcean diadhaidh; caisg gach rùn ann, ach do ghaol is dèidh air do thoileachadh; an sin, fosglaidh mi dhut e, a' griosad thu bhi cho math is tighinn a steach ann. Chan fhaod thu gun tighinn, is gu'm bheil teas mo ghaoil a' cur éiginn ort. Ugam feumaidh thu tighinn, O m' Annsachd is m' Ulaidh ad aonar; agus nuair a thig thu, chan fhaod ni ar bith toradh do ghràs a' stopadh." Le smaointean thairis blàth mar so, bu chòir dhuinn ar cridhe theothadh, gu h-àraid mu fheasgar agus anns a' mhaduinn roimh Chomaine.

An uair a thairngeas an t-àm am fagus, bu chòir dhuinn beachdachadh gu math air an Ti a tha sinn a' dol a ghlacail; cha lugha na Mac an Dè bheò, mòralachd gun chrioch, fo 'n chrith Flathanais is a chumhachdan uile le fiamh, se

Naomh nan Naomh a th' ann, sgàthan na glaine, àilleachd na maise cho mòr is gu'm bheil gach ni 'na làthair fo ghiomh. Se Dia th' ann fo thrusgan na h umhlachd, a dheònaich, ged is ann aige a tha comas na beatha sa bhàis, e fhéin umhlachadh 'gus ar sàbhaladh cho iosal ri boiteig an talmhuinn, sa bha 'na bhall fonaid aig gràisg, 'na chulaidh neopris is sgeig aig daoine, 'na chuspair smugaidean tàir is pàis chruaidh aig daoidhean gun bhàigh. Seall air làimh eile gur neo-ni asad fhéin thu, gu'n dh'islich do pheacannan thu fo'n chreutair a's truaighe, seadh, fo na h-ainmhidhean féin. An aon fhacal, thoill thu a bhi fo chasan nan deomhan. Thoir an aire, an àite a bhi taingeil airson nan gràsan lionmhor a fhuair thu. gur ann a thug thu tàir do d' Shlànair gun athadh, a' saltairt air an fhuil a cheannaich thu.

An déigh sin uile, cha d' fhuaraich do mhi-thàingealachd teas buan a charranachd; a dh' aindeoin gach ni a chaidh seachad tha e ag iarraidh ort tighinn gu cuirm a Bhùird, agus chan e cho fad o d'dhùilt, is gur h-ann a tha e a'maoidheadh a' bhàis ort, mur d' thig thu. Tha gairdeanean an Athar chaoimh so an comhnuidh sgaoilte gus do ghlacail; agus ged is ionann thu 'na làthair is lobhar, cripleach, dall, no spealg do'n deomhan, is rud ni's miosa na sin uile làn do 'n pheacadh, cha 'n 'eil e a' teicheadh uat, no toirt fuath dhut. An t-aon rud a tha e sireadh ort, se so. 1. Aithreachas goirt a ghabhail airson na tàir fhuathasaich a thug thu dha. 2. Gràin a thoirt do 'n pheacadh os cionn gach ni. 3. A bhi deas an comhnuidh gu thoil a dheanamh

gu toileach agus gu h-inntinneach anns a h-uile càs. 4. Earbsa làidir a bhi agad gu'm math e dhut do pheacannan, gu'n glan e dhiot a h-uile smal, agus gu 'n teasraig e thu o d' uile nàimhdean.

Mar so, gabh misneach, le bhi smaoineachadh air a spéis a th'aige air na peacaich aithreachail, agus rach air t' adhart gus am Bòrd Naomh le fiamh air bharr dòchais agus gràidh, a' cantuinn: "Chan fhiach mi do ghlacail, O mo Dhia, an déigh peacachadh cho trom, gun làn phàidheadh a thoirt do d' cheartas air a son. Chan fhiach, O mo Dhia, chan fhiach mi do ghabhail, agus mi salach le spéis do chreutairean, agus gun toiseachadh fhathast air gaol a thoirt dhut agus do sheirbheiseachadh le 'm uile chridhe. O mo Dhia, na dean di-chuimhne air do mhòr mhathas, na dean di-chuimhne air do ghealladh; deanadh creideamh agus gràdh an rathad rèidh dhomh ad ionnsuidh."

An déigh Comaine ghlacail, leag t'inntinn gu tur air Dia, agus a' fuadach gach ni eile o d' chridhe, cuir furan air do Shlànair le briathran mar so, no a leithid: "O àrd Righ na Flathas, ciamar a dh' aom thu sios cho fad is gu'n d' thigeadh tu choimhead air creutair cho bochd truagh dall riumsa? O Ghràidh Shiorruidh, dé tha thu sireadh ormsa?" "Chan 'eil ach gaol," se fhreagras e; agus their thusa; "O Ghràidh Shiorruidh, ciod a 's àill leat uam?" Their esan; "Teine eile chan àill leam ad t' uchd ach a' charranachd; so an teine a loisgeas air falbh t' ana-miannan truaillidh, a bhlathaicheas do

chridhe, agus a ni iobairt chùbhraidh dheth domhsa. So an rud air an robh mi fad an geall o chian; agus air am bheil mi fhathast tìtheach. Se sin gu'm biodh tu leamsa gu h-iomlan, agus mise leatsa, rud nach urrainn tachairt fad sa bhitheas thu cur cùl ri m' thoilse, sa ruith air do thoil fhéin, a tha an comhnuidh an geall air saorsuinn is air faoineis shaoghalta. Biodh brath agad, mata, gur e an rud a tha uam, gu'n d' thugadh tu fuath dhut fhéin, gus gaol a bhi agad ormsa a mhàin. Thoir dhomh do chridhe gu a cheangal ri m' Chridhe fhéin, a chaidh fhosgladh air a' chrois gu dorus a dheanamh dha. Is aithne dhut có mi, agus tha fhìos agad, cuidéachd, gu'n do thog mi gu bheag gu'n choimeas mi fhéin thu le meud mo gràidh. Bhuilich mi mi fhéin ort gu h-iomlan; thusa gu h-iomlan tha mi a' tagairt airson mo gràidh. Bi leam, agus tha mi làn thoilichte; na h-iarr dad ach mi; na smaoinich air dad ach orm; seall orm, agus èisd rium a mhàin, an rathad is gu'm bi mi 'nam chuspair smaointean is gràidh dhut am aonair. Agus mar sin gu'n oibricheadh tu unnam agus tromham, agus gu'm biodh, mar gu'm b'eadh, do neoncachd bàite an aibheis mo mhòrachd, agus gu'm biodh thu sona unnamsa, agus mo chomhnuidh unnadsa." Mar dhruideadh, tairg suas do 'n Athair shiorruidh a Mhac ionmhuinn. 1. Mar thàinig airson nan gràsan a bhuilich e ort ga thoirt fhéin dhut. 2. Gus na nithean fhaighinn a tha feumail dhut fhéin, no do 'n Eaglais air fad, no do d' chàirdean agus do d' luchd-mathais, no do na h-anmaibh am purga-

dair; agus naisg an tairgse so ris an iobairt a rinn Mac Dhé dheth fhéin air fiodh na croise, an trath a liubhair e e fhéin do'n Athair, se làn fala agus chreuchdan, mar chulaidh theasraigimn chlann daoine. Anns a' bheachd cheudna, faodar Iobairt na h-altarach, a tha an là sin a' cur suas am feadh an t-saoghail Chriostail, a thairgse do Dhia.

LVI. CAIB.

Air Comaine Spioradail.

Ged nach fhaodar an t-Sàcramaid Naomh fhéin a ghabhail ach aon uair san latha an car a 's trice, tha làn chomas agad, mar a thuirt mi, air Comaine a ghabhail an seòl spioradail, a h-uile h-uair de'n làtha; agus ni chan urrainn dol eadar thu agus sonas cho mòr ach do leisg fhéin. Agus is rud e a's còir innseadh gu'm bheil Comaine Spioradail air uairibh ni's motha stà do'n anam, agus ni's taitniche an làthair Dhé, na iomadh Comaine Chorporra air bheag uidheamachd agus faireachduinn. Air an aobhar sin, nuair a' bhios déidh agad air Mac Dhé ghlacail an rathad spioradail, faodaidh thu bhi cinnteach gu'm bheil e deas gus e fhéin a thoirt dhut mar lòn is mòr bheathachadh.

Mar uidheamachadh, tionndaidh do smaointean air Iosa, agus an déigh dhut rud eigin beachd a ghabhail air do pheacannan, fiach dha gu'm bheil t' aithreachas trom air an son. An sin grios air le umhlachd mhòir agus le creideamh beò gu'n deònaicheadh e tighinn ionnsuidh do chridhe, sa

lionadh le gràsan ùra, gus a laigse a leigheas, sa dhion o rùn a nàimhdean. A h-uile h-uair a chlaoidheas tu a h-aon air bith de t' ana-miannam, no chuireas tu subhailc an gniomh, dean do chulaidh mhathais de sin, gus do chridhe uidheamachadh airson Mhic Dhé, agus gur ann air do chridhe a tha e an geall. An sin cuir t' achanaich ris, agus iarr air gu dùrachdach e thighinn ad ionnsuidh le feartan a ghràs, mar léigh t' anma, agus mar bhuachaille cumhachdach air do chridhe am measg uile nàimhdean.

Cuimhnich cuideachd air an t-Sàcramaid mu dheireadh a ghlac thu, agus gus gaol do Shlànair a bheòthachadh nad chridhe, abair ris; "Cuin, O mo Dhia, a ghabhas mi ris thu? Cuin a thig là an àigh ud as ùr?" Ach, ma is math leat Comaine Spioradail a ghabhail le barrachd cràbhaidh, tòisich air deanamh deas mu oidhche, agus biodh a h-uile peanas a chuireas tu ort fhéin, sa h-uile subhailc a chleachdas thu, 'nan uidheamachadh dhut gus do Shlànair caomh a ghabhail an rathad spioradail.

An àm dusgaidh sa mhaduinn, smaoinich air a'bhuannachd mhòr a thig chugad o Chomaine Naoimh; oir le Comaine tha'n t-anam a' gleidheadh air ais nan subhailcean a chàill e, a' faighinn a rìs a chiad naomhachd, a' toilltinn toradh na croise, agus a' deanamh gniomha a tha ro thaitneach leis an Athair shiorruidh, a tha fad an geall air brìgh na Sàcramaid so a bhi aig a h-uile duine. Uime sin, dùisg déidh mhòr nad t'anam air a glacail gus a thoileachadh; agus anns an inntinn sin a' cantuinn; "O Thighearna,

O

o'n nach fhaod mi do ghabhail gu riochdail anns an t-Sàcramaid fhéin, biodh an gnothach air a rian le d' mhathas, agus le d' chumhachd mhòir, an rathad is gu'n toill mi, agus mi glan o gach smal peacaidh, agus air mo leigheas o gach eucail, do ghlacail an spiorad an dràsda, is gach là is uair ; air chor is gu'm bi mi cho fad air mo neartachadh le gràsan ùra is gu'n cuir mi an aghaidh mo nàimhdean gu misneachail, gu h-àraid an aghaidh a' ghiomh sin ris am bheil mo stri an dràsd, as leth do ghaoil-se."

LVII. CAIB.

Air buidheachas.

O 'n a tha gach ni math a th'againn, no a rinn sinn, a'tighinn o Dia, agus a'buntainn dha, tha e mar fhiachaibh oirnn an ceartas a bhi sior thoirt tainge dha airson gach gniomh math a rinn sinn, airson gach buaidh a choisinn sinn oirnn féin—an aon fhacal airson gach tiodhlaic a fhuair sinn air chomhla no os leth o làimh éile. Ach gus an gnothach so a dheanamh ceart, smaoinicheamaid leinn féin carson a thaom e mar so a mhathas oirnn ; fiachaidh so dhuinn an t-alt air an còir dhuinn buidheachas a thoirt seachd.

O 'n is ann gu ghlòir fhéin a chur air adhart agus sinne a tharruing gu sheirbheis, an t-àrd bheachd a bh' aig Dia am buileachadh a mhathais oirnn, abradh gach neach an tòiseach ris fhéin : "Nach mòr an dearbhadh a th'agamsa air mòr mhathas Dhé anns an tiodhlaic so, agus

mar an ceudna air a ghliocas is air a chumhachd?" Agus a' tuigsinn leis fhéin nach 'eil e 'na chomas fàbhar cho mòr a thoilltinn, agus gur olc an airidh air e as leth a mhi-thàingeallachd fhuthasaich; abradh e le mòran umhlachd: "Ciamar, O Thighearna, is urrainn thu am meas a 's lugha a bhi agad air an neach a 's suaraiche de d' chreutairean uile? Nach saoibhir do thròcair, nuair a tha thu taomadh do ghràsan air peacach cho truagh riumsa? Cliù siorruidh gu'n robh do t'ainm naomh!" An aon fhacal, o'n nach 'eil pàidheadh sam bith eile ga shireadh airson tiodhlaicean cho lionmhor is cho mòr, ach gaol is sheirbheis a thoirt do 'n Tì a tha gan toirt seachad, lasadh a chridhe suas le gniomhan buidheachais agus gràidh do Dhia, a bha cho càirdeil ris; agus le dèidh a thoil bheannaichte a dheanamh anns a h-uile ni. Se druideadh na cùis, faodaidh e e fhéin a thairgse suas do Dhia air an dòigh so a leanas.

LVIII. CAIB.

Mar is còir dhuinn sinn fèin a thairgsinn do Dhia.

Dà ni tha ri thoirt fainear, ma thà mhiann oirnn gu'm biodh ar tairgse taitneach do Dhia. A' chiad rud, gu'm biodh i an co-pàirt nan tairgse sin uile a chuir Mac Dhé suas 'na beatha air talamh; an àth rud, gu'm biodh ar cridhe saor o gach miann saoghalta

A thaobh a' chiad rud, thugamaid fainear gu'n d' thairg ar Slànair Naomh, se bhos air talamh,

chan e mhàin e fhéin, sa ghniomhan, do 'n Athair shiorruidh, ach clann-daoine, cuideachd, san deadh-oibrichean air fad. Air an aobhar sin, biodh na tairgseachan againne an co-chomunn ris an tairgse aigese, an rathad is gu'm bi iad air an naomhachadh le iad a' bhi an luib tobhartasan Mhic Dhé. A thaobh an àth rud, thugamaid fainear gu'm bheil gach cuibhreach talmhaidh againn ri bristeadh, mu 'n ghabh sinn oirnn féin a dhànadas ar tairgse féin a chur suas mar iobairt air an dòigh so. Uime sin, ma bheir sinn an aire gu'm bheil ana-miann sam bith a' cur èis oirnn, ruitheamaid gu Dia, agus griosamaid air ar ceanglaichean a bristeadh, air chor is nach bi grabadh sam bith oirnn o bhi leisse gu h-iomlan. Is rud ro chudthromach so. Oir an neach a tha ga thoirt fhéin seachad do Dhia, nuair a tha e fo shàs aig an t-saoghal, am bheil e ach a' tairgse d'a Chruthadair an rud a tha fo sglàmhachd an atharraich? Chan 'eil an so ach a bhi fanaid air Dia. Mar sin tha e tachairt, gu'n robh sinn, an dóigh dhuinn a bhi gar tairgse féin suas gu tric mar iobairt do 'n Tighearna, a' leasachadh ar giomhan agus àireamh ar peacannan, an àite a bhi dol air adhart an subhailcean.

Tha e coart gu'm faodamaid an tairgse so thoirt do Dhia, ged nach biodh ar cridhe tur fuasgailte o 'n t saoghal, ach ged a tha, is ann le làn bheachd an tuille gràin a thoirt dha, agus nuair a bheir sinn mar so fuath dha buileach, faodaidh sinn an trath sin sinn féin a thoirt seachad do sheirbheis Dhé gun chuimrig. Air an aobhar sin, biodh ar tobhartasan gun ghiomh, gun smal,

agus na biodh cuid aig ar toil féin unnta. Na biodh iarraidh againn air goireas saoghalta; na sireamaid toileachadh à Flathanas fhéin, agus na biodh ni nar n-aire ach Dia thoileachadh 'na aonar. Thugamaid aobhradh d'a fhreasdal naomh, agus géilleamaid gu h-iriosal d'a òrdugh; sa h-uile rùn nar cridhe, suidhicheamaid air; agus, a' deanamh di-chuimhne air gach ni talmhaidh, abramaid: "Feuch O mo Dhia, agus mo Chruthadair, tha mi gam thairgse fhéin dhut gu h-iomlan; mo thoil tha mi striochdadh ri d' thoil-se gu buileach, dean rium mar is àill leat, am beatha, sam bàs, a bhos is thall, an tìm sa siorruchd."

Ma thig na briathran so o 'r cridhe, ma is ionann ar dùrachd (rud a chomhdaicheas gu soilleir a' chiad thrioblaid a thig nar caramh), faodaidh sinn a bhi cinnteach air mòran duais a chosnadh am beagan ùine: duais ni's prìseile mìle uair na 's urrainn an saoghal a thoirt seachad. Buinidh sinn do Dhia, agus buinidh Dia dhuinne; oir tha e ga thoirt fhéin seachad daonnan dhoibhse a tha cur cùl riu féin agus ris gach creutair gus a bhi beò dhasan 'na aonar. Nach mòr a' chàil a thig o lethbid so de chleachdadh gu buaidh a thoirt air ar nàimhdean? Oir le cur suas na h-iobairt so le 'r n-uile thoil, tha sinn gar snaim fhéin cho teann ri Dia is gur e chuid sinn gu h-iomlan, agus esan ar cuid-ne; agus air an doigh sin cò an nàmhaid a 's urrainn deargadh oirnn?

Ach mar thuille soluis air a' chuis, nuair a thairgeas sinn suas ar traisg, ar n-ùrnaigh, ar

faighidinn no oibrichean matha air bìth eile, feumaidh sinn an tòiseach cuimhneachadh air gniomhan beannaichte Mhic Dhé, agus, a' cur ar bun as am mòr luach, ar tobhartas féin a thairgse an sin do 'n Athair shiorruidh. Ach ma tha mhiann oirnn fulangas Mhic Dhé a thairgse suas do Athair na tròcaire gu ruighinn air mathanas nar peacannan, faodar an gnothach sin a dheanamh mar so.

Feumaidh sinn priomh-pheacannan ar beatha am pàirt, no air chomhla, chuimhneachadh; sa tuigsinn nar cridhe féin nach 'eil e nar comas fearg an Aird Bhrithimh a thraoghadh, no diol-adh dha cheartas air a son. Feumaidh sinn ruith gu pàis ar Slànair. Agus tha e againn ri thoirt fainear, gu'n d' thairg esan ùrnaigh, a thraisg, a shaothair, Fhuil Phrìseil, agus gach ni a rinn sa fhuilig e. "Feuch (ars esan), mar tha mi striochdadh gad òrdugh gu peacadh an duine ud sa duine ud eile a thoirt air falbh o dhiùghaltas do cheartais; tiùraich dhoibh math-anas, agus biodh an cranchar am measg do dhaoine taghta."

Thigeadh do na h-uile neach ùrnaigh fhéin a chur suas maille ri ùrnaigh Iosa Criosda, agus griosad air an Athair shiorruidh truas a ghabhail ris, troimh thoillteanas pàis agus bàs a Mhic. Faodar so a dheanamh a h-uile h-uair a bhitheas pàis agus bàs ar Slanair 'nan culaidh smaoineach-aidh againn; agus sin, cuideachd, chan ann a mhàin anns a h-uile rùn-diomhair a thig fo'r n-inntinn, ach anns gach puinc a bhuineas do aon rùn-diomhair; agus tha so freagrach ag

ùrnaigh airson feadhnach eile cho math is air ar son féin.

LIX. CAIB.

Tlus agus cruas cridhe an cràbhadh.

Tha maoth-chràbhadh a' tighinn o thiomadh nàdair, o innleachdan an deomhain, no bho thlus nan gràs; fiachaidh an toradh cò riamh dhiubh sin o'm bheil tlàs ar cràbhaidh a' tighinn; oir mur 'eil feobhas sam bith air ar beusan, is aobhar eagail dhuinn gu'm bheil an deomhan no ar nàdar coirbte aig bun a' gnothaich; gu h-àraidh ma tha sinn a' ghabhail tlachd no toileachadh mòr as ar cràbhadh, no saoilsinn ni's motha dhinn féin as a leth. Air an aobhar sin, ma bhitheas do chridhe air a lionadh le sòlas is aighir spioradail, na bi fad an geall air fhaighinn a mach có uaithe tha sin a' tighinn; ach thoir an aire gu math nach cuir thu suim ann, agus nach meudaich e do bharail ort fhéin. Biodh do neonachd fhéin an comhnuidh mu choinneamh do shùl. Thoir am barrachd fuath dhut fhéin; spion as do chridhe gach spéis thalmhaidh: na h-iarr toileachadh spioradail fhéin; sir gu Dia a mhàin, agus a thoileachadh 'na aonar. Tionndaidh an dol-a-mach so tlus do chridhe gu stà dhut, agus ge do chiunicheadh e an tòiseach o droch riamhaig, fàsaidh e 'na thoradh ghràis.

Mar an ceudna, tha cruas spioradail ag èirigh o na ceart aobhair a thuirt mi. 1. O 'n deomhan a tha cur gach teud a righe gus ar deanamh méirgeach nar dleasnas; gus ar tilgeadh à slighe

na coimhlionachd, agus ar tarruing a rithist gu faoineis an t-saoghail. 2. Bho choirbteachd ar nàdar, a tha daonnan gar sparradh gu olc, gu meath-bhlàs, gu leisg, agus gu déidh air àilleas na beatha so. 3. Bho ghràsan an Spioraid Naoimh a tha air a dortadh nar cridheachan; gus ar tarruing o 'n h-uile ni ach Dia, sa h-uile ni nach d' thig gu glòir Dhé; no gus fhiachainn dhuinn nach 'eil ni againn ach rud a tha sinn a' faighinn o Dhia; no gus ar meas air tiodhlaicean spioradail a leasachadh; no gus ar dluathadh ni's motha ris fhéin, leis a chaismeachd a tha e toirt dhuinn gach ni thrèigsinn, gu ruige toileachadh spioradail fhéin, eagal gu'm biodh ar cridhe air a roinn, a bhuineas dhasan a mhàin, le sòchairean mar sin; no 'n aon fhacal, a chionn gur math leis ar faicinn 'nar daoine cruadalach, sa toirt deadh fheum as a ghràsan beannaichte.

"Uime sin, ma tha cruas cridhe gad fhàgail trom neo-shanntach, seall an ann le d' choire fhéin a thachair sin dhut; agus ma is ann, leighis air ball an fhàillinn; chan ann am beachd do chridhe cruaidh a mhaothachadh, ach gus gach ni a tha mi-thaithneach le Dia air a liughad a thoirt as an rathad. Ach mur 'eil coire air bith ri fhaotainn an déigh rannsachaidh mhòir, na cuir tuille dragh ort fhéin gu ruighinn air a chràbhadh thlà sin a chàill thu, ach thoir an ionnsuidh a 's feàrr a's urrainn thu air fior chràbhadh a thoirt a mach—se sin toil Dhé a dheanamh gu diongmhalta; na leig dhiot do dhleasnas gnàthaichte, a dh' aon seirbhe no neo-shann ged fairich thu unnta: Bi stéidheil faighidnneach, ag òl na cailis sin gu h-

inntinneach a tha làmh an Athar Naoimh a' tairgse dhut.

Ach a thuille air an tiomrachd so leis na chàill thu ach beag de bhlas air nithean spioradail, ma tha thu faireachduinn t' inntinn fo dhorchadas trom de cheò spioradail, is neo-chomasach air gnothach air bith a rian ceart, déigh sin uile na fàillnicheadh do mhisneach, na sgaradh ni thu o chrois Chriosda, dean diù do thoileachadh saoghalta mar rud faoin dìblidh.

Thoir an aire, cuideachd, nach leig thu mach do thrioblaid do neach air bith ach do d' lèigh spioradail, do d'an còir dhut innseadh chan ann gu aotromachadh air t' eallach, ach gus a thuigsinn mar is còir dhut a ghiùlan gu Dia a làn thoileachadh. Na biodh do chomainean, no t' ùrnaigh, no do dheanadas cràbhaidh eile, air an tairgse suas gu d' shaoradh o 'n chrois so. Ach iarr misneach is neart a cheanglas rithe thu gu crìch do bheatha, a réir sàmhla Chriosda agus gu bàrrachd glòir do Dhia.

Ach ma tha t' inntinn thar a chéile cho mòr is nach 'eil ùrnaigh, no meòrachadh naomh ad chomas mar a b' àbhaist a dh'aindeoin sin, feumaidh tu leanail air na dleasnasan sin a dheanamh, le cho beag bruaillean sa dh'fhaodas thu. Ma tha dìth air t' inntinn, dean suas leis an toil; leig air ùrnaigh beòil, air uairibh a' bruidhinn riut fhéin, air uairibh ri d' Shlànair. Tha feartan anabarrach aig a leithid so de chleachdadh naomh, agus furtachd nach beag bheir e dhut nad thrioblaid. Nuair a dh' éireas dhut a bhi san staid sin, abair riut fhéin: "O m' anam,

carson a tha thu mar so fo bhruaillean?—Carson a tha thu gam chur cho trom fo éislean? Cuir do dhòchas an Dia; oir seinnidh mi fhathast d'a chliù; agus gur e mo Shlànair e is mo Dhia. Carson a thrèig thu mi, O Thighearna? Carson tha thu deanamh diù dhiom, an uair is motha m' fheum air do chobhair? Na tréig mi gu brath" (Sal. xlii., 51). Cuimhnich air na smaointean naomh, a chuir Dia an cridhe Shàra, bean Tobìas, 'na h-ansbocàir; abair thusa maille rithe anns an spiorad, agus anns a' bheachd cheudna na briathran a thuirt i: "O mo Dhia, tha brath aig gach neach a tha ri d' sheirbheis, gu'm faigh e airson a dhiachuinnean saoghalta dùais; fuasgladh an àm eiginn: is fo dhiùghaltas do cheartais tha dhùil ri tròcair; oir cha mhath leat sinn a dhol a dhìth; cuiridh tu fia an déigh stoirm, agus sòlas as déigh bròin. O Dhé Israel gu'm bu beannaichte t' ainm gu siorruidh." (Tob. iii., 21).

Gabh beachd air do Shlànair anns a' ghàrradh agus air sliabh Chalbhari, air a thrèigsinn le Athair, ge b' e aon Mhac ionmhuinn e; giùlain a' chrois maille ris, agus can o ghrunnd do chridhe; "Cha 'n i mo thoil-se, ach do thoil-se gu'n robh deanta." Mar so, le faighidinn maille ri ùrnaigh, ruigidh tu air diadhachd, as leth na h-iobairt a tha thu deanamh dhiot fhéin do Dhia le d' làn thoil.—Oir mar a thuirt mi cheana, si an fhior naomhachd, Criosda a leanail gu togarrach misneachail fo uallach na croise a h-uile taobh a 's aill leis triall: gaol a thoirt do Dhia; a thaobh is gur mòr a thoillteanas air gaol; agus

airson Dhé soighneas spioradail a sheachnadh. Agus nam biodh mòran dhiubhsan a tha gabhail orra féin a bhi diadhaidh air an cothromachadh air a' mheigh so, an àite a bhi gan tomhas féin o thlus cràbhaidh ; cha bhiodh iad cho fad air am mealladh sa tha iad, le breth thuathal air gnothaichean, no le ionnrachdan an deomhain ; agus cha motha bhiodh iad cho neo-thaingeil is gu'n rachadh iad gu monmhur an aghaidh an Tighearna, gu gearain mi-reusonta airson an fhàbhair a tha e deanamh riu, a' toirt cothrom dhoibh air an fhaighidinn a chleachdadh ; an àite mi-mhuinghinn, is ann bu chòir dhoibh seirbheis Dhé chur air adhart le tuille saothair, a' tuigsinn leo féin gu'm bheil e ag òrduchadh a h-uile ni gu leasachadh a ghlòir fhéin is gu sinne a shàbhaladh.

Tha mearachd eile ann, a tha mealladh mar is trice nam boirionnach a tha gràineach air a' pheacadh agus tìtheach air a cheann aobhair a sheachnadh : oir, nuair a thachras do 'n spiorad neo-ghlan a bhi gan sàrachadh le smaointean salach, truaillidh, no theagamh le sàmhlaichean gràanda thogail nan cridhe, tha iad a' tuiteam gu mi-muinghinn, sa call an dòchais—a' saoilsinn gu'n do thrèig Dia iad ; leis nach urrainn doibh a thuigsinn gu'n gabhadh an Spiorad Naomh comhnuidh an anam làn de smaointean salach. Mar sin, tha iad a' tuiteam an leann dubh sa seòrsa de ann-dòchas : air chòr is nuair a bhitheas iad mar sin air gèilleadh gu bheag do 'n bhuireadh, teannaidh iad ri smaoineachadh air an gniomhan cràbhaidh a leigeil dhiubh agus

tilleadh air an ais do 'n Eipheit. Is dall iad dà rìreadh, nuair nach 'eil iad a' faicinn gur e iochd Dhè a tha leigeil a' bhuairidh 'nan caramh, gus an cumail nan dùsgadh o leisg, is gus gu'n d' thugadh meud an truaighe orra dluthadh ni's teinne air fhéin. Uime sin is mòr an neo-thàingealachd a bhi gearain air an rud bu chòir a bhi 'na aobhar tàing dhoibh do Dhia airson a thròcaire.

An cùisean mar so, bu chòir dhuinn beachd math a ghabhail air coirbteachd ar nàdair. Oir is àill le Dia (a 's feàrr aithne air an rud a ni stà dhuinn) gu'n tuigeamaid nach 'eil togradh sam bith againn uainn fhéin ach thun a' pheacaidh, agus gu'n tuiteamaid a h-uile mionaid mur cumadh a làmh suas sinn, anns na dosgainnib ni's gàbhaidh. Dèigh so, thigeadh dhuinn ar cridhe mhosgladh gu earbsa cheart a chur an tròcair Dhé, a' tuigsinn nar cridhe gur e beachd a bh' aige fosgladh ar sùilean d'ar gàbhadh, ar tarruing as, agus ar snàim ris fhéin ni's cruaidhe le feartan na h-ùrnaigh. Airson so, tha e toillteanach air an tàing a 's mo.

Ach gu tilleadh ionnsuidh nan droch smaointean sin a th' againn nar n-antoil, is cinnteach an gnothach gur luaithe gu mòr a théid a fuadach le faighidinn shochrach fo 'm bruaillean, agus le tionndadh ar n-inntinn gu nithean eile, na le casadh 'nan aghaidh le braisc is tuilg.

LX. CAIB.

Air rannsachadh Cogais.

Nuair a bhitheas thu rannsachadh do chogais, tha tri rudan agad ri thoirt fainear. 1. Peacannan an làtha. 2. Ceann-aobhair nam peacannan sin. 3. An inntinn a th'againn mu déidhinn ar peacannan a sheachnadh à so suas, agus na subhailcean a chlaoidheas iad a cleachdadh. A thaobh peacannan an làtha, tha againn ri sealltainn air na comhairlean a thug mi seachad an Caibideal 26; far am faicear gach ni a tha ri dheanamh an déigh tuiteam am peacadh. A thaobh ceann-aobhair a' pheacaidh, feumaidh thu dìchioll a dheanamh air a sheachnadh le naistinn nach beag agus cùram. Agus a thoabh nam pecannan féin, agus cleachdach nan subhailcean a chlaoidheas iad, feumaidh thu t' anam a neartachadh le dòchas làidir a chur an Dia, le ùrnaigh, agus le bhi cur romhad gu tric agus gu dùrachdach do dhroch àbhaistean a spionadh as am bun, agus deadh bheusan a shuidheachadh 'nan àite.

Ach, ma thuig thu gu'n do choisinn thu buaidh an càs air bith ort fhéin, no gu'n d' rinn thu guiomh math air bith, thoir an aire, biodh eagal ort à glòir dhiomhain. Cha tugainn a' chomhairle ort seasamh fad air na smaointean so, gun fhois nach fhaodadh dànadas no glòir dhiomhain goid a staigh air do chridhe. Uime sin fàg t' oibrichean matha an làmhan Dhé; a dh' aon bhuaidh mhath ged bheil aca, gun ni sam bith

eile nad aigne, ach do dhleasnas a dheanamh ni's dùrachdaiche à so suas. Cuimhnich buidheachas iriosal a thoirt do Dhia airson a chomhnaidh air an là sin. Aidich gur ann uaithe a tha gach ni; agus gu h-àraid thoir tàing dha airson do thiarnadh o nàimhdean gun àirimh, a tha agus nach 'eil thu faicinn; airson nan deadh smaointean gun chunntas a chuir e nad chridhe; airson a' chothruim a thug e dhut gu subhailcean a chleachdadh; agus airson mìle tiodhlaic eile nach 'eil ad chomas a léirsinn.

LXI. CAIB.

Gu'm bheil an cath spioradail ri sheasamh gu ruig am bàs.

Am measg rudan eile a tha feumail gu buaidh a chosnadh anns a' chath spioradail, tha buan chruadal gu ceart ri chunntas; oir is subhailc so leis am bheil sinn a' strì gun lasachadh an aghaidh ar n-ana-miannan, a tha cho buan ri'r beatha, agus nach sguir a dh' thàs agus a' sgaoileadh mar luibhean millteach nar cridheachan. Is faoin dhuinn smaoineachadh gu'n cuir sin ceann air a' chogadh so, nach urrainn criochnachadh gu là ar bàis. Mar sin, an neach a sguireas de ghleachadh, tha e call a bheatha no shaor-sa. Mo thruaighe! Cia mar nach càill esan, a tha cath ri nàimhdean, a tha an geall air cur as da, agus a tha meudachadh an gamhlais mar is motha a dh' iarrar an càirdeas? A dh' aindeoin sin, na meataich, agus na caill do mhisneach o neart no o 'n àireamh; oir anns an t-seòrsa chatha so, cha

chaill neach air bith, ach esan a ghéilleas. Cha mhotha tha comas aig do nàimhdean air dol ni's fhàide, na luigear dhoibh leis a' cheannard, a thug a dh' onair dhutsa a bhi fo bhrataich. Creid agad fhein, nach leig e leat gu bràth tuiteam nan lamhan: se do threis e, agus mìl uair se is motha cumhachd na iadsan; agus bheir e crùn nam buadh dhut, ma seas is gu 'n cuir thu t' uile dhòchas ann, agus nach earb thu as do neart fhéin 'na bhlàir, ach as a mhòr chumhachd-sa, agus as a mhòr mhathas.

Ma shaoileas tu a chobhair mall, ma measar leat gun d' fhàg e thu am meadhon ànraidh, na caill airson sin do mhisneach; biodh do chreideamh làidir; brosnaich thu fhéin thun a' chatha; creid, tha mi ag ràdh, gu'n d'rian e gach ni an dòigh is gu'n tionndaidh e gu d' bhuannachd gach ni a tha dol eadar thu is glòir shiorruidh. Se do gnothach-sa a bhi cruadalach dìleas; gu bràth na dealaich ri d' cheannard, nach d' ob am bàs fhulang air do shon, sa thug le bhàs buaidh air an t-saoghal. Gleachd gu treubhach fo bhrataich, agus na leig t' airm as do làimh, fhad sa bhitheas nàmhaid ri fhaotainn. Oir, ma bheir thu fathamas do h-aon, ma bhitheas aona ghiomh air fhàgail, bithidh a 'na chuimrig ad rathad, agus mar shaighid ad uchd sàithte, a chuireas éis ort sa chath, agus moille air do bhuaidh.

LXII. CAIB.

An dòigh air an còir dhuinn deanamh deas gu gleachd ris na nàimhdean sin a bheir ionnsuidh oirnn aig uair a' bhàis.

Ged is aona chogadh a'bheatha thalmhaidh so, is cinnteach an gnothach, gur e an cath deireannach is motha gàbhadh; oir am fear a chailleas an là comharraichte sin, chan 'eil ni tuille aige ris an earb e. Air chor, mata, nach bi thu càillte gu dìlinn an là ud, bi dichiollach gad chleachdadh fhéin ris a' chomhraig, fhad sa tha Dia a' toirt a' chomais dhut; oir am fear a chuireas an cath gu crudalach ré a bheatha, cosnaidh e a' bhuaidh air an là mu dhéireadh: le neart cleachdaidh e bhuaidh anns gach cath bu chruaidhe.

A bharr air so, smaoinich gu tric air a' bhàs, oir is mòr a laghdaicheas sin a ghoimh nuair a thig e; oir fàgaidh sin t' inntinn ni's saoire agus ni's deise gu comhraig. A leithid so de smaointean, tha muinntir an t-saoghail so tilgeadh air chùil mar rud trioblaideach cianail, eagal gu'n laghdaicheadh e an toileachadh saogalta; agus uime sin, cha taitneach leo a bhi luaidh 'nan cridhe gu'm feum iad là-eigin dealachdh ri gach ni a tha dràsda cho miadhail 'na sùilean.—Mar sin, a h-uile là tha iad a' fàs ni's motha spéis do 'n t-saoghal; agus, mar sin, tha fàgail na beatha so, agus gach ni a's taitneach leo, a' cur dorran air an inntinn, a bhitheas ni's truime ri ghiùlan mar is fhaide a mheal iad iad. Ach, gu

bhi deas airson a' cheum ghàbhaidh so o ùine gu sìorruichd, smaoinich leat fhéin air uairibh, gu'm bheil thu t' aonar gun chobhair am fagus, am bàs an strì riut: anns an teinn so, so na rudan a 's motha a ni do lèireadh (agus gabh deadh bheachd orra), agus so na comhairlean a dh' fheumas thu chuimhneachadh, sa leanail gu pongail aig bruaich na sìorruidheachd. Oir is tur riatanach gu'n deante an gnothach ad ceart, nach téid a dheanamh ach aon uair, eagal fàillin a bhi ann nach gabh leasachadh, agus nach urrainn dol as air péin shiorruidh.

LXIII. CAIB.

Mu cheitheir sheòrsa bhuaireadhan a tha'm bith-eantas aig uair a' bhàis: a' chiad bhuaireadh an aghaidh chreidimh ; an dòigh air chasg.

Am bitheantas, aig uair a' bhàis is tric le nàmhaid ar n-anma ionnsuidh a thoirt oirnn le ceithir seòrsa bhuaireadhan. 1. Le teagamh an cùisean creidimh ; 2. Le smaointean de an-dòchas. 3. Le smaointean de ghlòir dhiomhain ; 4. Le iomadh sàmhla brèige, a dh'fhaodas luchd-tuinidh na comhnuidh dhorcha a thogail, a's urrainn iad féin a thionndadh an riochd Ainglean soilse gus ar sgrios.

A thaobh a' chiad sheórsa buairidh, ma dh' fhiachas an nàmhaid ri d' mhealladh le reusonan foilleil meallta, thoir a cheart aire nach teann thu ri deasbud ris ; foghnaidh dhut a chantuinn ris le lasan do chorruich naoimh: "Gabh romh-

ad, a shàtain, athair nam breug, chan èisd mi riut, is ionann creideamh dhomhsa agus do 'n Eaglais naoimh Chaitlicich Ròmanaich.

Bi air t' fhaicill, cuideachd, nach toir thu fear-said air smaointean a dh' èireas ad chridhe gus do chreideamh a neartachadh: fuadaich uat iad, mar theachdairean o dheomhan, a tha ag iarraidh do chur fo bhruaillean agus do tharruing gu deasbud gun fhaireachduinn dhut. Mur 'eil e ad chomas na smaointean sin a chur air chùl, le d' cheann a bhi làn dhiubh a dh'aindeoin sin, biodh misneach agad; na toir cluas do argumaidean an droich spioraid, no do fhaclaibh as an Sgriobtur fhèin, a dh' fhiachas e, theagamh, a chur am fiachaibh dhut; oir ge do shaoileadh thu na rannan a bheir e os n-àird dhut, cho réidh is cho soilleir sa ni briathran iad, a dh' aindeoin sin, is gnothach cinnteach gu'm bheil iad air an togail tuathal, no air an conablachadh, no air an sniomh gu seadh bhrèige.

Air an aobhar sin, ma dh' fhoighneachas an t-aibhistear dhiot, ciod a tha'n Eaglais a' creidsinn, na toir freagairt sam bith dha: ach, o'n a tha fhios agad gur ann a' caitheamh foill ort a tha e, agus a' sireadh consachaidh riut air facal doilleir air chor-eigin, foghnaidh dhut aon gniomh cochionta chreidimh a dheanamh: no ma is àill leat tuille dorrain a chur air, abair gu'm bheil an Eaglais a' creidsinn na firinne: ma chuireas e uige thu ni's fhaide, a'feòraich ciod i an fhirinn; abair ris gur e an rud a tha'n Eaglais a' creidsinn. Thoir an aire gu math, nach dealaich do chridhe ris a' chrois; agus abair ri Mac Dhé: "O

mo Chruthadair agus mo Dhia! Thig gu 'm chomhnadh gun dàil, agus na dealaidh rium, mu'n d'theid mi air seachran air an fìrinn a shoillsich thu dhomh, agus o'n a bha i do thoil ball mhath t' eaglais a dheanamh dhiom, deònaich dhomh, mar an ceudna, bàs fhaighinn innte gu tuille glòir dhut."

LXIV. CAIB.

Buaireadh an an-dòchais, agus mar a chuirear 'na aghaidh.

An ath bhuaireadh a thilgeas an nàmhaid nar rathad, se fiachainn ri eagal faoin a thogail nar cridheachan, agus a thoirt oirnn tuiteam gu eu-dòchas le lionmhorachd ar peacannan a chur air shùilean dhuinn. Ma dh' fhairgheas tu thu fhéin an cunnart air bith de 'n t-seòrsa so, biodh a' chomhairle so agad mar chairt-iùil chinntich. Ma leasaichear t' umhlachd, t' aithreachas do dhòchas an Dia, le cuimhneachadh air do pheacannan, is rud e a tha tighinn o ghràsan Dhé agus a tha fallain. Ach air an làimh eile, ma is ann gu campar inntinn, gu eu-dòchas, gu taise, gu gealtachd a tha na smaointean sin gad tharruing, le neart nan argumaidean a tha iad a' cur am fiachaibh dhut gu'm bheil thu càillte gun teagamh, biodh fios cinnteach agad, gur ann o'n deamhan a tha iad a' tighinn.

An càsan mar so, na smaoinich air ni ach thu fhéin umhlachadh, agus earbsa ni's motha na rinn thu riamh a chur à iochd mòr an Tigh-

earna. Air an dòigh-se, bheirear buaidh air pratan shàtain, le cur a thionndadh 'na aghaidh fhéin, agus meudaicheas e cuideachd glòir Dhé. Gu deimhinn, bu chòir dhut aithreachas goirt a bhi ort airson do pheacannan an aghaidh mhathais mhòir Dhé, cho tric sa chuimhnicheas tu orra ; ach, san àm cheudna, thigeadh dhut mathanas a shireadh le earbsa làidir à toillteanas do Shlànair. Seadh, ge do shaoileadh tu gu'n robh Dia a' cantuinn an grunnd do chridhe : "Chan 'eil thu an cunntas mo chaorach," a dh' aindeoin sin, chan fhaod thu do dhòchas ann a chall ; an àite sin, can le mòran umhlachd : "A Thighearna, is mòr do reuson air mo thilgeadh uat, agus mo dhìteadh gu siorruidh airson mo pheacannan ; ach, déigh sin uile, tha tuille aobhair earbsa agam gu'm fiach thu dhomh tròcair. Uime sin, tha mi ag achanaich ort gu'n gabhadh tu truas ri creutair bochd, a tha toilltinn gu dearbh a bhi chaoidh air a sgaradh uat, ach se luagh fhala prìseil e an déigh sin. Tha mi ag iarraidh a bhi sàbhailte le'm Shlànair; is ann unnad a tha mo dhòchas air fad. Tha mi gam thilgeadh fhéin gu h-iomlan ad làmhan : dean rium mar is àill leat, agus gur tu m' Ard Mhaighistir, dean rium, tha mi ag ràdh, mar is àill leat, ach c'e air bith dòigh air am bi sin, bithidh mo dhòchas unnad ged b' i so mionaid mo dhìtidh."

LXV. CAIB.

Air buaireadh na glòir dhiomhain.

An treas buaireadh si glòir dhiomhain. Ni sam bith na cuireadh uairead eagail ort ri géilleadh sa char a's lagha do ghlòir dhiomhain, se sin do phròis asad fhéin, agus t' oibrichean matha; na cuir uaill ach as an Tighearna: aidich gur e toillteanas a bheatha so bhàis friamh gach math·ais. Gus an tilg thu an anail, biodh fuath is gràin agad ort fhéin. Meudaicheadh t' umhlachd an comhnuidh, agus na sguir a feasd a thoirt tàinge do Dhia mar ùghdair gach rud math a rinn thu riamh. Grios air do chomhnadh; ach thoir an aire nach seall thu air a chuideachadh mar rud a thoill do ghniomhan, ged a dh' éireadh dhut buaidh a chosnadh ort fhéin anns na càsaibh bu chruaidhe. Bi an comhnuidh fo chùram, agus aidich gu saor, gu'm faoin t' uile shaothair, mur biodh lamh chumhachdach Dhé, anns am bheil t' earbsa, a' cur brìgh unnta. Lean a' chomhairle so, agus faodaidh tu a bhi cinnteach nach dean do nàmhaid beud ort.

LXVI. CAIB.

Gu'm fiach an deamhan ri 'r mealladh le iomadh sgleò aig uair a' bhàis.

Ma bheir nàmhaid ar n-anma, nach sguir gu bràth a chogadh ruinn, ionnsuidh air ga mhealladh fo riochd aingil soluis le sàmhlaichean meallta brèige, no coltasan riochdail, seasamh gu daingean air bonn t'eòlais ort fhéin, agus abair gu misneachail, ris: "Gabh romhad a dheamhain dhuaichnidh, till gus an tuinidh dhorcha as an d' thàinig thu; oir is peacach ro mhòr mise gu taisbeanan a thoilltinn: ni chan 'eil mi sireadh ach iochd Iosa, urnaigh na h-Oighe Beannaichte Moire, Naoimh Ioseiph sna Naomh eile."

Ged do bhitheadh tu ionann agus cinnteach gur ann o Dhia a tha na sàmhlaidhean sin a' tighinn, thoir an aire nach bi thu motha is deas gu sin a chreidsinn; na biodh eagal ort cur 'nan aghaidh; oir feumaidh a leithid sin de ghniomh, mar rud a tha sruthadh o do laigse fhéin, a bhi fìor thaitneach do Dhia; agus ma is ann uaithse a tha'n taisbeanadh so a' tighinn, chan 'eil teagamh nach soilleirich e dhut, gur e fhéin a th' ann, gun dad a dholaidh dhut: oir esan a tha toirt a ghràsan do luchd nà h-umhlachd, cha toir e uapa iad nuair a dh' islicheas iad féin 'na làthair.

Is iad sin na h-airm a tha'n nàmhaid am bith cantas a' tarruing nar n-aghaidh nuair a bhagras am bàs oirnn; ach a thuille air so, bheir e ionnsuidh air gach duine air an taobh is mò am

faic e a laig-se. Tha e a' gabhail deadh bheachd air ar giomhan, agus leosan gar tarruing gu peacadh. Air an aobhar sin, mu'n d'thig uair a' chatha mhòir, cogamaid an aghaidh ar n-ana-miannan a's treasa, air chor is gu'm bi e ni's usa dhuinn an casg san ceannsachadh san uair dheireanniach de'r tìm. "Gleachdaibh riu gus an léirsgrios." (3 Rig. xv).

A' CHRIOCH.

Clo-bhuailte le Milne, Tannahill, & Methren, Na Muilnean, Crois an Eich, Peairt.

LIBRARY
17 AUG 1978
UNIVERSITY OF TORONTO

UNIVERSITY OF TORONTO
VELUT ARBOR ÆVO

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 01 25 06 001 5